

KNJIŽICA ŠEESTA

**NEDOVRŠENE PRIIČE
ZA LAKU NOOČ I (NE)MIRAN SAN**

UZ DIETINJA PIITANJA
ZA TEEŽAK (SUTRAŠNJI) DAAN

“ZAŠTO?”

*“Ako vam rekoh zemaljsko
pa ne vjerujete,
kako ćete vjrovati
kad vam budem govorio nebesko?”*

*

*Daaj Očca da upoznamo,
i Krista, Sina NJegova,
i učTe, Duha NJihova,
da vjerujemo svedijelj!*

¹NAASLOVI U KNJIŽICI (ŠEESTOJ)

“ <i>Non serviam Tibi!</i> ” - Zašto?	5
Ne uzsta več rođen od žene - Zašto?	8
<i>Isus priima naa'se križ</i> - Zašto (i jaa)?	11
“ <i>Bogataš i Lazar</i> ” <i>farizejima</i> - Zašto?	16
“ <i>Tko ima uši, neka čuje!</i> ” - Zašto?	17
Nii'su Ga pozvali u svoju škoolu - Zašto?	21
Otvrdnjuje koga hoće - Zašto?	23
Trii puuta od Istoga do “Istoga”? - Zašto?	27
N-CV bez “umro” - Zašto?	34
Marija na svatbi - Zašto?	36
“ <i>Ljudima je too nemoguće</i> ” - Zašto?	40
Umovanjem do hereze - Zašto (i kako)?	43
“... <i>nee'će dooči, ako ...</i> ” - Zašto?	45
Rieedka su uslišaanja(?) - Zašto?	46
Novo tieelo - Kakvo i zašto?	48
Marija u Portugalu za Rusiju - Zašto?	49
Kraalj i Kraljica nii'su saami! - Zašto?	52
Ovo prie, a ono poslie - Zašto?	54
“ <i>Blago siromasima duhom!</i> ” - Zašto?	58
Novi je stariji od Staaroga! - Kako i zašto?	60
Otaajstvena priiča u pjesmi - Zašto?	63
Niti jedno slovice se ne'smje izbrisati - Zašto?	64
Biblija u napeticama - Zašto?	66
Več pravednost - Zašto?	69
Smrt za Život - Zašto?	72
“Vršnjačko naasilje” - Zašto?	73
Što je Matematika?	75
Nee'će se oprostiti - (Za)Što?	77
(Još smo?) Diečca Eevina - Zašto?	80

¹Pojašnjenje o pravopisu

Načelo je da se čuva tvorba, a izgovor koliko se može - ne remeteč tvorbu:

- glaas zapiisan slovom “*Q*” (“*q*”) zamienjuje standardno “*Č*” (“*č*”);
- dvostruko napiisan samoglasnik je dug;
- podcrtano slovo (samoglasnik ili “*r*”) označuje glavni (jedincati težinski) naglasak u višeslogovnoj rieči;

- suglasnik s točkom izpod sebe jedva se čuje ili se, često, ne izgovara.

Neobvezujući dogovor o pojednostavnjenju: **Ako je težinski slog prvi, ne'trieba ga označiti.** (Dakle, ako je težinski slog prvi, ne'trieba ga označiti.)
Ovo znatno i veoma korisno pojednostavnjenje smo oovdje primijenili.

Psalmist-saducej - Zašto?	82
Gore je biti <i>izgubljen</i> nego <i>mrtav</i> - Zašto?	83
“Bieeli Božič” nii’su božične pjesmee - Zašto?	84
Za Božični koncertič’25. (bez “Zašto?”)	86
Marija je Nova Eeva - Zašto?	88
Bezbožno praavo je naasilje - Zašto?	91
Spasonosne poboožnoosti - Zašto?	94
XXX.	

2“Non serviam Tibi!” - Zašto?

Kršćani od najranijega dietinjstva slušaju “priče” o anđelima Božjim (posebice, o svojim osobnim *anđelima čuvaaarima*) koji da su duhovna biića gotovo neuzporedivo pametnija i jača od ljuudi. A uzgređice čuju i za *pale anđeele* - demooone (vraage / vragove, đaaavle) - što su se neposluchom i pobunom odmetnuli od svojega Stvoritelja.

Pritom doznaju da ni jedni ni drugi ne mogu promieeniti svoje staaanje, jer više neemaju slobodne volje (koja im je u počeeetku bila darovana) . Vlastitom odlukom, tj. izborom između dvooga: ili “za” ili “protiv” Boga, svrstali su se u dvie zauviek odieljene skupiine.

Tako oni prvi u *nebeskim prostranstvima* slave i veličaju svooga Stvoritelja, klanjaju Mu se i sluuže Mu, i NJegovi su glaasniici ljuudima, te ne mogu, jer su u punomu zajedničtvu s Bogom - neizmjernom LJubavi i viečnim Dobrom, činiti ništa zlo. Oni drugi, pak, jer su se u potpunosti odieelili od Boga, ne mogu (“kad bi i htjeli”) činiti ništa dobro. Njihovo “dobro” da je, redovito, samo primamljiva obmana - maamac za ljuude, ne bi bi upali u (još veće) zlo - sve do konačne propasti, tj. do toga da s njima dieele viečno staaanje *muke paklene*.

Čuli smo i da je *pale anđeele* zaveo i na neposluh naveo, a onda u “anđelskomu ratu” i predvodio anđeo zvaan *Lucifer* (Svietlonoša), koji da je, po Božjim darovima, bio najljepši i najpametniji od svih anđeela i koji je prie bio “najbliži i najdraži” svoomu Stvoritelju.

I na ovomu mjestu bi “prestajalo” moje zanimanje za saamu “priču”, tj. za njezin nastavak i kraaj. Jer, *Tko je kao Boog!* (uzkličnik, a ne upitnik), tj. nitko ne može ustati protiv *Svemogućega* i obstati. Mene je siilno mučilo ono što nam pripoviedaači nii’su znali kaazati. Je li *Lucifer* doista umislio da bi mogao postati kao Boog? Too mi nii’je “sjedalo” na mjesto, tj. biilo posve smisleno kao raazlog za neposluh. Taa, premda možda uznosit, znao je nadasve pametni *Lucifer* da je oon “prvi do Stvoritelja”, ali da saam, ipak, nii’je sveznajuć, ni svemoguć, ni svevideć... Zašto onda njegov “Non serviam Tibi!”?

Mora da je, zamišljao sam, doznao nešto od Boga, što mu je trebala biti kuušnja, ali je u njemu izazvalo ljubomoru koja je preraastla u zaavist, pa onda i u neposluh i bunt. I tako se je u mojoj glaavi zanetnula neobična priča što vam ju sada želim izpriičati. Ali bi bez *Knjige o Postanku* biila teže razumljiva. Zato s njom započinjemo, a i gdje i kad bude trebalo, na njuu ćemo podsječati.

U početku stvori Boog nebo i zemlju. Zemlja bijaše puusta i praazna, taama se prostirala nad bezdanima i Duh Božji lebdio je nad vodama. I reče Boog: "Neka bude svietlost!" ... I razstvavi Boog svietlost od taame. ... Tako bude večer, pa jutro - daan prvi. I vidje Boog da je dobro.

...

Iako bude večer, pa jutro - daan peeti.

Zovnu tada Boog svojega najljpešeg i najmudrijeg anđela: "Lucifere!"

"Evo me!" - spremno *č*e Lucifer.

"Vidiš li što sam sve dosad stvorio?" - upiita ga Boog.

"Vidim, Gospodine." odgovori Lucifer.

"I, kako ti se sve too čini?" . nastavi Boog.

"Prekrasno je, Gospodine mooj!" - zadiivljeno *č*e Lucifer.

"A što misliš, bih li trebao nastaviti i stvoriti još nešto ili je ovo dostatno?" - priupiita ga Boog.

"Ne znam, Gospodine. Jer sve što si stvorio po Rieeči, sve nežiivo i sve što je žiivo, po izkri Duha Tvojega -Životvorca, tako je savršeno usklađeno da ne zamiečujem išta što bi moglo nedostajati." – na too *č*e Lucifer.

A onda Boog razloži Luciferu kako je svrsishodno teklo NJegovo stvaaranje tvaarnoga svieeta. Potom ga upiita:

"Može li itko od svega žiiva stvoreenja spoznati da je stvoren, te zašto je stvoren i tko ga je stvorio?"

"Ne može, Gospodine! Kad bi mu Tii too i odkrio, mislim da ne bi bio sposoban razumjeti." - odgovori prepametni Lucifer.

"Eto, shvatio si! Stvaaranje još ni'ije dovršeno." obznaani mu Boog.

I tada Boog odkri Luciferu sliedeći korak u svoomu viečnom i nepromienjivomu naumu:

"Stvorit *č*u, dakle, i nekoga tko *č*e moč spoznati da je stvoren , te onda i tražiti svooga Stvoritelja. A da bi too mogao, u njega *č*u, uz životnu izkru, utisnuti i moju sliku: otisak moje biiti - duušu, za bezuvjetnu LJubav, da bude hraam mojega Duha. Za njega, takva i tako stvorena, na zemlji sam sve što mu treba več stvorio i prireedio, pa neka oon sviime na zemlji razumno upraavlja i gospodaari! Načinit *č*u, stoga, *čovjeka*, mužko i žensko *č*u stvoriti, i too za sebe - kao krumu svega stvaaranja - i oni *č*e biti moji *miljenici*. A vii, moji amđeeli, pa i tii Lucifere, trebali biste biti njima na pomoč, kao moji glaasniici, kad me budu tražili."

"Ah, Gospodine, zar *č*e Ti oni biti draži od naas, anđeela Tvojih?" - uznemireno *č*e Lucifer.

A Boog *ϕ* mu: “Lucifere” Lucifere! Tii i svi vii moji, sjaajni i muudri, anđeeli, poznajete me i neprestance ste sa mnom u Slavi. Oni, pak, priprosti i neuki, moorat *ϕ*, prvo, nasluutiti, pa po mojoj milosti povjerovati, a onda, malo pomalo, i spoznaavati da ih je moja LJuubav stvorila. Tek tada *ϕ* mi, slobodnom voljom, mo*ϕ* uzvraatiti ljuubavlju za LJuubav. Stoga *ϕ* mi svaki od njih biti neizmjerno dragocien. Jaa *ϕ* njima biti Otac, a oni *ϕ* biti moja dietca”

Na tee se Božje riecei Lucifer snuždi i ljubomor zaikri u njegovu “srđcu”.

A oada Boog sveznaju*ϕ* odkri Luciferu još nešto od onoga što se ima, a za sve stvorenjee (omeđena uuma, dakle i za Lucifera!) što bi se moglo sbiti:

“Ne budeš li mi poslušan, tii, baš tii, Lucifere, najliepši i najmudriji među svim mojim anđelima, postat *ϕ*š uuzročnikom ovoga (što nijednomu stvorenju nii’je niti *ϕ* biti shvatljivo): Moja viečna Rieeč-Logos po kojoj sam sve stvorio, Siin mooj jediini, rođen prie sviih viekova, utielovit *ϕ* se po mojemu Duhu, postat *ϕ* Čovjekom i roditi se od Žene na zemlji. Štoviše, Oon i Žena, mati NJegova, sjedit *ϕ* na Božjemu Prieestolju , te vlaadati i kraljevati u novomu nebu i na novoj zemlji uvieeke. Svi moji anđeeli *ϕ* se NJemu klanjati, slaviti Ga i sluuziti Mu, a njuu, mater NJegovu, *ϕ* štovati i častiti.”

Tad’ siilan ljubomor na budu*ϕ*e ljuude planu u Luciferu. S njim ga obuze straašna i otrovna nenaavidnost, što urodi neposluhom, otvorenim prosviedom i pobunom, te oon uzviknu na Stvoritelja svojega: “Nee’*ϕ* Ti više sluuziti!”

Mojoj priiči je oovdje kraaj. Gotovo svi znaamo njezin naastavak i svršeetak. Podsjetimo i naglaasimo da (ipak), daana šeestoga, reče Boog: “*Načinimo čovjeka . . .*”

I od tada teče naša istinita zemaljska priiča. Lucifer, baačen na zemlju, čekao je idočekao svoju prigodu. Obmaanuo je ptve Božje *miljeniike*, naše praroditelje, ođdielio ih od njihova Očca-Stvoritelja i “oteo”, uzevši ih za taoce, prkose*ϕ* tako Bogu i na zemlji. Da bude još gore, posledica njegove obmane i talačtvo bijahu naasliedni.

Zar, poslie svega, može nekomu biti čudno da, zašto i kako je naas, dietcu svoju, Boog odkuupio?!

³Ne uzsta već rođen od žene - Zašto?

Tvrđnju navedenu (zkratice) u naaslovu izreče Gospodin Isus (Mt 11, 2-19: ... između rođenih od žene ne uzsta već od Ivana Krstitelja.) govoreći o Ivanu Krstitelju (i) kao proroku. Gotovo isti zapis (izvješće) nalazimo i u Lk 7, 18-35. Budući da je Matejevo Evanđelje starije, a i saam Luuka u prooslavu navodi: *Kad već mnogi poduzeše sastaviti izvješće o događajima ... - pošto sam sve, od početka, pomno izpitao, naumih i ja ... sve po reedu napisati ...*, valja se, u dvojbi, što više držati izvornika.

Na prvo slušanje (čitanje), s dostupnim predznaanjem, Gospodina tvrđnja je posve jasna i svakomu razumljiva. Oon, Ivan Krstitelj, je "novi" Ilija (koji ima dooči) i već je od "staaroga" Ilije kojega se smatra(lo) najvećim (starozaavjetnim) prorokom. Pa ipak, nii'je naodmet i dublje promisliti o "najvećosti" Krstiteljovoj.

Prie svega, što točno znači "biti prorok", zapravo, "postati prorokom" (u starozaavjetnu smislu)?

Ovo su pripadajuća obilježja ("znakovi"):

- biti od Boga izabran i pozvan;
- odazvati se na Božji poziv i prihvatiti ga;
- primiti daar NJegova Sveetoga Duha;
- **uzstati i poći** onamo kamo ga Boog šalje;
- navieštati, po nadahnuću Duha Sveetoga, hraabro i otvoreno, Rieeć Božju, te opominjati i vraćati zabludjeli naarod na Božji puut;
- podnositi pritom izrugivanja, poniženja, zlostaavljanja ... sve i do mučeničke smti.

Sve navedeno nalazimo i kod Ivana Krstitelja. K tomu, a što ne kraasi sve starozaavjetne proroke:

- Ivan nii'je podlegao svietovnoj slavi ("populaarnosti");
- Ivan je ostao ponizan - nii'je se uzoholio ni postao imalo uznositim, niti se je žalio sbog teškoća što su ga pratile;
- Ivan se raduje što za njim dolazi *Onaj koji je već od njega, kojemu oon nii'je doostojan ni remenje na obući odriešiti*;
- Ivan je dočekao Pomazaniika Jahvina, dok su ga svi ostali tek najavljiivali.

A sada, držim, ono za odgovor naaslovno pitanje najvažnije: Svaki prorok prie Ivana bijaše pozvan te posta prorokom u nekomu trenutku razumske dobi svojega života, dok je Ivan bio pozvan, kršten

i izpunjen Duhom Sveetim (poslanim od Isusa, tek začeta u utrobi Marijinoj!), još u utrobi materinoj - prije rođenja.

Prisjetimo se zaaključnoga pitanja onih pri njegovu obrezaanju: “Što li će biti od ovoga dieteta?”. Kao da mu je Boog unapried “oduzeo” slobodnu volju za izbor i odluku, pa je, od šestoga mjeseca u utrobi materinoj, po svojoj “biiti” bio prorok Božji. Duh Sveeti je posvema “zaštitiio Ivana od “zaraza” ovoga svieeta (“škoola Duha Sveetoga” - u puustinji!). Zar na too ne upuđuje Isusova napomena (uzporedba): “. . . A ipak, i najmanji u Kraaljevstvu nebeskomu (anđeli više neemaju slobodne volje!) već je od njega.”?

Da, Ivan je **ustao** kao nieemi prorok (*zaigrao je od radosti u utrobi materinoj*) i **prie nego li je stao na vlastite noge**, a u svojoj razumskoj dobi, maknuvši se od svieeta, učvršćivao je svoje prooročko poslaanje u puustinji - školi Duha Sveetoga - da priimljenu rieč Božju ne onečisti *uredbama ljudskim i predajom* (običajima).

Zato je i mogao nastuupiti onako otvoreno i onoliko siilnom snaagom i neustrašivošću! Taa, i saam Gospodin reče da je Ivan *i više od prooroka*.

Izgleda, dakle, da smo obrazložili i razumjeli Gospodinovu tvrdnju o “najvećemu između rošenih od žene”.

Ali, nenadano, evo i maale nedoumice! Zašto? Kako? Po čemu? Pa zato što je i Isus (bio) prorok, štoviše, Konačni Proorok. A, k tomu, i od žene (bi) rođen! Kako, dakle, i uz too shvatiti Gospodinovu tvrdnju?

Najjednostavnije “pojašnjenje” moglo bi biti da Isus pritom, ni uzgređice, nii’je govorio (i) o sebi, pogotovo ne kao o prooroku. Ali, baš naprotiv, Isus pritom izgovara i ovo: *Doista, dođe Ivan. Nii’je jeo ni pio, a govori se: “Daavla ima.” Dođe Siin Čovječji koji jede i pije, a govori se: “Gle izjelice i vinopije, prijatelja carinika i griešnika!”*.

Odgovaaramo: Da, Isus je doista i prorok, štoviše, Proorok nad proorocima. I rođen je od žene. Ali uz sva navedena prooročka obilježja, ono što NJega nužđno izdvaaja iz “prooročkoga druuztva” jesu, prvo, ove trii značajke:

- Isus je Gospodin, tj. Boog u jedinstvu s Oćcem i Duhom Sveetim, pa ne treba posebno **priimiti** Duha Sveetoga;
- svi prooroci po primitku Duha Sveetoga govore i **proorokuju** upravo **o Isusu** i NJega naviešćuju;
- Isus nii’je, kao svi ostali prooroci, tek *ustao i pošao* za svojim poslaanjem, nego je (prie) **sišao i došao** vršiti volju Oćčevu (*Približilo vam se Kraaljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evandelju!*), te *izliečiti srdca slomljena* i (dragovoljnim pristankom) *odkuupiti nas svojom*

predragocienom kralju, čak i unapried znajući da će, odbaačen od svojih, za svooj naarod i sve ostale naarode postati Žrtvenim Jaganjcem Božjim⁴.

I, k tomu, drugo, jer jest Siin Božji i Siin Čovječji,
 - Isus **niije**, kao svi ostali prooroci, *rođen samo od žene* (Marije Djevice), nego je **i (prvo)rođen od Očca prije svih vjekova**.

⁴Izpunjenje Staroga Saaveza (Zaavjeta) je obećano (*Kunem se saamim sobom . . .*) već Abrahamu (kad je jaakom vjerom u Božju pravednost i proviđnost svlaadao straašnu kuušnju i pristao žrtvovati svooga jediınca Izaka), a njegov skriveni smiisao se, sažeto, može ovako izreći: “Nee’ćeš tii, Abrahame, meni žrtvovati svooga jediınca siina, kojega sam ti darovao, nego ću jaa, Jahve, za tebe, tvoje potomstvo i sav ljudski rood žrtvovati svooga Siina jediınca.”

⁵Isus priima naa'se kriiž - Zašto (i jaa)?

U pobožnosti *Kriižnoga Puuta* katolički vjerniici razmišljaju o sbivanjima tieekom posljednjega daana zemaljskoga života Gospodina našega Isusa Krista - od Pilatove (druge!) presude (tj. "odluke" *da Ga preda, njima na volju, da se razapne*) do polaaganja NJegova mrtva tieela u grob. Mimohodom kao hodočašem s četrnaest postaja iztiču se glavni događaji, kojima se pridodaju pripadajuća razmatranja po, veoma često, "slobodnu" predvoditeljevu izboru. Pritom sam čuo nekoliko zadivljujućih nagovoora koji moora da su, doista, nadahnuti Duhom Sveetim. Ali biilo je oniih u kojima prevladaava široka i površna "sentimentalna tužaljka" nad zgusnutim i dubokim smislom.

U ovim drugospomenutima, primjerice, na I. postaji se izbjegava maglaasiti ili se ni ne zamječuje da je Pilat sve vrieeme pokušavao *shužiti dvojici gospodara* (na čemu je i utemeljio prvu presudu: *Kaznit ću Ga i puustiti.*), a na II. - da Isus dragovoljno priima naa'se kriiž. Jer, mogao je too i odbiti - tako (kao) i onako bi ga razapeli! (O ovomu još nekoliko rieči poslie, jer je upravo too raazlog i polazište za naše razmišljanje.) Dalje, na III. postaji - *Isus pada prvi put pod kriižom* - valjalo bi, držim, posvieestiti da se Oon u Getsemanskomu vrtu "odrekao" svoje božanske svemoći (kojom je mogao, ne pokazujuć tielesnu slabost, "prkositi" svojim mučiteljima do ssaamoga smrtnoga trenutka; sjetimo se što se je sbilo u Getsemanskomu vrtu na NJegovo "odkriivanje": *Jaa sam.* - a po njihovu odgovoru: *Isusa Nazarećanina.* - i na NJegovo piitanje: *Koga tražite?* !) Gospodin je "zadržao" samo "golu" biit svoje božanske naaravi - LJubav - pa Oon doista pada, bez božanske pomoći, kao strahotno izprebijan, izmučen i iscrpljen Siin Čovječji - *Sluuga Jahvin* - čijom se modricom izliečismo

Može se tako ići reedom, ali nii'je nam cilj ukaazati na manjkavoosti postojecęga, nego pokušati Isusov kriižni puut opiisati s posve novoga "vidiik(ovc)a". Zato, kao manjkavost, iztičemo još samo jedan čeest propust. Na XII. postoji - *Isus umire na kriižu* - mooralo bi se, neizostavno, naglaasiti razdriecęe hraamske zaavjese, jer too je "tvaarni" dokaz našega Odkupljenja, tj. dokaz da je Trojediini Boog naš Odkupitelj, i da je Isus Krist, Siin Božji i Siin Čovječji - mučen i ubijen - Odkupnina, "plaaćena" za naše izbavljenje od paada u "zarobljeničtvo" od Zlogate, po tomu, i oslobođenje i dopušćenje za ponovni pristup svojemu Stvoritelju.

Držim da, prie svega, treba shvatiti ovaj priividni paradoks: Isus dragovoljno priima naa'se kriiž ne zato da bi " priznao i/ili prihvatio"

⁵st, Veliki Peetak, "24.

Pilatovu zemaljsku presudu Kraalju nebeskomu, nego stoga da ju učini ništavnom: ... *što polaažem život svooj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego jaa ga saam od sebe polaažem.* ... (Iv 10, 17-18). Oon se, dakle, tako izmiče zemaljskim mjerilima i naačinima. Jer, mjerila i naačini po kojima Oon kraljuje i vlaada (“ratuje” protiv Zlooga i njegovih pomagaača) posve su raazličiti (čak i protivni) od onih za zemaljsko kraljevanje. I too Isus naučaaava i pokazuje tieekom trogodišnjega jaavnog djelovanja, a sada “na kraju”, pred Židovskim Vieečem i Pilatom, too i na sebi i saamim sobom dokazuje.

Pokušajmo ovo dublje proniknuti te dati “novi” odgovor na naaslovno piitanje! Ukratko, držimo da nam Gospodin, na saamomu kraju svooga zemaljskog života, odkupljujući nas (i pomirujuć stvorenje s njegovim Stvoriteljom), hoće pokazati i puut do spaasenu, tj. saamim sobom potvrditi značenje svojih rieči u pozivu (Mt, 16, Mk 8, Lk 9): *Hoće li tko za mnom, neka se odrekne saamoga sebe, neka danomice uzima svooj kriiž i neka ide za mnom! Tko hoće život svooj spaasiti, izgubi će ga, a tko izgubi život svooj poradi mene, taaj će ga spaasiti.*

U ovomu svietlu, **Isusov kriižni puut postaje uuzor(k)om za cieloživotni puut svakoga čovjeka koji u ljuubavi prihvaća Isusa Krista za svooga Gospodina i Spasitelja.** Pa poodimo za NJiim pod Kriižom, grleć svatko svooj kriiž!

- na I. *Isusa osuđuju na smrt.* ...

Mii ljuudi, po duuši bogoliki, stvoreni za život viečni u zajedničtvu s Bogom, izgubismo sve sbog neposluha - grieeha naših praroditeelja protiv Duha Sveetoga. Smrt je po grieehu ušla u čovjekov “genetski kood”! Pa tako i jaa, rođen u ovomu griešnom tieelu, večsam začeečem osuđen na srtnost. Ne’smjem nikad smetnuti s uuma da bi cieeli mooj zemaljski život trebao, doista, biti radostan hood prema smrti. Jer, u njooj su vraata, koja je otvorio Krist-Odkupitelj, za ulazak u predvorje obnovljenoga i viečnoga života što mi ga jaamči Gospodin budem li za NJiim hodio.

Smiluj se ...!

- na II. *Isus priima naa’se kriiž.* ...

Preduvjet svih uuvjeta za spaasenje: Priimiti svooj kriiž. A onda ga uprtiti te pooč za Isusom, i strpljivo ga nositi, nositi i nositi ... Pa tako, mlaad, nezrjeo i samouvjereno snaažan, kreenuh na životno putovanje. A svud oko mene, pored puuta, u jaarcima i grabama, hrrpe odbaačenih i polomljenih kriižova. Kamo i kuda su (s)kreenuli oni koji su ih biili priimili? I gdje li su sada? A jaa? Hoću li jaa moć izdržati? Oo, Gospodine, pomogni mi da se i na meni obistini Tvoje obećanje:

Jaaram je mooj sladak i brjeme je moje lako! Ali ne izdržah, nego i jaa slomih jaaram i odbaacih brjeme.

Smiluj se ...!

- na III. *Isus pada prvi put pod križom. ...*

Nii'sam bio daleko odmakao, kad li se, "slobodan i razterećen", naadoh u blatu. Više iznenađen i sbuunjen, nego razočaran i posramljen! Križ me mooj odbaaćeni dostigao, poklopio i pritisknuo. Ali nii'je too od njegove težine! Nego, vidim: noge su moje sapete - okovane navezanostima na ovozemaljska bogatstva i na njihovu zasliepljuću zavodljivost. Oo, Gospodine, osvni se naa'me oborena i prestrašena! (*Obazri se naa'me, o, Isuse mooj!*) Udari svojim mačem, presjeci spone i razkini okove moje! Privuuci mooj pogled na Tvoje liice i ne dopuusti da me opet zavedu zemaljski užijti, ni ljudske pohvale i počasti, niti da se obazirem na bogatstvo, niti da hleepim za mooč!

Smiluj se ...!

- na IV. *Isus susreće svoju žalostnu mater. ...*

NJemu vjerujem pa se i ufam da vse nii'sam saam ni napuušten. Umirući na križu, stavio je svakoga koji Ga slieedi i pod duhovnu maa-jčinsku zaaštitu svoje matere. A moji najbliži, od kojih sam povriemeno bezobzirno i daleko odlazio, sad kad mi ne'mogu saami priskočiti u'pomoč, ipak žaarkom suučutnom ljuubavlju i usrdnom molitvom (NJemu i njooj) kriepe mooj duh i osnažuju mi tieelo. Tek sada, pod mučnim teretom svooga križa, shvaćam da nikad više ne'smjem previdjeti, a kamo li zanemaariti, da i svatko od njih nosi svooj križ!

Smiluj se ...!

- na V. *Šimun Cireenac pomaže Isusu nositi križ. ...*

Gospodin je prihvatio pomoč. Zar da ju jaa odbijem? Pa kako bih Ga onda mogao slieediti?! Prkosu, tvrdoglavosti, izpraznoj uznositosti, umišljenosti i oholosti neema mjesta na puutu za Isusom. Biili toga sviestni ili ne, praava pomoč uvijek dolazi od Boga. Hvaala ti brate! I hvaala vam svima prijatelji, znaani i neznaani, što molite zaa'me!

Smiluj se ...!

- na VI. *Veronika pruža Isusu ruubac. ...*

Uz zahvalno prihvaćenu tielesnu pomoč, evo mi stiže i utjeha! Duh mooj se krieepi, liice mi se čisti i pogled bistri. Ako je i biilo sraama, neema ga više! Ali kako i čime da ti zahvaalim neznaana suučutnice? Žarko želim da moja slika ostane u tvojim očima, a tvoja da zauviek ostane u mojemu srđcu. Jediini načiin da se too izpuni jest da i jaa brišem i čistim znoojna i krvava liica svojih bližnjih.

Smiluj se ...!

- na VII. *Isus pada drugi put pod križom. . . .*

Evo me obnovljene snaage i s dostatno izkuustva! I, još onako utješen, misljah da je ono najteže i najmučnije prošlo i da *če*, meni “opamećenomu” odsad biti lakše. Pa, malko opuušten, pruužam ruuku da uberem koji zavodljiv plood sa staabla pored puuta. Kad eto učas kruute stvarnosti: glavinjam, posrčem i opet padam. Ta zar je moguće da me u hoodu održaava i saamo brjeme što me pritiišće?! Oo da, uzstati mi je i ne izpuustiti ga nikad više iz svojih ruukuu!

Smiluj se . . . !

- na VIII. *Isus tješi jeruzalemske žene. . . .*

Svieete suučutni, ne’žaluj nada’mnom ovako pritisnutim! Jer sam baš ovakav, i samo ovakav, na praavomu puutu! Vii što mi se čudite, a i zlo osuđujete, ne lamentirajte o žalostnomu staaanju i miinulim “boljim vremenima”! Veće potičite i ohrabrujte svakoga da za NJiim tako hodi, ponajprije muževe svoje i vlastitu dietću!

Smiluj se . . . !

- na IX. *Isus pada treći put pod križom. . . .*

Je li ovo najavak skoroga mi kraja? A toliko sam bliizu! Mooram uzstati i iztrčati i ovu zadnju dionicu, a tako sam iscrpljen i nemoćan! I too samo od i sbog svojih grieeha, a Tii si uprtio svu ljudsku zlobu i uzpio opet uzstati. Priskoči brzo, pruži mi ruuku i pridigni me, Isuse mooj! Oo, kako mi je sada jasan Tvooj odgovor na piitanje o spaasenuju: *Ljuudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće*. Htio bih, Gospodine, po Tvojoj milosti, i jaa na cilju kaazati: *Dobar sam booj bio, trku dovršio*.

Smiluj se . . . !

- na X. *Isusa razodievaju . . .*

Netko skiida kriiž s mojih pleća. Zar sam na cilju?! Ali gdje je Oon za kojim sam hodio? Zar *če* mi ovi čudni ljuudi staviti viienac na glaavu? Oo, ne! Oni me, podmuklo laskajuć, posve razgolićuju ne bih li se posraamio sbog svojih grieeha i slabe vjere, i u slabosti svojoj zanieekao i napuustio Onoga koga sliieedim. Obećavaju mi svoje počaasti, lagodan život u njihovoj družbi i društveni ugled. Izbavi me, Gospodine, iz ove naapasti! Ona je strašnija od mooga kriiža. Daaj da ovo shvatim i prihvatim kao konačno oslobođenje od svih naveeezanosti zemaljskih!

Smiluj se . . . !

- na XI. *Isusa pribijaju na kriiž . . .*

S Davidom razkajano molim: *Smiluj mi se, Bože, po velikom’ milosrđu svojemu! I po množtvu smilovanja svooga izbriši zloću moju! Operi me svega od moje krivice i od grieeha me mojega očisti! . . .* Oo, hvaala

Ti, Kriste Isuse! Tvojom sam pomoću nosio križ do kraja zemaljskoga putovanja, a sad će oon ponieti mene i uskoro me uzdići k Tebi! Daaj mi još malo Tvoje milostne snaage i Duha Tvojega, da uzmognem odagnati smrtni straah i po posljenji put razmotriti onih Tvojih *sedam rieceči s križa!*

Smiluj se ...!

- na XII. *Isus umire na križu ...*

Na kraju, dopuusti mi i pomozu da, u ljuubavi bez straaha, s Tobom Isuse izrečem: *Otče, u ruke Tvoje predajem duh svoj!* A vii, podno križa, prijatelji moji: Ne žalujte! Ne plaćite, nego zapjevajte! Zapjevajte: *Tebe, Boga, hvaalimo!* Glasno i radostno, svaku hvaalu i svaki zaaziv! Da ne'biste, slučajno, preskočili ono za naas griešniike najvažnije: *Tii, da za naše spaasenje postaneš čovjekom, nii'si se strašio kriila Djevičina; Tii, svlaadavši oštrinu smrtnu, otvorio si vjernima Kraaljevstvo Nebesko.*

Smiluj se ...!

- na XIII. *Isusa skiidaju s križa ...*

Braćo i prijatelji, skinite me i sprovedite ne prestajući pjevati! Neka me izprati NJegovo obećanje: *Jaa sam uzkrsnuće i život; koji vjeruje u mene žiivjet će ako i umre; i nijedan koji žiivi i vjeruje u mene nee'će umrieti zauviek!*

Smiluj se ...!

- na XIV. *Isusa polaažu u grob. ...*

A kad mi tieelo u grob položite i ploča ga kamena pokrije, još jednu mi želju izpunite! Složno i višeglasno odpjevajte Materi NJegovoj, Djevici Blaaženoj na nebo uznesenoj, najradostniju pjesan što slavi NJega Uzkrsloga:

*Kraljice Nebeska, raduj se! Aleluja!
Jer, kog' si doostojna biila nosit', aleluja!,
uzkrsnu kako je rekao. Aleluja!
Moli Boga za naas! Aleluja!*

Smiluj se ...!

6 “Bogataš i Lazar” farizejima - Zašto?

Ovo je priča za po'odraslu dieću i za sve one koji Radošnu Vieest promišljaju te govore da vjeruju u uzkrsnuće mrtvih, a u skrivenoj dubini, pak, kadkad (**po**)suumnjaju - u **NJegovu** smrt, dakle, i u **Uzkrsnuće**. Priznajmo: Takvi smo u ponekim trenućcima naše slabosti svi mii - novi farizeji!

U sva trii sinoptička Evandeelja nalazimo Isusovu pouku **saducejima**⁷ (i ostalim slušateljima) o uzkesnuću mrtvih. Kako li je samo Gospodin razkrinkao njihovu lukavu prriču-smicalicu o sedmorici braće i jednoj ženi! A onda ih i “matiirao” navodeć što saam Boog reće za sebe i Abrahama, Izaka i Jakova, te zakljućio: *Nii'je Oon Boog mrtvih, nego žiivih!*

A u uzkrsnuće mrtvih vjerujućim **farizejima** (i *srebroljubcima*, Lk 16, 14), Isus izlaaže prispodobu (o bezbrižnomu bogataašu i ubogu Lazaru - teežkom patnjom pogođenu siromaahu; Lk 16, 19.-31), koja do saamoga kraja kao da neema nikave veze s uzkrsnućem, no onda - poanta: razodkriivajuće otriežnjenje za slušatelje.

Prispodobu ne ćemo oovdje opetovati. NJuu svatko treba saam pažljivo proćitati i izvuuć zaakljućak! Evo našega (mojega):

Vii (Mii), farizeji, koji tvrdite(-mo) da poznajete(-mo) Mojsija (Zaakon-Piismo) i Proorooke i da **vjerujete(-mo)** u uzkrsnuće mrtvih, traazite(-mo) **dokaz** za too: *da i od mrtvih tko uzstane.*

Ali, tvrdi Gospodin, ni tada se ne biste(-mo) obraatili ni povjerovali. Zašto?

Zato što u Piismu (Mojsiju i Proorocima) stooji da će *Sluuga Jahvin* (Siin Božji i *Siin Čovjećji* - Isus Krist) biti mučen, da će umrieti i da će treeć daan uzstati od mrtvih, ali vii (mii) nee'ćete(-mo) istinski povjerovati u **NJegovu** smrt ni u ono najvažnije: **NJegovo** Uzkrsnuće.

Dakle, vii (mii), zapravo, ne slušate(-mo) Mojsija i Proorooke niti im istinski vjerujete(-mo), pa tiime saami sebi protuslovite(-mo).

A uzkrslu Gospodin upozoruje Tomu (i naas). *Toma, buduć da si me vidio, povjerovaosi. Blaaženi koji ne vidješe, a vjeruju!*

Napokon, Sveeti Pavao nam posviećuje i drastično nas otriežnjuje: *Ako Krist nii'je uzkrsnuo, uzaludna je vjera naša. Ili, posve jasno: Da Krist nii'je uzkrsnuo uzaludna bi biila vjera naša. Jer, nikad ne bismo mogli postić spaasenje - život viečni (u tieelu!), gledajuć Boga liicem u liice.*

⁶st, Velika Subota, ”24.

⁷koji nii'su vjerovali u tielesno uzkrsnuće!

8“Tko ima uši, neka čuje!” - Zašto?

Na nekoliko mjesta u Evanđelju čitamo Isusove zaoključne rečenice (poslije propovijedi ili naučavanja): *Tko ima uši, neka čuje!* ili, *Tko može shvatiti, neka shvati!*. Isus, dakako, najčešće govori i naučava u prispodobama i usporedbama, jer se Božja stvaarnost ne’daa izkazati ljudskim jezicima. One, stoga, zahtijevaju podrobnija i obširnija pojašnjenja koja Isus iznosi samo svojim učenicima.

Ali nii’je nejasnost Isusovih prispodooba glavni razlog za te i slične NJegove zaoključne rečenice. Jer, ni po tumačenjima svojim učenicima, njihov puni smisao nii’su tada mogli shvatiti, pa je i tumačenjima mogao pridodati obje navedene rečenice.

Ako, dakle, ni njima ni nama, nii’je moguće **posve** razumjeti Isusov nauk (o Kraaljevstvu Božjemu i uuvjetima za ulazak u njega), možemo li shvatiti smisao barem navedenih zaoključnih rečenica? Držim da možemo, a izreč *ču* ga ovako:

Svatko tko sluša i čuje Radostnu Vjest moora se potruditi da, po od Boga darovanim talentima, od nje razumje onoliko koliko može, a ono što ne razumje treba prihvatiti u punoj vjeri. Vjerovati Rieči i u Rieč (koja ponekad zvuči kao utopija ili iluzija) mnogo je važnije nego li znati ili razumjeti njezin puni smisao. I too je ono temeljno za Isusova sliedenika - kršćanina. Priividni paradoks u tomu jest što je i vjera Božji daa! Naime, čovjek slobodnom voljom odlučuje haće li taaj daa primiti i prihvatiti, ili primiti pa omalovažiti i zanemariti, ili čak posve odbiti.

Poozoran čitatelj će zamietiti da Isus ne prilagođuje svooj govori izričaj dobi⁹ ili skupini što Ga sluša, niti koga poziva dvaput. Poslije NJegova govora ili poziva, svatko slobodno odlučuje hoće li i što će prihvatiti, te hoće ili se ili ne’će odazvati! Oon, dakako, želi i očekuje ufanje i pouzdanje u Boga kao očitovanje primljene osobne vjere, koja dokida dotadašnju “rutinu” i navezanost na prolazna zemalska dobra, te plodi ljuubavlju prema NJemu i blišnjima. Ali one što se, po slobodnoj odluci, okreenu i otiju od NJega, ne poziva ponovno da se vraate I baš too bismo htjeli podkriepiti valjanim primjerima.

Priimjer 1. (O Isusovu pozivu.) *Drugi Mu od učeniika reče: “Gospodine, dopuusti mi da prie odem i pokopam svooga oca!”.* Isus mu kaaže: *“Hajde za mnom i puusti neka mrtvi pokaapaju svoje mrtve (a tii idi i*

⁸st080424

⁹za razliku od česte sadašnje prakse: propovjed za ove, pobožnost za one, misa za dieću, misa za mlaadež . . . , čime se **dieeli** naarod Božji na “zrjele” i “nezrjele”, “bistrije” i “sporiije” i sl., a o kidanju obiteljskih sveeza i zajedništva da i ne govorimo!

navieščuj Kraaljevstvo Božje)!” (Mt 8, 21-22; Lk 9, 57-60). U nastavku (Lk 9, 61-62) čitamo: *“Za Tobom ću, Gospodine, ali dopuusti mi da se prije oprostim od svojih kućana.”* Reče mu Isus: *“Nitko tko stavi ruuku na plug pa se obazire natrag, nii’je prikladan za Kraaljevstvo Bižje.”* A koliko odaziv moora biti podpun (“radikalan” raazkid od ljudskih naveezanoosi) čitamo u Mt 10, 37-39: *Tko ljuubi oćca ili mater više nego mene, nii’je mene doostojan. Tko ljuubi siina ili kćeer više nego mene, nii’je mene doostojan. Tko ne uzme svooj kriiž i ne poode za mnom ...* Slično nalazimo i kod Lk 14, 26-27. Na kraju, ipak, ohrabrujuće obećanje: *“... a tko izgubi život svooj poradi mene, naači će ga.”*

Priimjer 2. (O žuurnu odazivu i odazvanima.) Po Iv 1, 35-39, doznajemo: Čuvvši Krstiteljove rieči *Evo Jaganjca Božjega!*, Andrija i Ivan¹⁰ poodoše za Isusom, a na Isusovo piitanje: *Što tražite?*, odgovoriše: *Ućitelju, gdje stanuješ?* Na too ih Isusu pozva: *Doodite i vidjet cetel!* I oni doodoše, vidješe i toga daana ostadoše kod NHega. Tiih daana, čitamo u nastavku, k Isusu dolaze i Šimun, kojega Isus proziva Petrom, te Filip i Natanael (Bartolomej?). I, kako znaamo, ostali su s NJiim do kraja. Sinoptičari, za raazliku od Ivana, ne ulaze u pojediniosti nego prve Isusove poozive opisuju slikovito: Šimunu Petru i bratu mu Andriji dok su ribaarili, te Jakova i bratu mu Ivanu dok su s oćcem u laadi krpali mreže (Mt 4, 18-22; Mk 1, 16-20; Lk 5, 1-11). Njihov odaziv je trenutačan: *Oni brzo ostave mreže (laadu i oćca) te poodu za NJiim.* Na isti se je naačin odazvao i Matej (Mt 8,9; Mk 2, 14; Lk 5, 27-28), a po tomu je prirodno prepostaviti da Gospodin nijednoga od svoje izabrane dvanaestorice nii’je zvao dvaput. Poslie im govori o o onomu što ih čeka dok Ga budu sliedili, ali im jaamči poseban “nebeski status” (Mt 19, 28).

Uz njiih, oovdje se svakako treba sjetiti i nadcarinika Zakeja i njegova žuurna odaziva (obraćenja: *vraćam četverostruko*) po “silazku sa smokve” (Lk 19, 1-10).

Priimjer 3. (O onima koji pooziv ne prihvaćaju.) Za opisivanje ovoga nalazimo nekoliko prikladnih događaja, a odabrat ćemo onaj najočitiji (Mt 19, 16-22; Mk 10, 17-22; Lk 18, 18-23) - o *bogatomu mladiiću*, koji obdržavaše sve zapovieedi (pravednost). *... ako hoćeš u život uuč, ćuvaj zapovieedi*, kaaže mu Isus, a *Hoćeš li biti savršen* (“veća pravednost”), *idi, prodaj što imaš i podaj siromasima, pa ćeš imati*

¹⁰Neki misle da je to bio Filip, ali postoji valjan argument da se radi o Ivanu. Naime, o Isusovu jaavnomu djelovanju, Ivan iztiče i zapisuje dio samo od onoga čemu je naazoćio (Iv 21, 24-25), dok ostali evađeliisti zapisuju i dio od onoga što su ćuli od drugih svjedoka.

blaago na nebu. A onda doodi i idi za mnom! Sve je i zdravorazumski jasno: Nii'je moguće držati se svojega zemaljskog bogatstva i istodobno ići za Isusom! Ali, na tee Isusove rieči, mladii/se je okreenuo i žalostan odišao od NJega, jer imaaše velik imuuatak. A Gospodin i prie reče ("Tko ima uši, neka čuje!"): Nitko ne može sluužiti dvojici gospodaara ... Ne možete sluužiti Bogu i bogatstvu.

A onima koji se oglušuju na pooziv ili ga zanemaruju, čitamo u Mt 22, 1-10, i Lk 14, 15-24.

Priimjer 4. (O onima koji odlaze jer ne vjeruju, i onima koji ostaju premda ne razumju.) Poslie čudesnoga umnaažanja ječmenih hljebova i ribiica (dvaput), Isus se vraća u Kafarnaum i svojim učenicima, mnogobrojnim sliedbenicima i naarodu, koji Ga je onuda pratio i slušao, najavljuje najotajnije otaaajstvo - spasonosnu milostnu hranu što ju kaani njima dati i, po njima, daavati ju svim ljudima dovieka.

Držat čemo se, dakako, šeestoga poglaavlja u Evandjelju po Ivanu. ... *Jaa sam kruh žiivi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, žiivjet će wwieeke. Kruh koji ću jaa dati tieelo je moje za život sveeta.* Kod svega slušateljstva nerazumieevanje, a od nekih i mrmljanje: *Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?* Svi bijahu u izčekiivanju dodatnoga tumačenja ili pojašnjenja, jer je Isus je onostranost (Kraaljevstvo Božje - Nebesko) redovito opisiiivao uzporedbama. Ali ovaj put na svoje uši čuju, za pobožne Židove u too vrieeme, "zaprepaščujuće" Isusove rieči: *Zaista, zaista, kaažem vam: ako ne jedete tieela Siina Čovječjega i ne pijete krvi njegovae, neemate života u sebi! ... Tieelo je moje jelo praavo (istinsko), krv je moja piice praavo (istinsko). Tko jede moje tieelo i pije moju krv, u meni ostaje i jaa u njemu. ... Nemojmo se previše čuditi, a pogotovo nemojmo osuđiivati one što tada rekoše: Tvrda je too besjeda! Tko ju može slušati?* Ni Gospodin ih nii'je osuudio (sbog njihove nevjere), nego im je skrovito kaazao tko je Oon i odakle dolazi, te da je *Duh onaj koji oživljuje, tieelo ne koristi ništa.* A Ivan nas izviesčuje: *Ođtada mnogi učeniici odstuuviše, i više nii'su išli s NJim.*

No, tek tada je uslieedio najdramatičniji trenuuatak (za one koji nii'su odišli). Gospodin je spreman i posve saam ostati, ako oni što nii'su odstuučili ne vjeruju čvrsto i istinski u NJegove rieči: *Da možda i vii ne kaanite odići?* Bogu hvala, Šimun Petar Mu je, potaknut Duhom Sveitim, odgovorio: *Gospodine, komu da idemo=? Tii imaš rieči života viečnoga! I mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji.*

Neka svatko dobro promisli **zašto** je izpunjenje ovoga obećanja bio **posliednji čiin** našega Gospodina u (trogodišnjemu) navieeštanju Kraaljevstva Božjega! (Poslie Posliednje Večere počinje daan krvne

žrtve Jaganjca Božjega za naše Odkupljenje - po Njegovoj muc i smrti na križu!)

Priimjer 5. (O onima koji misle da je znati ili razumjeti važnije od vjerovati.) *Umriet ćete u grieesima svojim. Uistinu, ako ne **povjerujete** da Jaa Jesam, umriet cete u grieesima svojim.* Too Isus reče Židovima, osobito farizejima, u Hraamu (Iv 8, 24). I još (Iv 8, 43): *Zašto moje besjede ne razumjete? Zato što nii' ste kadri slušati moju rieč.* I na kraju toga razgovora (Iv 8, 56-59): *Abraham, otac vaš, uzlikta što će vidjeti mooj daan. I vidje i obrodova se.* Nato Židovi rekoše: *Ni pedeset ti još godiina nii' je, a vidio si Abrahama?* A Gospodin im tada otvoreno kaaza: *Zaista, zaista, kaažem vam: Prie nego li Abraham posta, Jaa Jesam!*

A koliko mogu otvrdnuti srrđca i zaslieepiti se umovi kad se (i veoma učeni) ljuudi uzohole i oslone samo na svoje znaanje i pamet, razaznajemo iz Iv 10, 37-38: *Ako ne činim djeela Očca svojega, nemojte mi vjerovati. Ali **ako činim**, sve ako meni i ne vjerujete, **djelima vjerujte** . . .*

Mii se maalko čudimo što je veleučeni veliki svećenik Zaharija posumnjao (sbog svoje i ženine sstarosti) u poruku po Božjemu glaasniku. No, oon je uskoro, ipak, povjerovao (po) djelu.

I još nešto: Da su židovski starješiiine povjerovali Isusu i prihvatili Ga kao Mesiju, izgubili bi svooj povlašteni položaj, pripadajuću vlaast i auktoritet u tumačenju Božje rieči (*NJega slušajte!* Lk 9, 35), a prispodobu o *Vinogradarima ubojicama* Isus ne bi ni kaziiivao!

¹¹Nii'su Ga pozvali u svoju škoolu - Zašto?

Iz Evandjelja po Luuki (Lk 2, 41-50) čitamo o hodočašću u Jeruzalem:: ... *Kad Mu bijaše dvaanaest godiina, uziidoše* (Josip i Marija s Isusom) *po običaju blagdanskomu. ... , Kad su miinuli tii daani ... dječak osta u Jeruzalemu, a da nii'su znali NJegovi roditelji ... Poslie trii daana naadoše Ga u Hraamu gdje sjedi **posred naučiteelja** sluša ih i pi-ita. Svi koji Ga slušahu **bijahu zaneseni** razumnošču i odgovorima NJegovim. ...*

U svezi s ovim događajem postavljeno je mnogo piitaanja i daano mnogo prosvietljujućih odgovoora. Podsjetimo se na neke od njih! Prvo, tko se je "izgubio" i zašto? Jasno, ne Isus, nego Josip i Marija jer su, u velikoj brizi (da se Isusu nii'je što loše dogodilo) smetnuli s uuma da je njihov siin i Božji Siin. Znakovita "trii daana" su tumačena više puuta, pa too nee'čemo ponaavljati. No, "brooj dvaanaest" je oovdje dvostruko značajan. Jer, s jedne straane, roditelji su biili du-užni (po Mojsijevu Zaakonu) svoje provorođenje u dvaanaestoj godini voditi na too hodočašču, a s druge straane, nijedan diečak se do tee dobi nii'je **sustavno** podučaavao u *Tori*. (Sustavno učenje - "škoola" - mogla je početi, sukladno mogučnostima i za nadaarene dječaaake, tek poslie *bar-micve*; a ona se je priimala u triinaestoj godini!)¹² A mjesto *posred naučiteelja* i *zanesenost NJegovim odgovorima*? Taa Isus je utielovljena *Žiiva Tora* - Oon pismoznance i naučitelje prosvietljuje tumačečim im saamoga sebe, ali ne odkriiva svoju božansku naarav! Slušatelj u Hraamu, sve učeniji od učenijega, drže diečaka Isusa, današnjim riečima kaazano, "čudom od dieteta".

I stoga se, prirodno, jaavlja naše čuđenje i nameče piitanje iz naaslova. Jer, svaki vrstan učitelj jedva čeka da priimi iznimno nadaarena učenika kojemu će prenieti sve svoje znaanje u očekivanju da ga učenik nadvisi! A oondje su, smjemo predpostaviti, mnogi biili upravo takvi.

Zašto, dakle, niti jedan od onih najučenijih pismoznance ili naučiteelja nii'je pozvao Josipa i Mariju "na straanu", porazgovaarao s njima, doznao tko su, iz kojega su plemena i odakle dolaze, te im predložio

¹¹st150424

¹²Nužno je upozoriti manje upućene katoličke vjernike na (dobronamjerne, kršćanske?) literarne i slikokazne krivotvorine u svezi s ovim. Naime, postoje "uvjerljive" priče i slikokazi po kojima maali Isus več za izbieglištva u Egiptu, a onda i po povratku u Nazaret, ima za učitelja vrstnoga rabina koji Ga upucuje u dubiine Božjih rieči u Mojsijevu Zaakonu. Auktori takvih uradaka ne shvaćaju da tiime dovode pod suumnju ili čak nieču Isusovu sveznajuću božansku naarav. Taa Oon saam je cielovita, žiiva i utielovljena Rieč Božja!

(ponudio se) da bude Isusov učitelj (kad uskoro za too doođe rok, tj. poslie njegove *bar-micve*)? Da se je nešto od toga tada sbilo, zar bi too, poslie, Marija naamjerno prešutjela (a sve ostalo preniela učenicima)? Ne, ništa od toga! A da se, možda, naučitelji nii'su "posraamili" shvativši da "neuko dieete" razumje Piismo bolje i dublje od njih i stoga se, zaavideći mu, "prestrašili" uzeti ga za učenika? Opet, ne! Jer, doista, praavi učitelj žuudi za učenikom koji će ga nadviisiti. I upravo je takav učenik *slava svojega učitelja!*

Gdje se, dakle, skriiva odgovor? Najkraće: Too je biila Božja volja. Boog je zapriečio njihovu dublju znatiželju, a dopuustio im samo neopisivo udivljenje svojom žiivom Rieeči. Ona (Piismo) u sviitcima je svakodnevice pred njihovim očima i u njihovim rukama, a evo je sada **posred njih** - cielovite i utielovljene! Budu li **otvorili svoja srrdca** (a ne samo uumove) i ako Joj/Mu povjeruju, dopuustit će im da Ju/Ga prepoznaju kad za too doođe praavo vrieme.

Gospodin je too izkaazao ovim rieečimA (Mt 11, 25-27; Lk 10, 21-22): *Slavim te, Očče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objaavio malenima! Da, Očče, tako se tebi vidjelo. Sve je meni predao Otac mooj i nitko ne pozna Siina doli Otac niti tko pozna Očca doli Siin i onaj komu Siin hoće objaaviti.*

I doista, Božja naarav se ne odkriiva veliku ili oholu uumu već krotku i poniznu srđcu.

Napokon, ne smjemo zanemaariti smiisao posliednjih rečeniica iz ovoga Luukina izvješća (Lk 2, 51-52): *I siide s njima u Nazaret i bijaše im poslušan. A mati NJegova je briižno čuovala sve ove uspomeene u svoomu srđcu. A Isus je napredovao u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljuudi.*

Na prvi mah, priividno suviše, one nam potvrđuju nešto findamentalno o Isusovoj naaravi. Naime, ono što se je sbilo u Hraamu ukazuje na Isusovo božanstvo: Oon je Utielovljena Rieeč - Siin Božji - *rođen od Očca prie svih viekova*. A tee završne rečeniice potvrđuju da je Isus i **praavi** čovjek - Siin Čovječji - *rođen od Marije Djevice*¹³.

I na kraju, zašto je Isus jaavno nastuupio "tek" oko svoje triidesete godine? Zato što je, u ono vrieme, tek u toj dobi osoba smaatrana dostatno zrielom ("punoljetnom" - po znaanju i izkuustvu) da bi se, u društvenoj zajednici, njuu, njezine rieeči i djeela, današnjom sintagmom kaazano, uzimalo za ozbiljno.

¹³Ni dandanas nii'je posvema suzbijena hereza o "Isusovu samobožtvu", kao ni ona o "Isusovu samočovječtvu"!

¹⁴Otvrdnjuje koga hoće - Zašto?

Raadi se, dakako, o “kontroverznoj” Pavlovoj rečenici (Rim 9, 18)::
Tako dakle, smiluje se komu hoće, a otvrdnjuje koga hoće.

Koliko li je samo taa rečenica, izvađena iz cieline, prouzročila priepora i zastranjenja u kršćanskomu svieetu, posebice kod protestantskih teologa! A zašto? Zato što ju se, nehotice ili namjerno, uzima za tvrdnju neovisnu o predhdnomu tekstu, a izostavlja se i tumačenju što joj slieedi.

Naačelno i prvo, ako na početku ma koje izjavne rečenice stoji *Tako dakle* (ili samo *Dakle*), taa rečenica **nii’je neovisna** (občenita) **tvrdnja, već/ zaaključak** izveden iz predhodnoga razmaatranja i **odnosi se samo na sbiivaanja** obuhvaćena tiim razmaatranjem. K tomu, gotovo redovito (a i oovdje je tako!), po zaaključku slieedi podrobnije obrazloženje ili tumačenje (a ne dokaz!). *Sapienti sat!*

Ipak, drugo, nee’ćemo stati na ovomu! Vrieedi se potruditi te malko dublje shvatiti sržnu po(r)uku ove Pavlove poslanice, a onda (i) sličnim priimjerima iz Evandjelja ojačati praavu kršćansku vjeru u kolebljivih ljuudi te ju i podkrieepiti zdravim razumom - koliko je (komu) moguće, odnosno daano.

Najprije, komu i o čemu Pavao govori i piše u Rim 9. 1-17? Prvenstveno svojim sunarodnjaacima (Židovima) o Kristu - *po saavjesti u Duhu Svetomu* - sbog booli i žalosti u srđcu što su Ga odbaacili, a Božju milost (počevši od Abrahama) - obečaanja, prooročku najjavu, bogoštovlje, posinstvo i sve darove, pa i Krista po tieelu - su dobili da bi Ga mogli prepoznati i prihvatiti. Dvojim da bi se Pavlova muka mogla izkaazati potresnije od njegovih vlastitih rieči: *Da, htio bih jaa saam proklet biti, odvojen od Krista, za braću svoju, sunarodnjaake svoje po tieelu.*

Ali, ipak, naglasuje i pojasnjuje da se nii’je izjalovala Božja rieč, jer da nii’su Izrael svi koji potječu od Izraela ...! Dalje, navodi obečaanje daano Mojsiju: *Smilovat ću se komu hoću da se smilujem ...* I, napokon, kazuje čemu **otvrdnuće** (kao Božja volja ili milost!) na faraonovu priimjeru: *... da na tebi pokažem svoju moć/ i da se razglaasi ime moje ...*

Doista, premda Boog, sveznajući i svevideći, oduviek zna svaku faraonovu budući odluku i svako njegovo djelo i nepopravljivu tvrdokornost njegova srđca, ipak mu daaje čak deset prigooda (miloosti!) ne bi li se “zmekšao”. Too nam jasno pokazuje da ono *otvrdnjuje koga hoće* nii’je Božja volja, nego traajni ostanak u tvrdokornosti po vlastitomu slobodnom izboru. U protivnom, ne bi biilo najvećega daara Božjega:

¹⁴st190424

čovjekove slobodne volje. I u tomu slučaju bi *djelo* smjelo, s pravaom, reći *svomu tvorcu* (Rim, 9, 19-24):: ... *Što si me ovakvim načinio?* ... Pritom razabiremo da je takvo (osobno) otvrdnuće ujedno milost za one druge.

A sada primjeri! Prvo oni o *smilovanju i otvrdnuću*, tj. o slobodnoj volji čovjekovoj.

Primjer 1. (Ps 95 (94), 8-11) *O, da danas glaas Mu poslušate:*

*“Ne budite srđca tvrda kao u Meribi!
Kao u daam Masin u puustinji
gdje me izkušavahu oččevi vaši
premda vidješe djeela moja.
Četrdeset ljeeta jadio me naraštaj onaj ,
pa reko: Naarod su nestalna srđca,
i ne proniču moje putove.
Stoga se zakleh u svoomu gnjeevu:
Nikad nee’će uuči u mooj pokoj!”*

Primjer 2. (Sir 15, 13-20)

*Ne reci: “Od Boga je grieeh mooj”,
jer što Oon mrzi, nikad ne čini!
I ne reci: “Oon me zavede”,
jer NJemu grieešniici ne trebaju!*

...

*Oon je saam u početku stvorio čovjeka
i prepuustio ga slobodnoj volji njegovoj.*

...

*Pred čovjekom je i život i smrt:
što oon više voli, too će mu se dati.*

...

*Gospod znaa svako djelo čovječje.
Nii’je nikad zapoviedio nikomu
da bude bezakonik
niti dao dopušteenje za grieeh.*

Primjer 3. Napokon, što nam u kontekstu našega razmaatranja (o *smilovanju i otvrdnuću*) kazuje zemaljski život (naučavanje i djelovanje) Gospodina našega Isusa Krista - Odkupitelja i Spasitelja? Zar nii’je Boog poslao Siina svooga da se svieet spaasi po NJemu!? Zar Isus nije čak trii godiine propoviedao o Kraaljevstvu Božjemu (koje se približilo) i činio siilna znameenja ne bi li se tvrda srrđca obraatila da im se oproste grieesi!? Ali ne! Nii’su! Osobito ne oni koji su držali da vršeći (strogo i formalno) sav Zaakon najrevnije hvaale i slave

Gospodina. Zar Isus nii'je i plakao nad okorjelim Jeruzalemon (od kojega, stoga, *nee'čé ostati ni kamen na kamenu!*)?

A onda milostivi i milosrdni Boog prielazi na čudesni i ljudskomu uumu paradoksalni "Plaan B" (za što je znao i prie Počēetka, a najaaavili su ga daavno i višekratno mnogi prooroci, psalmiisti i, u Isosovo vrieeme, starac Šimun te Ivan Krstitelj): Krist Spasitelj čē prvo biti Odkupitelj ("... **za vaas** i za sve ljuude ...; *Krv NJegova na naas i na dietcu našu!*). No, ni tada, a ni po Uzkrsnuuču, tvrda srđca ne omekšaše, nego po svojoj volji ostadoše tvrdima.

K ovomu (kao pojedinačni slučaj), ni u poslednjim trenuutcima - na vraatima skore neminovne smrti - Isusovo smilovnje skruušēnomu raazbojniku nii'je pomoglo da onomu drugomu "omekša" srđce, tj. da se, čak izravno (neposredno!) čuvši i vidjevši oprostnu milost Božju, i oon saam obraati, uzvjeruje i pokaje da bi zadobio smilovanje.

Slieedi nekoliko priimjeera o "preskaakanju gradiva", tj. o zanemariivanju cielovitosti ili izostavljanju pojedinih dielova zapiisane Božje Rieeči, da bi se Sveeto Piismo, posebice Radostna Vieest, prilagodilo i suobljičilo ovomu svieetu, a onda i zloraaabilo. U naarodu zdrava razuma takva se rabota opisuje pošalicom: "Što se babi htilo, too joj se i snilo." Priimjere nee'čēmo izdvaajati zasebno, nego čēmo upozoraavati ili navoditi dio izpuštenoga ili zanemarenoga zaapisa te izticati što sbog toga potom slieedi. I nee'čēmo ulaziti u občepoznate "velike redukije" (*Sola Scriptura, Soka Fide, Sola Gratia*, simbolična "Euharistija" - bez Iv 6)

Prvi priimjer neka bude ono što smo upravo razmaatrali, tj. što smo več/zaključili da se dogaada, te kamo vodi ljudska "veleumnost", kad se iz cielovite po(r)uke Rim 9, 1-24, uzme i samo'osmisluje tek Rim 8, 18.

Nadalje:

- oni koji drže da je za spaasenje dostatno (*po*)vjerovati u Isusa kao Siina Božjega i Spasitelja, čēesto zaborave da za ulazak u Kraaljevstvo Božje trebaju i očuuovati rieeč NJegovu, kao i vršiti volju Božju, a i (NJegovu zaaključnu besjedu!) da u tomu, koliko god teežko biilo, mooraju uztrajati do svršēetka; pa i uz sve too, da je ljuudima spaasiti se nemoguće, ali Bogu je sve moguće; no najgore je što takvim svojim stavom čine NJegov pravoriek o/na Posliednjemu Suudu (Mt 21, 31-46) tek "priičicom za strašenje maale dietce";

- oni koji misle da je naš Gospodin, Isus Krist, svojom mukom i smrču (*žrtvom pomirnicom* svekolikoga čovječaaanstva s Bogom Stvoriteljom!) jedanput i za svagda poništio sve ljudske griehe i njihove posliediice, neka se sjete, prvo, NJegovih rieeči Židovima: *Uistinu, ako ne povjerujete da Jaa Jesam, umriet čēte u grieesima svojim.* (nuždnost, ali

ne i dostatnost!), a onda, drugo, i NJegova daara-ovlaštenja učenicima (poslie svooga uzkrsnuča!): *Primite Duha Sveetoga! Kojima odpuustite grieche, odpuustaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.*, te neka se, treće, zapitaju: Je li duša i onoga drugog raazbojnika na kriižu (i oon je vjerovao da je Isus - Mesija, Siin Božji!) odisla onoga daana s Gospodinom u raaj?;

- oni koji govore da su neki ljuudi unapried odreeđeni za spaasenje, a ostali za propast, nieču čovjekovu slobodnu volju, te Božje sveznaanje (o čovjeku, posebice) shvačaju kao (čovjekov) životni usud (posve meo-visan o osobnim izborima i čiinima); no, kad bi tako biilo, sav bi Isusov moralni naauk bio izprazan, a sve NJegove prispodoobe o Kraaljevstvu Božjemu postale bi obmanjujućim slikovitim baajkama;

- itd., primjerice, neka poomno razmisle i o *Prispodobi o muudrim i luudim djevicama*;

- onima, za kraaj, koji odbacuju katoličke dogme o Blaaženoj Djevici Mariji, materi Isusovoj, postavljam ovo piitanje:

Da ona nii'je bez griecha začeta, bi li nužđna biila dogma o "bez-griešnu začeeču Isusovu", tj. bi li, u takvu slučaju, Otac moorao zaštiititi Siina (*nama u svenu jednaka osim u grieehu*) od naslieđivanja Iztočnoga Griecha po svojoj "griešnoj" materi?

Ili bi, u protivnom, naša nevjerna braća moorala prihvatiti "dogmu o o naslieđivanju Iztočnoga Griecha **samo** po otcu"? A jabuku je, gle muke, prva zagrizla Eeva!

¹⁵Trii puuta od Istoga do “Istoga”? - Zašto?

U ovoj se priiči po’občtuje s pojedinačnoga na skupno, te proširuje fabula iz one predhodne. Kako se, dakle, dogodilo da su se, počevši od istoga Piisma (Staaroga Zaavjeta židovskoga) u trima tzv. jednobazačkim vjerama¹⁶ (Judaizmu, Krščaanstvu i Islaamu) pojaavile mnogobrojne i nepomirljive raazlike?

Odmah treba izpraviti nametnuto pogriešno “školsko” mišljenje da su u svojoj srži tee trii vjere sukladne, a da se raazlikuju u izvanjskomu pokladu, formalnim obredima i vjerničkoj praksi (“rutini”). Upravo obratno, tee su trii vjere, što svjedoče o jednomu (i istomu!) Bogu, u mnogočemu slične po vanjskim obrazcima i vjerničkoj praksi, a uvelike se raazlikuju u svojoj biiti, tj. u teoložkim naaučavanjima. I ova priiča baš too hoče argumentirano potvrđiti.

O krščaanstvu

Krščaanstvo je židovska vjera - judaizam - nadopunjena (“nadograđena” *Kamenom Zaaglavnim*) Isusovom osobom, Mesijom (Kristom, Pomazanikom), kao i NJegovim naaukom i djelom. Krščani, dakle, vjeruju u Svemogućega Trojedinoga Boga - jedan je Boog (*koji se zajedno slavi*), a trii (*i skupa časti*) su božanske osobe: Otac (Stvoritelj), Siin (Viečna Božja Rieeč, koja se je utielovala i postala Čovjekom - Kristom Spasiteljom) i Duh Sveeti (Životvotac).

Too je čovjekovu uumu preduboko i neshvatljivo otaajstvo, a svaki pokušaj da ga se učini čovjeku razumljivim redovito vodi u herezu¹⁷. Svrha čovjekova je život viečni u zajedničtvu s Bogom. Uza svu vjeru, htieenje i truud, čovjek saam do Boga ne može. Stoga Boog, koji je i bezuvjetna LJubav, silazi k čovjeku da bi NJegovom pomoću (milošču), ali i po čovjekovoj slobodnoj volji, mogao u tomu uzpjeti.

Trii su glavna teološka “stuupa-piloona” što nose krščanski naauk. *Utielovljeenje* Rieeči Božje, *Odkupljeenje* - jedincata pomirbena (za sve ljuude) krvna žrtva Jaganjca Božjega i *Uzkrsnuučje* Kristovo na život viečni.

¹⁵na Maarkovo ”24,

¹⁶Ne **religijama**, jer taaj termiin podrazumjeva i svietovni društveno-kulturni sadržaj!

¹⁷Neke protestantske denominaacije govore o jednomu Bogu i NJegovoj “trofunkcionalnosti” (atvaaranje, objava, prosvieljeenje; ili tomu slično), a neke o “tropoljavnosti” (poput, priimjerice, vode, koja se jaavlja još i kao para, te snieeg i leed). Too su, dakako, duboka krivovjeerja jer nieeču Božje **osobnosti**. Naime, ničija i nikoja funkcija, kao ni pojav(nost), nii’je osoba. Za podkriepu, kad Otac, Siin i Duh ne bi bili trii osobe, Isusova besjeda (tvrdnja) o Svršetku, tj. *o onomu daanu i času* (Mt 24, 36; Mk 13, 32), bila bi bezsmislena.

Kršćanstvo je danas razjedinjeno. Od matice, katoličanstva, odieelilo se je (ustrojstveno) prie tisuću godiina pravoslavlje, a prie peetsto godiina (teološki i ustrojstveno) i protestantizam.

Katoličanstvo je, za mene, jediina u svemu istinita vjera u praavoga Boga. Polazeći od Staaroga Zaavjeta i prihvaćanja celovite Božjje objave, u i po Isusu Kristu i Duhu Svetomu, predane apostolima i prvaaaku Šimunu Petru, te posliedično crkvenim očima i Učiteljstvu, sve promišljanje i svi kritički argumenti se mogu izvoditi iz teološkoga naauka Katoličke Crkve¹⁸.

Pravoslavlje je “drugo pluučno kriilo Kršćanske (katoličke) Crkve” (reče jednom, sada sveetac, paapa Ivan Pavao II.). Najkraće, uz sva “ciepidlačenja” i naglašaavanja izvanjskih raazliika, teološki naauk Pravoslavne Crkve se, ipak, ne raazlikuje od onoga Crkve Katoličke. Podiela koja se sbila prie tisuću godiina, uslieedila je sbog uporna i griešna crkvenoga naastojanja da zadrži i održi (i) svietovnu vlaast. Katolička Crkva se je, tek poslie mnogo stoljeeća, uzpiela odhrvati tooj naapasti¹⁹, a za sve (poslie državno ustrojene) pravoslavne crkve usrdno molimo da se, po prosvietljeenju od Duha Svetoga, odmaknu od svojih državnih (političkih) vlaasti, te vraate u prvobitno crkveno zajedništvo. Ono što se može iztaknuti kao svojstveno većni pravoslavnih crkaava jesu stavovi i ponašanje njihovih pastiira poput naučiteelja židovskih u Isusovo vrieeme. (*Bolje da jedan čovjek umre za narod. . . Dakle, “mii, a ne Boog, vodimo svooj narod i čuuvamo ga”*.)

Protestantizam je kršćanstvo uvelike suobličeno ovomu svieetu. Pa premda izpovieda dolazak Kristov, kao čovjekova Spasitelja, protestantizam niieeče Njegovu milostnu pomoćpo djelotvornoj snaazi (od Njega uzstanovljenih!) sveetih sakramenata. Obrazac po kojemu je nastala (i još uvijek nastaje!) protestantska teologija izgleda, sažeto, ovako:

- 1. Iz Isusova naučaavanja i djelovanja izostavlja se ili zanemaruje sve ono što ne odgovaara svietovnim željama ili namjerama dotičnoga “veleumnika” ili koje “ciiljane skupine”;
- 2. U naastojanju da se od zadržane manjkave “građe” izgraadi smislen i koliko-toliko koherentan teološki sustav, “posuđuju” se njemu prividno neprotuslovni i, iz celine iztrgnuti, citaati iz Djeela Apostolskih i Poslaniica, a tuu i tamo, i iz Staaroga Zaavjeta i Odkrivenja;

¹⁸Tko ovomu oponiira, neka poode od “svojega” teološkog sustava te iznese protuargumente! Tako bi mogao odpočeti kritički dialog. No, ako se izkazi vlastitih polazišta uzmu kao posve razumljive i nepromienjive činjenice, tj. za **absolutne** (premda često i neshvatljive) **istiine s nedopustivim preriecima** (“preformulacijama”), dialog postaje bezplodnim, čak i bezsmislenim.

¹⁹Čini se paradoksalnim (ali nii’je!), da joj je u tooj katarzi znatno pomogao baš protestantizam!

- 3. Buduć da se u svakomu takvom teološkom sustavu, ipak, neminovno pojavi (uz brojna “sitna” i manje vidljiva) barem jedno krupno i očito protuslovlja, njihovi tvorci ga pokušavaju izpraviti novom redukcijom ili “pokrpati” novim citaatima ili *ad-hoc* tumačenjima;
- 4. Konačni izhod: Takvim “izpravcima i zakrpama” nikad kraja, a dokaz tomu su deseti međuse nepomirljivih protestantskih “teoloških sustaava”²⁰ i stotine protestantskih crkava, te tisuće (deseti tisuća!) njihovih “denominacija”; dakle, nekontrolirana “divergentna lančana reakcija” (uzastopna podiela i razsipanje) gotovo do “atomizacije”.

O islamu.

Islaam nieće da izvorište i sadržaj svoje *sveete knjige* dolaze, ma i najmanjim dieelom, od ičega ljudskog, pa ni od Biblije. Tvrdi se da je *Kur'an* točno zapiisana Božja objava, donesena po aandelu Đibrilu (Gibrilu, Gabrijelu), a priimio ju je Muhaamed - poslanik Božji i posliednji proorok. Kao takva, viečna je i nepromienjiva, a i gotovo neprevediva s izvorno napiisana jezika.

No, nepristrani čitatelj, uzpoređujući tekstove, teežko da bi mogao baš too i tako zaključiti. Od mnogih tvrdnja o njezinoj izvornosti, jedna je posebice znakovita i, držim, duboko prosvjetljujuće istinita, a glaasi (po sječanju i sažeto) odprilike ovako: “Kad bi se ljuudi i aandel (dusi, “djini”) udružili da sastave ovakav Kur'an, u tomu nikad ne bi uzpjeli.” No, too se može utvrditi, pa bi se smjelo slično kaazati, i za još poneku od obćepoznatih knjiiga!

S kršćanskoga stajališta, islaam je krivovjerje izniklo u okriilju ranoa (judeo-)kršćanstva, a u temelju mu je fundamentalna redukcija: Isus Krist nii'je (i utielovljeni) Boog, nego samo čovjek - proorok Božji (Isa). Posliedično, podlegao je nekoj naapasti ili kuušnjoj sotoninoj. Poslanik Božji, Muhaamed, premda samo čovjek, razobličuje i izpravlja (po dobivenoj objavi) Isusovo “zavođenje svojim božanstvom”, donosi punu istinu i stavlja sve u životu (moralna načela, društvena pravila, mužko-ženske oodnose, poredak ...) na svoje praavo mjesto.

Ali poviestne činjenice pokazuju nešto drugo. Naime, čim je njegov pokret pebrodio prve nedaće te brojno osnažio, islaam započinje šiirenje bezobzirnim oružanim naasiljem. Stoga bi zaaključak mogao biti da je, možda, Muhaamed podlegao onoj trećoj kuušnjoj (Isusovoj) u puustinji: *Sve ću ti ovo dati, ako mi se pokloniš*. Po tomu ne bi bio ni

²⁰U svezi s tiim, shvatljivo je, ali i znakovito, da zagovaratelji tiih međuuse neusklađenih “teoloških sustaava” prešućuju i veoma snošljivo podnose međusobna protusloovlja, ali svi oni (pa i udruženi) oštro napadju teološki naauk (**jedne!**) Katoličke Crkve, dok se, valja zamieetiti, uobće ne osvrću na (**mnoge!**) Pravoslavne crkve.

prvi ni jedini koji je (u)mislio da se s polazišta moći i sile može širiti vjera i vršiti volja Božja.

Ima smisla zapitati se, zašto se islaam ne cieepa. Početno razilaženje (sunjiti i šijiti), a poslie i još neka minorna, nii'je biilo posliedica teoloških raazlika (njih uobče neena!) već nepomirljivih osobnih suukooba na saamomu počeeetku, a onda, poslie, i stanovitih naaglasaka u vjerskoj praksi njihovih sliedbeniika. Odgovor na piitanje je lakši nego što bi se u prvi mah pomislilo. Naime, islaam ne dopušta, barem ne jaavno, propitiivanje svojega vlastitog sadržaja. Tek odabranima je dopušteno blaago kritičko promišljanje i tumačenje.

Podosta je mjeesta u Kur'aanu (kao i u Bibliji) na kojima mooramoo zastati i izreči tek: *Too je rieeč Bočja kojoj vjerujem, premda ne razumjem.* No, još više je mjeesta na kojima ljudski uum prihvača Božju rieeč jer ju, ako ne posve onda dobrim dieelom, i razumje. Inače, cieela bi Božja objava biila ljuudima nedokučiva zagonetka.

Posliedično, islaam nii'je razvio prateči, sebi odgovarajuči, razumski teološki sustav. Stoga, čini se paradoksalnim, ne postoji *islaamska teologija* u doslovnu smišlu toga poojma. A kad njee neema, neema ni raazpraava, pa ne može biti ni, inače mogući, razmimoilaženja, a onda ni suprotstaavljaanja niti podieela.

No, vjera saama, bez (zdravo-)razumske podrške, često postaje plodnim tlom za ono se danas naziiva *vjerskim fundamentalizmom*, a po njemu *Božju praavdu* (pa i onu konačnu, držeči da je praavda isto što i *volja!*) počmu, i too naasiljem, izvršavati ljuudi. Ako je Boog darovao čovjeku slobodnu volju (dakle, i izbor i odluku, i promjenu!), zar naasilno provodenje *Božju praavde* na zemlji, čak bez Boga koji je sišao među ljuude, može biti Božja volja!? Sapiienti sat!

O judaizmu

Prvo, kršćani i muslimaani su duužni Židovima izkazivati poštovanje i zahvaalnost. Jer, njih je Boog izabrao za svooj poseban naarod: od njih nam je prva Objava po Abrahamu; od njih su Piismo i Zaakon po Mojsiju; od njih su prvo svećenstvo i prooroci; od njih je i vjerski poklad . . . ; napokon, od njih je i Gospodin naš, Isus Krist.

Drugo, ne smjemo zaboraviti da su prvi kršćani biili maahom Židovi i uz njih tek pokoji obraaćeni poganin (tj. nežidov). Oni od naše najstarije braće, svih Židoova, koji su odbili povjerovati i prihvatiti Isusa kao Mesiju, nastavili su "staarim puutom i na staari naačin" strpljivo čekajuči izpunjeenje pradaavnoga Božjega obećaanja po prooroku: *Evo, djevica će začeti i roditi siina, i nadjenut će mu se ime Emanuel - s nama Boog.* No, kad bi tomu biilo tako, zar ne bi, kao nekada u

vriemenima teežkim ili odpadničkim, Boog podizao i slao nove prooroke svoomu izabranomu naarodu da ga tješe ili vraćaju na praavi puut?

Treće, iako su (velikom većinom), odbaacili Isusa kao Mesiju-Krista, ipak su izjavom *Krv Njegova na naas i na dietcu našu!*, prihvatili (preko Isusa!) i Novi Saavez s Jahvom (po ovlaštenju pri Preobraženju), tj. ušli su u Kristovo Odkupiteljstvo, kao izpunjenje (**za njih zuaaviek važećega!**) Staaroga Saaveza. Židovi uporno uztraju na gotovo dosljednoj “nepromienjivosti” Staaroga Saaveza. Ali oon je **samo u svojoj srži** - Božjoj ljuubavi vjernosti (sadržanoj u *Dviema Zapovieedima*, te razčlaanjenoj u *Dekalogu*) - **nepromienjiv!** Naime (*Evo, sve činim novo!*), neema više Hraama u Jeruzalemu ni u njemu Škrinje Zaavjetne . . . , Isus Krist je Novi Hraam, a NJegovo Presveeto Srdce je Nova Škrinja Zaavjetna prepuna ljuubvi i vjernosti za sve ljuude. . .

S kršćanskoga stajališta, judaizam je zapeo i ostao u *staaanju Zaharijinu* kad je bio čuo vieest (ali i posuumnjao u njuu) da mu je *molitva uslišana*, tj. da će, iako već ostario, dobiti siina. Ako i kad damašnji Židovi budu povjerovali da je nerodkinja Elizabeta u starosti rodila siina, *novoga Iiju*, shvatit će da je *Zaharija* njihova prošlost, a da im *Ivan* Preteča *otvara budućnost*. I tada nee'će više biti dvojbe o tomu tko je Djevici ni tko je Emanuelu! I razumjet će prooročke rieči (o Mesijinu uzkrsnuću!): *Tii si Siin mooj, danas te rodih*.

A sada i do tada, judaizam kruuto ostaje u svojoj okamenjenoj poviesti i, nažalost, u zaabludi o Isusu Nazarećaninu kao najvećemu hulitelju na Boga. Izvanjskomu motritelju je, u najmanju ruku, veoma čudna židovska izključujuća zatvorenost i umišljena “duhovna nadmoć”, pa i pomalo ohola samodostatnost, u odnosu na sve ostale vjere i vjerskie zajedniice.

Zaaključno, poučno je razmotriti, te sažeto izkaazati, kako od istoga počela (*LJuubi Boga iznad svega , a bližnjega kao sebe!*) prema istomu cilju (*Spaasenje*) i s istom svrhom (*Život viečni s Bogom*) naastaje ljuudi, s Božjom pomoću i vlastitom snaagom i pameću, raazličitim putovima i naačinima sve too postiće.

Za katoličke i pravoslavne kršćane, Isus Krist, Siin Božji i Siin Čovječji, jedini je *Puut (Istina i Život)*, a Božja pomoć u vršenju NJegove volje dolazi od bezuvietne Božje ljuubavi, praaštanja i velikoga milosrđa što se izlieeva po NJegovim svetim sakramentima. Nužno je uzeti svooj križ i noseć ga, iić za Isusom. Protestantski kršćani, započinj u na tomu istom puutu. No, budući da ne vjeruju u sakramentalnu Božju pomoć, oni pokušaavaju olakšati i “skraatiti” putovanje pronalaženjem “teoloških prečaaca” što, po njihovoj pameti, brže dovode do istoga cilja. Najučestaliji su *samo Piismo, samo vjera, i samo*

milost, pa onda *predodređenje* i *jedanput spaašen - zauviek spaašen* te još neki. Vode li doista tii prečaaici do željena cilja ili su too koobne stranputice, ovisi o mnogočemu u osobnomu hoodu svakoga protestantskog vjernika.

Muslimaani, pak, za raazliku od krščana (*dietce Očca nebeskoga - "Očce naš, ..."*), ne gaa je prisan sinovski oodnos s Bogom. Za njiih, Boog - *Alaah* - jest milosrdan, ali je, prie svega, pravedan i strog Gospodar i Suudac. Samo NJemu se, dakako (kao i ostali vjernici "svoomu" Bogu), treba klanjati, absolutno Mu se pokoraavati, slušati G u svemu, te Mu služiti. No, doojam je da too muslimaani ne čine iz ljuubavi prema Bogu i po svojoj slobodnoj volji, već zbog formalne obveze ili *straaha Božjega*.

K tomu, muslimaani su od židoova "nasliedili" brzopleto i nepromišljeno jednačenje griešnoga djela s osobom - griešnikom (a too se, ali znatno rieđe, dogaada i krščanima!). Mnoge izenađuje, ali i zadivljuje, njihova nezaobilazna peterostruka dneevna molitva, njihov cielomjesečni poost kao i gorljiva hodočaašća islaamskim sveetim mjestima. A i poojmovi *Spaasenje* i *Raaaj* u islaamu obuhvaćaju više "zemaljskih sadržaaaja" nego što bi ih se, možda, "smjelo" očekivati u *novomu* i viečnomu životu!? Napokon, islaam je u fundamentu, a i u nogočemu ostalom, "povratak" na starozaavjetni oodnos s Bogom. Tiim više začuđuje (ili se, možda, pojašnjuje!) izrazita netrpeljivost muslimaana i židova, što je oslikana kupolom na Sionu.

Židovi su, unatoč izvornu njihovu polaznom načeelu (o ljuubavi prema Bogu i bližnjemu), ostali na "Ugovoru" - strogomu izvršavanju svih proopiisa iz Mojsijeve²¹ *Zaakona*. Too je za njiih *pravednost* što vodi k *Spaasenju*. No u Zaakon je uneseno i mnogo *uredaba ljudskih i predaje* (običaaaja), tj. izvršnih nomativnih odredaba (o čistoći, o prehrani, o međuljudskim oodnosima, o *Suboti* ...) koje su gotovo uguušile ljuubav i radost sbog vršenja (i pri izvršavanju) Božjih zapovieedi i proopiisa. Paradoksalno, "Subota je postala važnijom od čovjeka", tj. ono što je stvoreno za čovjeka i što mu je od Boga daano, ljudskim je umovanjem stavljeno iznad čovjeka. A prooroci *Jahvini* i psalmiisti su opominjali: *Ovaj me naarod samo uustima slavi, a srđce mu je daleko od mene; Žrtve Ti se ne mile, ...; Srđce razkajano, ponizno, Bože, nee'ćeš prezrjeti; Izbavit ću ga jer me ljuubi, ...; Nikad nee'će ući u mooj počinak!; ...*

²¹A triebalo bi pooći od onoga: *Abrahame! (Evo me!) Abrahame, ne spuštaj ruuku na diečaka! ...*, tj. od "Nee'ćeš tii, Abrahame, žrtvovati svooga jediince za mene, nego cu jaa, Jahve, žrtvovati svooga jedinorođenca za tebe i sve ljuude. "

Koristno je čuti kako i čime, ponekad, nevjernici-ateisti sažeto “oslikavaju” vjernike (u istoga Boga): “Židovi bi, s Jahvinom pomoću, htjeli gospodarići svieetom, kršćani - šiiriti Božju Rieeč žrtvujući sebe, a muslimaani - uvezti Proorokov Zaakon žrtvujući nevjernike.”

I na kraju, neizbježno pitanje: Tko će (može) doći do cilja? Pitanje je bilo postavljeno prije dvie tisuće godina (Mt 19, 25) i dobiven je odgovor da čovjek saam ne može “zaraaditi (za) putarinu” (Mt 19, 26): *Ljudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće*. No, nedugo poslie, ista uusta su obznaanila jasan odgovor i izrekla konačni pravoriek (posve usklađen s početnim načelom) koji obuhvaća sve vjere i sva praznovjerja, sve puuke i naaroode, sve vjernike i sve nevjernike, sve koji su čuli za Boga kao i sve one koji za NJega nikad niisu čuli (Mt 25, 31-46). Sažeto:

Doodite, blagoslovljeno Očca mojega! ... (Odlazite od mene, prokleti, u oganj viečni ... ! ...)

Jer ogladnjih i (ne) dadoste mi jesti; ...; u tamnici bijah i (ne) doodoste k meni.

Uz obrazloženje:

Što god (ne) učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, (ni) MENI (ne) učiniste.

Doista, na ovom svieetu proolazno je sve osim ljuubavi (Kor 1, 13). A po svojoj bogolikosti, bio čovjek toga sviestan ili ne, ljuubav prema Bogu, znaanomu ili neznanomu, **dokazuje se** samo i jediino nesebičnom i požrtvovnom ljuubavlju prema svoomu bližnjemu.

Dakako, izravnu ili posrednu Božju objavu i vjeru, kao NJegove daare, mooraju prihvatiti oni kojima su poslana, a uz njih će onda, kroz traajno i dosliedno svjedočenje u požrtvovnoj bratskoj ljuubavi, od NJega priimiti i dodatne miloosti da bi k NJemu prispjeli.

A koji je puut najizvrstniji? Buduć da (što svi dobro znaamo!) bilo čiji teološki i moralno-društveni, pa i iini, naauk bez doosliedne potvrde vlastitim djelima i osobnom požrtvovnošću, ne “drži vodu”, odgovorit ću protupitanjem:

Je li itko od “velikih svietskih vjeronosaca” (Konfučije, Lao Tse, Zaratustra, Buda, Muhaamed, , , , Gurdijev, Steiner, H. Blavatsky), osim Isusa Nazarećanina, imao toliko ljuubavi za ljuude da bi (poslie veličanstvena naučavanja i mnogobrojnih silnih i čudesnih znameenja i dobrih djeela) od svojih odbaačen i predan na straašnu muku i smrt, uzmogao i umirući potvrditi svoje sveobće spaasenjsko poslaanje: *Očče, oprosti im! Ne znaju što čine.*

²²N-CV bez “umro” - Zašto?

Propitjivati tuda uvjerenja, postaavke i stavove, a zaobilaziti “osjetljiva mjeesta” i škakljiva” piitaanja u svojim, nii’je pošteno, a (za propitivaača) pogotovo nijje raazborito ni pametno. Oslaanjajuć se na ohrabreenja po velikomu Akviincu, držimo da je svako piitanje iz ljuubavi u potrazi za i(I)stinom dopustivo, pa i poželjno i potrebno, čak i onda kad smo sviestni da na njega ljudski uum i jezik nikad nee’će moć točno odgovoriti. Ovo je priiča u kojoj se neuko razpreeda o jednomu od takvih piitanja.

U *Apostolskomu Vjerovanju* (u daljnjemu tekstu *ApV*) izpoviedamo: ... mučen pod Poncijom Pilatom; razpet, **umro** i pokopan; ... , dok u (drugomu, nadopunjenomu i proširenomu) *Nicejsko-Carigradskomu Vjerovanju* (u daljnjemu tekstu *N-CV*) stoji: ... *Razpet također za nas, pod Poncijom Pilatom mučen i pokopan.* ... Zašto *N-CV* ne izriiče, **eksplicite** (izravno, dooslovno) da je Isus Krist (i) umro? Ono, dakako, **implicite** (poosredno) sadrži i istinu da je Oon i umro, jer izriiče da je: *I uzkrsnuo treć daan, po Svecotomu Piismu.* (Uzkrsnuoće, zdravorazumski, podrazumieva predhodnu smrt!) Ipak, nii’je naodmet razmisliti o tomu, i pokušati shvatiti, zašto su crkveni oći (biskupi) i naućitelji izkaazali jedno od **istih polazišta** u izpoviedanju kršćanskv vjere na nov naačin - formalno raazličit od izkaza u *ApV*-u²³.

Najkrać odgovot bi mogao biti ovaj: *N-CV*, u uzporedbi s *ApV*-om, mnogo jače naglasuje Isusovu božansku naarav od one čovječje, i ne usuđuje se ljudskim riečima izkaazati otaajstveno “razdvaajanje” (netom prie smrti) te ponovno “spaajanje” (za uzkrsnuoće) tiih dviju naaraavi u Isusovoj osobi. Naime, u *ApV*-u se implicite naglasuje Isusov **spasonosni** mesijanski poohod (Isus je Krist - Pomazakik i jediini Siin Božji, pri *Izgonu* obećan, te najjavljiiivan i oćekiivan), a o Isusovu **božtvu** se doslovno i jednoznačno izriiče samo da je Oon naš Gospodin. U *N-CV*-u, pak, Isusa Krista izpoviedamo kao *jednoga Gospodina, jedinorođenoga Siina Božjega, rođenog od Oćca prie sviih viekova, (praavoga) Boga od (praavoga) Boga, ...*

Daani odgovor ima svoje uporište i u raazlikama sliedećih izriičaaja: *ApV*: , **začet** po Duhu Svecotomu, **rođen** od Marije Djevice (žene, što je pri *Izgonu* obećano!);

N-CV: **sišao** s nebesa i **utielovio se** po Duhu Svecotomu od Marije Djevice: i postao čovjekom.

²²Na Spaasovo, ”24.

²³Ostale “raazliike” su vaažna prošireenje i nadopuune, što doprinose jasnijemu razumjeevanju i potriebnoj jednoznačnosti u izkazima *Apostolskoga Vjerovanju*.

Mooramo se, doista, diiviti crkvenim otcima što su, nadahnuti Duhom Sveetim, tako raazličito a ipak neprotuslovno izkaazali tuu nama neshvatljivu (u podpunosti) i(I)stinu!

Zašto, dakle, u *N-CV*-u ne nalazimo *umro*?

Prvo, zamieetimo "sitnicu" - dopunu u *N-CV*-u: ... *rođena, ne stvorena, ...*

Isus je Boog jer je *rođen od (Boga) Ota prie svih viekova*, ali Isus (Boog) je i čovjek jer je *rođen (i) od Marije Djevice*. A mi vjerujemo, zapravo znaamo: Od Boga rođeno ne može umrieti, dok od Boga stvoreno (dakle, i čovjek!) može umrieti. U ovomu se krije, bolje reč, odkriiva odgovor na naaslovno piitanje. Isus Krist - Siin Božji i Siin Čovječji - druga božanska osoba, mosi u sebi dvie sljuubljenje, ali ne pomiešane, naaraavi: božansku i ljudsku. I dok su tee naaraavi sljuubljenje, Oon umrieti ne može. Tek kad se na otaajstven naačin one "razstave", Siin Čovječji²⁴ može umrieti. Prisjetimo se triju Isusovih vapaaaja s kriiža:

Otče, oprosti im! Ne znaju što čine.

Bože mooj, Bože mooj, zašto si me ostavio²⁵?

Otče, u ruuke tvoje predajem duh svooj!

Da, doista, **nii'je Otac ostavio Siina, nego se je Krist "od Boga (svoje božanske naaravi!) moorao razstaviti"**, da bi Siin Čovječji mogao umrieti za naše odkupljeenje²⁶.

Na kraju, neka nitko ne pomisli da je ovo, napiisano, piiscu posve jasno! Ne, niije, niti *č* mu oovdje ikad posve jasno biti! Too je tek bieedan pokušaj da se ljudskim riečima izraazi dielič neizrecive Božje stvaarnosti. Za podkriepu piitam: Postoji li ijedan (zdravomisleč) čovjek koji drži da u nebeskomu riečniku naši priidjevi *rođen* i *stvoren* znaače isto što i u ovomu zemaljskom? Boog, naime, hoče da, ponajviše i prie nego riečima, vjeru u NJega izpoviedamo i NJegovima se dokazujemo po **djelima** požrtvovne ljuubavi. A NJegovo za naas, sbog neposluha smrču zarobljene, največe djelo, učinjeno iz neizmjerne i bezuvjetne ljuubavi prema čovjeku, sažeo je Duh Sveeti u oviih nekoliko rieči iz prooročkih uustiju: *Da roba odkuupiš, Siina si predao.*

²⁴Gospodin Isus sebe naziiva Siinom Božjim i (raazmjerno češče) Siinom Čovječjim. No, zakovito je i poučno da kad god naviešta svoju muku, smrt i uzkrsnuč, redovito i bezoznimno za sebe kaaže *Siin Čovječji*.

²⁵Ne ponavlja razapeti Krist rieči što ih je daavno zapiisao "pateč psalmist", nego je psalmist-proorok, u videnju darovanom mu od Duha Sveetoga, unapried vidio *Slugu Jahvina (koji je naše grieche uzeo naa'se, i čijom se modricom izliečismo)* te čuo i zapiisao taaj NJegov vapaj.

²⁶A *Torinsko plaatno* nam ukazuje da su se ljudska i božanska naarav ponovno "satavile" i sljuubile pri uzkrsnuču Kristovu.

27 Marija na svatbi - Zašto?

Čitajući “sinoptička” Evandeeija (po Maarku, Mateju i Luuki) ne doznajemo kada je, gdje i kojom prigodom, Gospodin naš, Isus Krist, učinio svoje prvo znameenje. O tomu izvješćuje samo Evandeeije po Ivanu, svjedoku toga događaja. Raadi se, svi dobro znaamo, o znamenju (“čudu”) na svatbi u Kani Galilejskoj. Isus tih daana započinje svojim jaavnim djelovanjem. Uz Gospodina je tek nekoliko prvih učeniika (sliedbeniika) koji su se odazvali NJegovu poozivu i kreenuli za NJiim. Raazlog njihova dolazka na tuu svatbu možemo shvatiti, opet, samo iz Evandeeija po Ivanu. Ali zašto je i Marija, mati Isusova, s njima na svatbi? Ee, za odgovor na too piitanje treba i malo maašte, koja je iznhedrila ovu priiču.

Dok sinoptičari, naime, prve Isusove poziiive (brać Šimunu i Andriji, te Jakovu i Ivanu) opisuje slikovito - *da ribari postanu ribarima na ljuude*, Ivan podrobno izvješćuje kako se je sve too stvaarno sbiivalo. Pa prisjetimo se!

Valja početi od Isusova povratka iz puustinje (poslie četrdesetdneevna posta, molitve i nadvlaadanih kuušnja) i prolazka pokraj Jordana i Ivana Krstitelja, koji i dalje krsti svooj naarod, pripravljajući puut “jačemu od sebe”, Ivan vidjevši Isusa, nadahnut Duhom Sveetim, proorokuje: *Evo Jaganjca Božjega koji iduzima grieche svieeta!*

Too čuju dvojica njegovih učeniika²⁸ te polaze za Isusom (i poslie postaju NJegovim učeniicima!). Isus se vraća u Galileeju, a učenik Ivan je njihov hood za Isusom i s Isusom, te dolazak u Njegov “staan” i boravak kod NJega, zaključio ovako: *Poodoš, dakle, i vidješe gdje stanuje i ostadoše kod NJega onaj daan. Biijaše odprilike deseeta ura.*

Potom, Ivan opisuje susreete i razgoovore s Isusom (Šimun Kefa, Filip, Natanael), a sve too vriemenski sažima u dvaa “daana”²⁹. Zatim, nastavlja Ivan:

²⁷Na Goospu Fatimsku, ”24.

²⁸Andrija i Ivan (Zebedejev, brat Jakovljev), premda mnogi misle, pa i tvrde, da su too biili Andrija i Filip. Ali da “onaj drugi učenik” nii’je bio Ivan, oon o tomu, i o onomu što je i kako netom poslie biilo uslieedilo, ne bi podrobno izvieestio. Jer samo kod Ivana uočavamo da nii’je zapisiiivao tuđa svjedočaanstva, nego samo vlastita!

²⁹Iv 1, 35-51. U protivnom, sliedio bi ovakav zaaključak: Isus je imao boravište (“staan”) raazmjerno bliizu mjesta na kojemu je Ivan krstio. Moguće! Ali, to bi povlaačilo da su svi: Petar i Filip (obojica, kao i Andrija, iz Betsaide; Petar je, možda, tada živio u Kafarnaumu), te Ivan (Zebedejev) i Natanel (iz Kane Galilejske) upravo tada i zajedno biili došli iz Galileeje u taaj judejski kraaj (moguće, na krštenje?). Takvo “poklaapanje” bi biilo čudesno i, čini mi se, gotovo nevjerovatnim!

Trećega daana bijaše svatba u Kani Galilejskoj. Bila ondje Isusova mati. Na svatbu bijaše pozvan i Isus i Njegov učeniici.

Sada našu priču dopunjuje i nastavlja maašta. Zamislite Isusa koji s dvojicom suputnika, Andrijom i Ivanom, nenadano dolazi i (pošto su se umili u dvorištu), ulazi u svoj nazaretski dom k materi Mariji!

“Zdravo, mati moja mila!”, pozdravi ju Isus ulazeći s Andrijom i Ivanom.

“Šalom, siine mooj!”, odzdravi mu Marija, i sva radostna, doda: “Dugo si mi izbjivao, a jaa te žeeljno čekala. A tko su tvoji pratitelji? Novi prijatelji?”

“Nii’su još, ali će uskoro postati.”, prooročki joj, za pohranu u njezino bezgriješno srđce, odgovori Isus.

“Doodite bliže! Priidite k stolu!”, pozove ih Marija. “Mooraa da ste jaako umorni od duga puuta, a i glaadni i žeedni.”

I oni posjedaše, a Marija im pripravi večeru. A pošto se okrieepiše, Marija im namjesti ležaje, te Andrija i Ivan prespaaavaše one noći u Marijinu i Isusovu domu.

Ujutro, zahvaalivši na gostoprimstvu, Andrija i Ivan odlučiše poći u pripomoć brać, ribarima, na Tiberijadskom Jezeru. Bilo je, naime, doba zajedničkoga ribolova (njihovih ribarskih objiteelji) na dobrim jezerskim “poštama” nedaleko od Kafarnauma. A Šimun, brat Andrijin, bijaše se i priženio u Kafarnaumu. Kad too rekoše Isusu, Oon će im zagonetno na’too:

“Upravo trebam nekoliko vrstnih ribaara, pa ću i jaa s vama!”

I tako se oni upuutiše prema Kafarnaumu, do obale Tiberijadskoga Jezera. A kad stigoše, Andrija i Ivan naađu svaki svooga brtata te ih dovedu Isusu da se upoznaju. Isus tada reče Šimunu:

Tii si Šimun, siin Ivanov! Zvat ćeš se Kefa!

I nastavi Isus:

“Sutra, na Šabat, jaa ću poučaaavati naarod u sinagogi, a na drugi daan, one na obali s tvoje brodice. Poslie ćemo vidjeti jeste li vrstni ribari za moju družbu.”

I bii tako. Pa kad Isus sviši svoju besjedu s laađe, okrenu se k Šimunu Kefi (Petru - Stieeni) i reče mu:

Izvezi na pučinu i baaci mreže!

Na’too će Mu Kefa:

Učitelju, svu nooć/smo se trudili i ništa nii’smo ulovili, ali na Tvoju rieč baacit ću mreže.

Znaamo što se je potom sbilo! A Šimun Kefa tada kleknu do noogu Isusovih u siilnom strahopoštovaanju, priznavši se griješnikom - “lošim

ribarom” - nedostojnim Učiteljove “ribarske družbe”. I svi ostali ribari, skupa s Andrijom, Ivanom i Jakovom, bijahu zapaanjeni, pa i prestrašeni, znamenjem što ga pred njima učini Isus. A Oo *če* Šimunu Kefi:

*Ne'boj se! Od sada *češ* biti ribar na ljuude.*

I pozva njih četvoricu u svoju družbu, a oni ostave sve te poođu za NJim.

Oovdje nam, za našu priiču, treba malko “izpraviti” prvu rečenicu u Iv 1, 43. U ovoj priiči neka ona glaasi³⁰: *Sutradaan naumi Isus pooč u “Betsaidu (galileejsku)”*. Oondje naade Filipa i pozove ga, te oon posta peetim “ribarom” Isusovim. A Filip je poznaavao svoje sugrađane, braču Šimuna i Andriju.

Sada počinje najvažniji dio naše priiče. Filip je imao draagoga prijatelja u nedalekoj Kani Galileejskoj. Zvao se Natanael³¹. Uzbuđen i radostan, Filip žurno poode k Natanaelu i izpripoviedi mu o svoomu susretu s Isusom i poozivu da Mu bude učenik. I uvjeraavaše Natanaela:

Našli smo Onoga o komu je piisao Mojsije u Zaakon u Prooroci: Isusa, siina Josipova, iz Nazareta.

A bogobojazni i učeni Natanael, koji je svakodnevice (*pod smokvom*) čitao i razmaatrao Piismo, čudeč se, upiita:

Iz Nazareta da može biti što dobro?

Doodi i vidi!! odgovori mu Filip.

Nazaret je veomu blizu Kane Galileejske, pa oni odmah kreenu k Isusu u Nazaret. Diivnoga li susreta u Marijinu nazaretskomu domu, i razgovora Isusova s Natanaelom! Ivan o tomu svjedoči, pa ga oovdje nee'čemo navoditi, osim da je Natanael povjerovao u Isusa kao Siina Božjega i Kraalja Izraelova. A ono što Ivan nii'je zapiisao, donosi nam ovo maaštanje.

Marija, mati Isusova, pripravi im svima skroman obrok. Kad se okriepiše, Natanael reče:

“Za koji daan *če* u mojoj obiiitelji biti vienčaanje. Ženi se mooj brat. Sve vas od srđca poziivam na svatbu: Tebe, Učitelju, i Tvoju mater, i vaas petoricu drugova! Učinite čaast mojoj obiiitelji i donesite joj radost: doodite k nama na svatbu!”

³⁰Izvorno: ... *Galileeju. Naade Filipa i reče mu: “Poodi za mnom!”* Ali, prvo, Isus je več u Galileeji. Drugo, da je Isus tada bio u Judeeji (u “staanu”, a Andrija i Filip biili kod NJega), zar ne bi Isus rekao Filipu: “Hajde/Poodi sa mnom!” (kao suputnik na puutu do Galileeje, a ne kao NJegov učenik ili sliedbenik)? I zašto bi izostavio Andriju? I k tomu, Filip bi bio **prvi učenik** kojega je Isus pozvao, jer je po dvojicu brače bio pozvao poslije čudesnoga ribolova. I, treče, nii'je li postojala Betsaida i izvan Galileeje?!

³¹Mnogi tvrde da je baš oon, po očcu zvan i Bartolomej - apostol Gospodinov.

I pozvani se odazvaše. Ali priiči našoj nii'je kraaj! Jer, tek smo iznaaštali **kako** se sbilo too da je (i) Marija, mati Isusova, biila na tooj svatbi u Kani Galileejskoj. A oovdje “**kako?**” nii'je, niti pojašnjuje, ono naaslovno “**zašto?**”!

Duboko je i nađasve poučno too otaajstvo: volja Božja i proviđnost NJegova!

- Marija, u svemu podložna volji Božjoj, žrtvuje svoju obijtelj³² darujuć siina jedinca svim ljuudima, a Oon, svojim dolazkom i znamenjem, posvećuje uzstanovljeenje nove obijtelji;

- Marija moli NJega, Siina Čovječjega, da Oon sebe (već na početku!) nadnaravno očituje i kao Siina Božjega i, čvrsto vjerujući da će Oon too učiniti, tiime pokaaže svima da s NJiim (a ne s viinom!) dolazi praava i životna radost;

- Marija nam daaje primjer savršene prošnje (k tomu, za bližnjega svooga!), a svodi ju na dvaa koraaka:

1. Iznese pred Gospodina (iako Oon već znaa) svoju nepremostivu težkoću, muku, ranu . . . , pa i duboku želju;

2. Prihvati svaki NJegov odgovor (i kad ga “neema!”), posebice, kad je posve protivan tvoomu očekivanju³³.

Napokon, jesmo li doista sviestni ove viečne istine:

Bez njee, Marije Djevice Bezgriešne (matere Isusove - Siina Božjega i Siina Čovječjega) **neema Tieela ni Krvi Kristove**, tj. Isusova čovječtva. Bez njee, dakle, ne bi biilo ni one jedincate odkupiteljske Pashe - Žrtve i Gostbe Jaganjčeve - niti spasonosnoga Kristova tielesnog uzkrsnuća na život viečni!

Jer, ona je jedna i jediina Žena (odabrana od Boga prie sviih viekova!). Za njuu ne vriedi ljudska logika: “Da ona nii'je rekla *Fiat mihi!*, Boog bi našao neku drugu ženu”. Ne, ne! Sjetimo se da ona (u Lurdu) nii'je rekla (samo potvrdila dogmu!) da je doista “bezgriešno začeta”, nego mnogo više, kaazavši da **ona jest Bezgriešno Začeeće**. Tko može shvatiti, neka shvati!

I too je, držim, najbolji odgovor na naaslovno piitanje.

³²Boog je uzeo k sebi njeezina djevičanskog muuža, a sada i Siin odlazi vršiti volju Očevu. Premda ne znamo što je s obijtelji na nebu, jaa sluutim, pa i vjerujem, da Josip već “sjedi” do Kraljičinih noogu, kao i ljuubljeni učenik do noogu Kraaljevih.

³³Znaam, lako je reći, ali ipak: Neka ne gube vjeru ni oni što usrdno mole za tielesno ozdravljeenje i zemaljski život, a (kad) Boog dopuusti još težu bolest, pa i smrt! Sjetimo se starozavjetne opomene: *Što čovjek više voli, too će mu se dati*. Stoga, budući da ne znaamo što ištemo, shvatimo da je “spasonosna odbijenica”, a ne “smrtonosno uslišanje”, znaak Očeve ljuubavi!

³⁴“LJuidima je too nemoguće” - Zašto?

I upiita Ga neki uglednik (mladić): “Učitelju, što mi je činiti da baaštinim život viečni?” Reče mu Isus: “... Zapovieedi znaaš: ... Hoćeš li biti savršen (Jedno ti još nedostaje:), idi, prodaj sve što imaš, ... A onda doodi i idi za mnoom!” Kad je oon too čuo, ražalosti se jer bijaše siilno bogat³⁵.

Ovaj se čovjek, dakle, nii’je odazvao na izravni Isusov poziv, koji bijaše odgovor na njegovu želju da si za ovoga života zajamči život viečni u Kraaljevstvu Božjemu. Odgovorit čemo uzpuut i na piitanje zašto se nii’je odazvao.

Pogriešno zaključuje tko misli da su Isusovi uuvjeti za jamstvo viečnoga života u NJegovu kraaljevstvu prezaatjevni. Jer doista nii’su! Uuvjeti su, logički izrečeno, nuždni i dostatni: Naime, ili si s Isusom ili nii’si s NJiim. Ako nii’si s NJim, a želiš s NJiim biti, neema druge do li razstati se od onih s kojima sada jesi, te pooči za NJiim. Pritom je, izgleeda, mnogo teže ostaviti “stečeno zemaljsko blaago” (tvaarni imeetak, zadobiveni položaj, društveni ugled ...), nego blizke osobe. Unatoč tomu, da bogatstvo na ovom svieetu ipak nii’je saamo po sebi loše, Isus potvrđuje uuvjetom o njegovu dieeljenju siromasima, tj. dariivanju onima kojima mnogo čega (i) za ovaj život nedostaje. I pritom jaamči da se sve “bez račuuna” oovdje darovano “knjiži” kao blaago na onomu svieetu.

Dakako, u vjeri je taajna. Tko njuu, dragocieni daar Božji, ne prigri i u srđcu ne učvrsti tako da postane jačom od svih zemaljskih navezanoosti, ne može kreenuti za Isusom. Stoga je *mного zvaanih, a malo odabranih!* Samo jaaka vjera razkiida sponee zemaljske, te raada čvrstim ufanjem u NJegovu Rieeč, a, posliedično, neizostavni dokaz tomu je “plood za prepoznavaanje”: djelotvorna ljuubav prema bližnjemu, posebice, onomu koji oskuddieeva.

Razžaloščeni Gospodin učenicima oslikava mladjićevo staaanje drastičnom rieečima: *Lakše će deeva kroz ušice iglene, nego bogaataš u Kraaljevstvo Božje.* A na njihovo zaprepašteenje sažeto u piitanju *Pa tko se onda može spaasiti?*, Oon **upire pogled u njih** i odgovaara (njima i svima nama):

LJuidima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće. (Ili, Što je nemoguće ljudima, moguće je Bogu.)

Shvatimo i zauviek upamtimo tee Isusove rieči! Jer, ne raadi se oovdje samo o našem slabu i grieehu podložnu tieelu, ni samo o

³⁴St010624.

³⁵Mt 19, 16-22; Mk 10, 17-22; Lk 18, 18-23.

našoj slaboj vjeri, niti samo o ljudskoj naveezanosti na ono truudom stečeno, Jednom rieečju, ne raadi se samo o našoj “opijatskoj ovisnosti” o zemaljskim ugodama (bogatstvo, tielesni užijitak, čaast, vllaast), nego i o nečemu mnogo dubljemu. A tuu dubinu može razsvietliti samo *Svietlo na prosvietljeenje naarooda*.

Najprie, zašto i kako se je sbilo too što nas je snašlo? U dinamici neizmjerne i bezuvjetne ljuubavi Božje i darovane nam slobode, odkriiva se, po ljudskoj logici, paradoks nad paradoksima:

Ljuubav viečna nas je stvorila, Sebi sličnima, iz ništavila - praaha zemaljskog, da bismo mogli prebivati u zajedničtvu s njoom, ali i slobodnima da bismo joj saami mogli neprestance uzvraćati ljuubav za Ljuubav. No Zaavodnik, *Laažac i Čovjekoubojica od počeeetka*, učinio je svoje. Pali smo i odpali - vraatili se u praah zemaljski! *Andeo Kerub s mačem ognjenim stražari pred rajskim vraatima*, a *Hraamska Zaavjesa razdvaja prebivalište Božje od prebivališta čovječjega*. I neema te sile do li, opet, saame Ljuubavi, koja bi mogla donieti spasonosno Pomireenje. Ovo je (kršćanska!) točka prieelomnica i razdienica od svih iinih vjeera i reliigija: Ne može se čovjek saam uzdići k Bogu, a kamo li do Boga, nego je nužđno da Boog siide kao Čovjek i pridigne oaloga čovjeka k sebi.

I Oon too čini! Prvo se objavljuje maalomu naarodu i pripreema ga za svooj dolazak. Velika kuušnja Abrahamova bijaše nagovieštaj onoga što će Boog sa svojim Siinom doista učiniti za ljuude. Poslie, po prooroku, Rieeč najavljuje svoje Utielovljeenje (*Djevica će začeti i roditi siina - Boga s nama*). Napokon, od Iztočnoga Grieeha sačuuvana, raada se ona, Marija vasda Djevica - *gratia plena*, koja će po Duhu Sveetomu roditi praavoga Boga i praavoga Čovjeka - Spasitelja našega.

Da, Boog nam šalje Spasitelja, a ne Suuđca, premda oduviek znaa da će Spasitelj prvo postati Odkupiteljem. Too proorokuju i starac Šimun u Hraamu i Ivan Krstitelj na Jordanu. Otac nebeski je dopuustio da NJegovo *Spaasenje* i *Svietlost na prosvietljeenje naarooda i slavu puuka svooga izraelskoga* bude, od NJegovih, *postavljeno na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znaak osporavan*, kao i da bude *Jaganjac Božji koji oduzima grieche ovoga svieeta*.

Iako oduviek znaa da Radostnu Vieest o Kraaljevstvu Božjemu NJegov naarod, potaknut starješinama, nee'će prihvatiti, Siin ipak izvršuje tuu prvotnu volju Otčevu, a potom, opet u skladu s voljom Otčevom, dopuušta da se nad NJiim izvrši “volja Kajifina”. No, nemoguće nam je posve shvatiti zašto je Isus “moorao” **kroz tako strahotnu muku** ući u svoju smrt, da bi ju svojim uzkrsnućem konačno i zauviek

svlaado i viečni tielesni život obnovio. Zašto je *Žrtva Jaganjčeva* neodoljiva o Njegove straašne i ponižavajuće muke? Taa ništa slično ne nalazimo u ljudskim žrtvama Bogu! Spada li i too u *prosvietljenje*: Da barem naslutimo koliko nas ljuubi i koliko smo Mu dragocieni i koliko je spreman “plaatiti” da bi naas, odpadnike sbog oholosti u darovanoj nam slobodi, opet privukao k sebi.

Vraatimo se sada našem naaslovnom piitanju!

Samo Isus-Spasitelj spasaava - bilo izravno bilo posredno. Izravno, ako Mu poslušno vjerujemo; posredno, kad za NJega ne znamo, ali slieedimo svoju saavjest, tj. milostnu izkru NJegova Duha u nama. Bez NJega ne možemo ništa dobro učiniti! Po NJegovoj smo mucu i smrti oduupljeni, tj. oslobođeni za slobodan pristup Otcu, a po NJegovu uzkrsnuocu zajamčena nam je obnova tielesnoga života za viečnost - ili u slavi Očevoj ili u propasti paklenoj.

NJegova nam pomoć dolazi i preko nabeske Crkve: anđela Božjih, posebice, svakomu od njegova aandela čuvaara, kao i preko obćinstva svih premjnih svetih ljuudi - naših nebeskih zagovornika³⁶.

A među njima posebno mjesto ima naša nebeska maačka, Blaazena Djevica Marija, duušom i tieelom na nebo uznesena Kraljica nebeska i zemaljska. Od njezina *Fiat mihi!* pri navieštenju, preko svatbe u Kani Galilejskoj, do boolju probodene duuše pod Kriižom, ona nam pokazuje kako se poslušno vrši volja Bošja i uči nas kako se moli. A poslie Uznesenja, koliko li su nam pasonosne pomoći donieli i samo njezini dolazci s neba, te broojna ukazaanja i majćinske poruuke o pokori, molitvi i zaaštiti!

Ali, opet, ono najvažnije, znajuć sve naše slaboosti, posebice nepostojanost, ostavio nam je naš uzišli Gospodin: Sveete sakrameente do po njima, snaagom Duha Sveetoga kojega nam je poslao, uzmognemo ostati na NJegovu puutu do Očca.

A za sve ljuude koji (i sbog našega nemara!) za NJega i za njiih ne znaju, tješimo se (kajuć se!) prispodobom o milosrdnomu Samrijaancu! Jer upravo ljuubav prema bližnjemu svoomu je znak i vidljivi odsjaj slike Božje u čovjeku. I too u sebi ima i nosi svaki čovjek osim onoga koji znaa za Boga, ali Mu se je, u svojoj izpraznoj uznositosti, uzprotivio.

³⁶“koji se više raduju jednomu obraćeniku, nego dvedeset i devetorici pravednika!”

³⁷Umovanjem do hereze - Zašto (i kako)?

ili

Priča poradi Straaha Božjega

U jutarnjoj Molbenici od nedjelje prvoga tjedna (Psaltir, Božanski Časoslovu) čitamo (prvi zaaziv!): *Stvoritelju svieeta, spominjući se Tvooga uzkrsnuća sa zahvalnošću prihvaćamo ovaj daan što nam ga Tvoja dobrotu udieeli!*

Po tomu, neminovno, slieedi piitanje: Zar je Boog, Stvoritelj svega svieeta - vidljivoga i nevidljivoga, bio umro?

A mii izpoviedamo viečno žiivoga Boga, koji Jest - Jaa Jesam - koji, dakle, niti je bio umro niti može umrieti, pa ni uzkrsnuti!

Tko je, dakle, bio umro pa onda i uzkrsnuo na život viečni?

Vasda valja polaziti od Istine. A Ona nam za sebe višekratno kaaza da je Siin Božji i Siin Čovječji. Ali kad god bi nagoviečstala svoju muku, smrt im utkrsnuću, redovito je izticala da

***Siin Čovječji** treba mnogo prpjjeti, biti odbačen od starješina, glavara svećeničkih i pismozanaaca, te biti ubijen, ali i (da će) treći daan uzkrsnuti.*

A na Petrovo odvracanje od toga puuta, odmah slieedi oštar prieekor da se ne smje staviti ništa ljudsko izpred ičega Božjega. I eto nam prividnoga protuslovlja: Boog dopuušta da se na Spasitelju prvo izvzrši volja ljudska, suprotiva prvotnoj volji NJegovoj, a obje je nagovieestio Duh Sveeti po staarcu Šimunu u Hraamu dok je ovaj držao Dieete na rukama.

Znakoviti je i poučno da Istina, kad govori o svojoj skorašnjoj mucu, smrti i uzkesnuću, ni jedanput ne imenuje sebe Siinom Božjim, već redovito, svaki put, Siinom Čovječjim! Posebice, pri Preobraženju (na Taaboru) kad pratećoj trojici (zemalским svjedocima) vidljivo očituje svoju **božansku naarav**, a pri silazku im nalaaže da *nikomu ne kazuju što su vidjeli dok **Siin Čovječji** od mrtvih ne uzstane.*

Da bismo mogli zaokružiti ovu priču, nužno je još čuti i razumieti trii Isusove "rieči" s kriiža. Prva i treća, oovdje, jesu prva i poslednja (s kriiža) reedom:

***Otče**, oprosti im! Ne znaju što čine.;*

***Otče**, u ruuke tvoje predajem duh svooj!*

A ona, za priču najvažnije, jest: **Bože mooj, Bože mooj, zašto si me ostavio?**

Ne ponavlja Krist vapaj iz psalma (Ps 22(21)), nego je psalmist, u nadahnuću, darovanom mu od Duha Sveetoga, čuo i zapiisao rieči

³⁷st220624.

što će ih izgovoriti Sluga Jahvin - Odkupitelj. A one nam kazuju ono što se je upravo sbilo. Zato, oovdje, *Bože mooj*, a ne *Otče mooj*! Jer nii'je Otac, koji je *već od Siina* (Čovječjega!), ostavio Siina, *već Boog*, koji je *jedno sa Siinom* (Božjim!), da bi NJegov Siin mogao umrieti kao Siin Čovječji - Mesija-Pomazanik, te tako postati Odkupinim i Odkupiteljem-Osloboditeljem grieehom zarobljena ljudskoga roda. Taa Boog umrieti ne može! I zato se je božanska naarav Kristova moorala, na mama neshvatljiv naačin, "odvojiti" od NJegove ljudske naaravi.

I baš kad pomislimo da smo našu priiču liepo izpriičali i, napokon, razsvieetlili teežku nedoumicu, eto nam naapasti, preko naše umišljenosti, da smo svojom pameću sve oko ovoga pojasnili i razumieli. Jer, s druge straane, čitamo i ovo (Mudr 1, 13-15; 2, 23-24):

Boog nii'je stvorio smrt niti se raduje propasti žiivih. Već je sve stvorio da obstane, i spasnosni su stvorovi svieeta, i u njima neema smrtonosna otrova. ... Jer Boog je stvorio čovjeka za nerazpadljivost i učinio ga slikom svoje vlastite naaravi. A đavlovom je zaavišću ušla smrt u svieet i njuu će izkusiti oni koji njemu pripadaju.

A mii izpoviedamo:

- *Gospodin Isus je (bio) uzeo naše, ljudsko, (smrtno) tieelo;*
- *Isus je (bio) nama jednak u svemu, osim u grieehu;*
- *Isus Krist je Jaganjac Božji koji oduzima grieehe ovoga svieeta.*

Po oholu ljudskom umovanju sliiedi piitanje: Taa, zar je baš sbog toga Isus moorao, neminovno, umrieti? Zar su naši grieesi, što ih je na sebe uzeo, nužno prouzročili NJegovu smrt?

Oovdje se skriiva prielomnica što razlučuje poniiznost od umišljenosti i, posliedično, vjeru od kivovjerja.

Koja je stvaarna veza između grieeha i smrti?

Najkrać odgovor jest: Grieeh je dostatan, ali ne i nuždan uuvjet za smrt. Dakle, grieeh povaači smrt, ali ne i obratno, tj. smrt ne moora biti posliedica počinjena grieeha.

Naši grieesi **nii'su uuzrok, nego dielomičan raazlog** Kristove smrti.

Jer, *Boog je poslao Siina svooga na svieet ne da suudi svieetu, nego da se svieet spaasi po NJemu*. I najvažnije za naas: *Neema već ljuubavi od ove da tko život svooj položi za prijatelje svoje*. A Oon je ga je dragovoljno predao i za svoje neprijatelje!

Kristova smrt nii'je posliedica preuzetih grieha, nego je ona neprocienjiv odkupljujući daar bezuvjetne peruće LJubavi Božje za sav griezni svieet.

³⁸ "... nee'čé dooči, ako ..." - Zašto?

Gospodin reče: "No kaažem vam istinu: Bolje je za vaas da jaa odem. Jer ako ne odem, Branitelj nee'čé dooči k vama; ako pak odem, poslat ču ga k vama." (Iv 16, 7) Kako uskladiti tee NJegove rieči s onima prvoga daana uvečer po uzkrsnjuču? Too rekavši, dahne u njih i kaaže im: "Priimite Duha Sveetoga! Kojima odpuustite grieche, odpuustaju im se; kojima zadržite, zadržani su im."

Čini se da odgovor skriiva pojašnjenje (Iv 16, 13-14): "... Duh od Istine ... nee'čé govōriti saam od sebe, nego čé govōriti što čuje ... Oon čé mene proslaavljati **jer čé od mojega uzimati** i navieščivati vama.

Ipak, ne umišljajmo si da sve tee NJegove rieči posve razumiemo! One su dio nedokučiva nam otaajstva Presveetoga Troojstva!

Stoga, radije čuujmo drugu kiticu iz himna na I. Večernjoj od nedjelje u II. tjednu (Božanski Časoslov, Psalttiir, Vrieme kroz godinu)!

*O, Očce, vrelo miloosti,
o, Siine, Svietlo Očcevo,
o, Duše, svezo ljuubavi,
i poljubče obojice!*

Siin, Boog i Čovjek, uzlazi i sjeda s desne Očceve, tj. Otac Mu predaje svu vlaat na nebu i na zemlji, a Duh Sveeti silazi da Muudroču viečnoga Logosa vodi Putujuču Crkvu i dovrši djelo Kristovo.

Jer, uzkrslima na život viečni prebivalište je u nebeskomu zajedničtvu s Bogom Stvoriteljem, ali Emanuel je i s nama na zemlji - u Euharistiji. A i too je nama na zemlji taajna nedokučiva.

³⁸st240724.

³⁹Rieedka su uslišaanja(?) - Zašto?

Malo je kršćana i židoova koji ne znaju za biblijski izvještaj o “prvoj braći” - Kajinu i Abelu. I svi oni drže da ga i razmiju. Nažalost, tomu nii’je tako! Jer osim jasne Božje opmene da po zlu duša i srđce čovječje više ne mogu imati miira, ni tieelo počinka, i da je osveta (zadovoljština) samo NJegova, rieedko su oni koji shvćaju višestruku po(r)uku kojom odjekuje Kajinovo zlodjelo.

Prvi korak u tomu naastojanju jest točan odgovor na ovo piitanje: Po čemu je Kajin spoznao da je Bogu biila ugodna (samo) žrtva Abelova? (Ne, i njegov!)

Naime, upravo too je pobuudilo zaavist u njemu, te izazvalo siilnu mržnju na brata Abela. Čitamo: *Jahve milostivo pogleda na Abela i njegovu žrtvu, a na Kajina i žrtvu njegovu ni pogled(a) ne svraati.*

Dakako, odgovor se krije u značenju “milostiva pogleda Jahvina”, a too je uslišaanje Abelove molitbe po prinesenoj žrtvi.

Ali zašto? Opet čitamo (ono prie): *I jednog daana **Kajin** prinese Jahvi žrtvu od zemaljskih plodova. A prinese i **Abel** od prvine svoje, sve po izbor pretilinu.*

I sada smo na početak! Kakva i kolika moora biti čovjekova žrtva Bogu da bi Oon po njooj milostivo pogledao na čovjeka i njegovu priinos? Pritom ćemo preskočiti onu najveću i podpunu: posvemašnje predaanje vlastita života u Božje ruuke da bi se vršila volja Božja i samo volja Božja⁴⁰. (Tooj žrtvi redovito predhodi neodoljiv Božji poziv, a onda i milostna snaaga da se u tomu uztraje! K tomu, psalmist pjeva: ... *Žrtva Bogu duh je razkajan.* ...)

Razmaatrat ćemo samo o žrtvama naas slabašnih vjerniika koji bismo htjeli lagodnim žiivljenjem, čak i bez kriiža, biti uslišani na zemlji, te potom uuć u Kraaljevstvo Nebesko. No, ne ide too bez *žrtve Abelove!* Ali, što je žrtva uobće? Odnosno, što žrtva nii’je?

Nii’je žrtva, ni u kojem slučaju, (u)činiti ono (koliko god dobro i korisno biilo za drugoga!) što je potrebno ili što “se moora” ili što nalaaže propis. Za žrtvu je nužđno slobodno odriicanje od svojega! Ali too još ne povlaači i da je Bogu ugodna. Žrtva Bogu ugodna jest dariivanje iz ljuubavi, Bogu ili bližnjemu svoomu, onoga što jednako i sebi treba, i too najboljega od svojine (pa i saamoga sebe), kao i strpljivo podnošenje vlastite tielesne patnje ili nametnute tuđe nepravde.

³⁹st100824.

⁴⁰Dubok je, ali ipak priividan, paradoks da Boog dopuušta uboojstvo onoga čija Mu je žrtva mila. Too donekle možemo shvatiti tek po žrtvi NJegova Siina - Jaganjca Božjega!

Ako ni'je takva, too je *žrtva Kajinova*, tj. ona ili onakva na koju Bog ne svraća svojoj *milostivi pogled*, pa po njooj neema uslišaanja.

Dovršimo priiču podsjećajući se na neke od naših obće poznatih i učestalo prinašaanih žrtava za koje mislimo da su Bogu ugodne, a zapravo su poput *žrtve Kajinove!*

1. Kad se nedjeljom (slaveći sveetu Žrtvu i Gostbu Jaganjčevu!) unapried odredi koliko će (sveeta misa) trajati, pa (posliedično):

- brzamo "recitirajući" kao na školskoj priredbi, umjesto da pjevanjem (svećenik i vjernici) radostno zahvaljujemo;

- lepezama se hlaadimo ili pijemo vodu jer nam je malo vruće ili, čak, ostanemo pred vraatima dok je crkva poluprazna;

...

2. Kad sudjelujemo u pobožnostima pa, primjerice:

- zdravih noogu sjedeći se "klanjamo" Gospodinu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu (ili, pri Pretvorbi na svetoj misi, na kleknemo na pod jer neemamo kluupu);

- moleći Goospinu Kronicu "trčimo" kroz desetiice, a ne razmaatramo najavljena otaajstvo;

...

3. Kad daajemo milostinju, pa (**i kad ne oskudieevamo!**):

- ubacujemo ono zveckajuće umjesto štogod šuušteće;

- "oslobađamo" prepun ormaar od iznošene ili "demode" odjeće, da bismo ga mogli pupuniti novokuupljenom;

...

4. Kad svooj talent (od Boga nadaarenost), pa i uz mnogo vlastita truuda (žrtve), izkoristimo za osobni probijtak ili zemaljsku čaast, a ne i na, prvenstveno, hvaalu i slavu Bogu;

itd.

41 Novo tieelo - Kakvo i zašto?

Po izvještajina iz Evandjelja, uzkrsloga Isusa nitko nii'je uzpjeevao prepoznati dok god se Oon saam ne bi komu očitovao. Je li Oon htio i činio (po svojoj božanskoj moći) da tomu tako bude ili je, pak, Njegovo *slaavno* uzkrslu tieelo na otaajstven naačin izmicalo (u njihovim zemaljskim očima) sličnosti s onim prijašnjim smrtnim tieelom?

Sve što o U(i)zkrsnuću može vjernik znati i razumjeti objaavio je Duh Sveeti na uusta i u pero Sveetoga Pavla apostola (1 Kor 15).

A mi pokušavamo sastaviti još jednu priizemnu “djetčju priiču za laku noć”!

Gospodin je nevjernomu Tomi pokaazao svoje probodene ruuke i bok (kao i učenicima uvečer onoga daana kad je bio uzkrsnuo). Jesu li too biili (i traajno ostali?) duboki ožiljci ili je Oon samo htio da ih učeniici vide i na NJegovu uzkrslomu tieelu radi čvršće vjere?

Uzkršli Isus jede i pije pred učenicima, ali i *ulazi kroz zatvorena vraata*. Oon, koji je *bez ikakva grieeha*, uputio se je ljudskim griješnim i smrtnim tieelom, prošao kroz smrt i svlaado ju za svagda.

Što je, dakle, uzkrsnuće čovječje (tielesno) na viečni život (koje Apostolskim Vjerovanjem izpoviedamo!)? Naadamo se: meizrečivo radostno biivanje u zajedničtvu s Bogom; ili, već oovdje strahujemo, nepodnosiva muka sbog neopozive odbaačenosti od Stvoritelja!?

A kakvo će biti uzkrslu tieelo? Po čemu ćemo se međusobno prepoznavaati? Sluutim samo ovo (i od toga bi trebalo pooći u kontemplaciji): Moora biti da je duuša važnija!

Uzkrslu tieelo, *oživljeno u Kristu*, toliko je produhovljeno da uzkršli čovjek i nema više vlastitu (“tielesnu”) slobodnu volju. Svoju konačnu i sveobuhvatnu odluku (ili za i s Bogom ili protiv i bez NJega) donio je prie smrti. Po tomu je puput svakog anđela što je u “prvo vrieeme” stao (za svagda!) ili uz Stvoritelja ili uz Lucifera.

Slobodna volja čovjekova velik je daar Božji, a njezina konačna posljedica je, po čovjekovu izboru (pa i u posljednjemu časku), ili vječno radovanje ili vječno prokletstvo - bez njee (slobodne volje)!

A kakva će biti naša nova tieela? Bit će usklađena sa savršenim duušama (samo takve se mogu vraatiti Bogu!), dakle, bit će savršena.

Stoga, nema moje najavljene priiče! Sve što trebamo znati o našem uzkrsnuću objaavio nam je Duh Sveeti u prejasnim Pavlovim opomenama (1 Koe 6, 1-11) po neshvatljivomu neizmjernom Milosrđu Božjemu.

⁴²Marija u Portugalu za Rusiju - Zašto?

Neka se Rusija poveeti momu Prečistom Srdcu!, zatražila je Blažena Djevica Marija prigodom jednoga od ukazaanja u Fatimi (g. 1917.). Ponovno je too zatražila za ukazaanja Luciji (g. 1929.), rekavši i kako too treba učiniti: *Neka Paapa u zajedničtvu sa svim biskupima posveeti Rusiju momemu Bezgrišnom Srdca!* (Ne'znam jesu li citaati dooslovno posve točni, ali njihov smisao jest!)

*Razkatoličiti Europu (a poslie i svieet)! Pod tiim slogaanom, s jasnom namjerom, zemaljski su moćnici (daavno prrie upregnuti u plaan od Nečastivoga), ušli u XX. stoljeće. Nastavlja se izvršenje podmuukla i opaka "projekta" započetoga pedeseetak godiina prrie, a biila ga je zapriječila Blažena Djevica prignječivši tada visoko podignutu *zmijinu glaavu* (Lurd, 1858. g.)⁴³.*

Kršćaanstvo je već biilo uzdrmano: Veliki Raazkol u XI. stoljeću, a onda i protestantizam u XVI. stoljeću, razjediniili su europske kršćane i u mnogočemu inom, a too se je proširilo prienosom i na novoodkriveni svieet..

Strategija za Europu je biila: Udariti s obje strane- iztočne i zaapadne - "s Uraala i iz Portugala", gazeći i mrveći europsko katoličaanstvo da zatiranja. Glavni udar započinje pri kraju mraačne klaonice I. Svietskog Rata (izazvanoga od istih moćnika!) kad svatko viida prvenstveno vlastite ranee. Pripreme su biile dovršene znatno prrie, posebice u Portugalu. Kraalji i njegova obiitelji su obezglavljeni, a plemstvo pokoreno, dok je djelovanje Katoličke Crkve biilo, *de facto*, zabraanjeno.

Sviibnja mjeseca A.D. 1917. Goospa se ukazuje u portugalskoj Fatimi i svakoga mjeseca, do listopada, najavljuje što Sotona i njegovi Fausti pripremaju (u)činiti, te kako se, s njezinom pomoću, tomu odhrvati. Nedugo potom, početakom studenoga (krajem listopada po Julijanskomu kalendaaru) u caarskoj Rusiji izbija druga komunistička revolucija - ovaj put uzpješna. (Prva, u ožojku/veljači iste godine, biila uguušena.)

Sada, kad smo podisjetili na glavna doticajna sbiivanja, pokušat ćemo pojasniti našu maaslovnu piitalicu (ne umišljajuć da znaamo odgovor!)⁴⁴.

⁴²O blagdanu Kraljice Sveete Krunice (st071024)

⁴³Sjetimo se i bitke kod Lepanta (1571. g.)!

⁴⁴Odgovor na svaki naaslovni *Zašto?* mogao bi biti neodoljiv poriv na razmatranje i piisanje o nedokučivim puutima Božjim.

Prva Goospina molba (traaženje, zaahiev) je zanemarena. Nitko tada nii'je Rusiju posveetio Prečistomu Srđcu Marijinu: ni od katoličkih niti od pravoslavnih biskuupa (episkoopa)! Caarska Rusija je pala pod čizmu krvavoga protubožjeg komunizma.

Ruska pravoslavna Crkva je bila, doslovno, gotovo zatrta. Na tisuće i tisuće svećeniika i redovniika (monaaha), i episkoopa s njima, biilo je brutalno pobijeno. Posvuda se obezčasuju i ruše crkve, pa i samostani (manastiri), ili se “prensmienuju u gospodarske zgrade”.

Manji dio preživjeloga kleera “bježi u katakomba” pokušavajući očuvati vjeru u naarodu i voditi, u najvećoj taajnosti, barem nekakav vjerski život.

Već dio, nažalost, podlieže brutalnomu komunističkom naasilju i oblikuje novu, državno-političkoj vlasti posve podređenu “rusku pravoslavnu crkvu”. I od tada do danas ona se svietu predstavlja kao izvorna Ruska Pravoslavna Crkva. Što je bilo s onom (doista izvornom) “u katakombama” i je li itko ili išta od njee da danas preživjelo, ne'znamo.

Na vlasti je mahnitoga i ubojitog manijaka nasliedio prietvorni psihopatski krvolok. Teror i užas posvuda! I Goospa se za Rusiju zauzima i drugi put, izričito tražeći “pomoć u zajedničtvu” **sviuh poglavara Crkve Katoličke predvođenih paapom.**

Zašto opet Luciji - daleko od Rusije? Zašto ne kojemu nevinu dijetetu ili pobožnomu monahu u Rusiji? Zašto Goospa ne traži posvetu i zajedničtvu (od) sviuh ruskih pravoslavniuh episkoopa predvođenih njihovim patrijaarhom? Zašto ne traži posvetu i zajedničtvu (od) pravoslavniuh episkoopa sviuh slobodnih (izvan Rusije) pravoslavniuh crkava predvođenih njihovim patrijaarsima? Teežka su too piitanja na koja odgovore mogu donekle spoznati samo najdublji mistiici. A jaa tek naslućujem da bi valjalo pooći od toga tko su istinski svećeniici Božji i što je biit njihove službe.

Goospu se, nažalost, opet nii'je poslušalo. I svima dobro poznata sbiivaja su usliedila.

*Ljubav Božja,
bezuvjetna i neizmjerena,
meni je posve
nedokučiva.*

*Pred NJoom sam nieem.
Pa i ne može drugačije biti,
kad je Ona biit NJegova.*

*Od NJee moje grišne misli
skreenu prema sverazsvjetljujućoj
Muudrosti Božjemu,
moleć da pokoja njezina izkrica
padne i na mene,
te prosvietli mooj plitki uum.*

*I tada, opet i ponovno, shvatim
da sam tek zrnice-točkica
u bezkrajnu djelu Stvoriteljovu,
ali i da bez mene-njee
svieet ovaj ne bi bio isti.*

⁴⁵Kraalj i Kraljica nii'su saami! - Zašto?

Ima jedno Kraaljevstvo koje sadrži sve vrieeme. Ali oondje vrieeme niti protječe nit'prolazi, *več* se kroz njega tamo-amo šee*č*e i prohodi. Baš kao što miisao ljudska pretražuje našu prošlost, te hita u nepoznatu buduu*č*nost i opet se vra*č*a. A sve što je komu u tomu Kraaljevstvu i neizmjerne daleko, ipak mu je i sasvim bliizu - na dohvat ruuke.

Svevladar u njemu je Kraalj Siin, a do NJega sjedi Kraljica Mati. Saam Kraalj Siin, rođen u svevriemskomu Kraaljevstvu, ali i na zemlji, objaavio je svoomu izabranomu naarodu da je NJegovo Kraaljevstvo pripravljeno upravo za njiih i, preko njiih, za sve ostale naarode. I da su, eto, svi pozvani da uuđu, svatko u svoje vrieeme, kao na najsvetčaniju svatbenu gostbu. Samo, ipak, da prie ulazka svatko moora odjenuti *svatbeno ruho!* Prva koja je ušla, a Oon ju je uveo, biila je mati NJegova - Kraljica Mati. A kad se *sile nebeske poljuu*l*jaju*, Oon *č*e doo*č*i u svooj kraaljevskoj slavi da, konačno, *razluu*č*i svoje oovce* (i povede ih Kraaljevstvo) *od jaraca* (odpalih - za propast).

Mnogi govore da do toga daana u Kraaljevstvu ni'jednoga čovjeka, osim Kraalja i Kraljic, nee'*č*e biti. Doduuše, govore i da je too Kraaljevstvo prepuno diivnih duhovnih bii*č*a, ali da tee osoobe nii'su ljuudi. A ni čiste ljudske duuše što su s njima nii'su ljuudi!

Zar su Kraalj Siin i Kraljica Mati oondje saami s onim duhovnim bii*č*ima i dobrim duušama, a bez ikoga od ljuudi - čak i iz svooga naaroda?! Vjerujemo, dakako, svi su oni u neopisivu radostnu zajedničtvu, ali, ipak, Kraaljevstvo je, prvenstveno, pripravljeno za ljuude. Zar *č*e Kraalj i Kraljica čekati možda i milijuu*ne* godiina na uzvaniike?! Jest da je vrieeme oondje manje važno, ali oovdje nam je sudbinski bitno!

Zar Josip, djevičanski muuž Marijin i zaakoniti otac Isusov, još nii'je s njima?! A ni Ivan, ljuubljeni učenik, koji je *uzeo k sebi* i skrbio se za Mariju udovicu kao za svoju maa*j*ku - sve od Isusove smrti do njezina usnuu*č*a?!

Paamtim što je bio kaazao Isus (Lk 9, 27; Iv 21, 22):

- ... *uistinu neki od oovdje nazočnih nee'*č*e okusiti smrti dok ne **vide** Kraaljevstva Božjega ...;*

- ... *Ako ho*č*u da oon (Ivan) ostane dok ne **doodem**, što je tebi (Petru) do toga? Tii idi za'mnom!*

Zar nii'je Kraalj Siin, došavši po usnulu Mariju - mater svoju, darovao Ivanu **videnje** veličanstvenoga sjaja svojega Kraaljevstva? Kako bi inače Ivan poslie napiisao *Odkriveenje=!*

⁴⁵O spomendanu Sveete Terezije Avilske (st151024).

A što je s *Lazarom ubogim u kriilu Abrahamovu*? Pa, dalje, ako Petra oondje još neema, tko drži *kljuuče od Kraaljevstva*?⁴⁶ I gdje su sada nebesniici *Mojsije i Ilija* koji onomad (pred trii zemaljska svjedooka) *na gori visokoj razgovarahu s preobraženim Isusom*?

...

Sva taa piitaanja i razmišljaanja držala su me neprestance malko sjetnim, povriemeno i žalostnim. A onda sam, nedavno, slušajuč o Kraljičinu ukazanju prie stopedeset godiina u irskomu Knocku, bio sladko i spokojno zadriegemao, te usnio čudesan san - baš za ovu priiču. Na meni se, eto, tada izpunila ona naarodna poslovica: *Što se babi htilo, too joj se i snilo*. Ali taaj mooj san se ne'daa izpriičati drugima!

Nego svatko, doista, imajuč svoje mjesto i vlastito vrieeme, treba usniti **svooj san** da bi dobio praavu priiču.

⁴⁶Znaamo, dakako, da su *kljuučii* na **zemlji** i da idu iz ruuke u ruuku riimskih biskuupa (paapa naaših), ali nam too "kvaari" **priiču!**

⁴⁷Ovo prie, a ono poslie - Zašto?

Kršćanska, katolička posebice, vjera je takva, po svojoj biiti, da se i u najgorljivijemu vjerniku ne može izroditi u ono što se naziva fundamentalizmom. S druge strane, taj dragocjeni Božji dar je toliko subtilan i duboko otajstven da bez, barem malo, razumske podrške brzo kopni, pa se čak i gubi. Prva zadaća prava i istinskoga teologa jest naastojanje da se vjernicima takvo što ne dogodi! A baš kršćanska vjera otvara široke puute znatijelnu uumu, dok razumska teološka spoznaja povratno kriepi vjeru. Pa, kad se celovito razmotrie, i apostolske poslanice su Duhom Svetim nadahnuta pisma koja i mnogim razumskim argumentima uvelike pomaažu da se Božja Radošna Vieest lakše razumje i prihvati.

Too je bio uvod, a evo i razloga za našu priču!

Gospodin Isus svoju milostnu pomoć ljuudima⁴⁸ (Crkvu, Euharistiju, sveete sakrameente ...) najavljuje ili obećava, a poslie i izvršuje. Valjalo bi, držim, napisati teološki poučnu priču o duboko smisleni redosljedu s tiim u svezi. Evo mojega slabašna i ne baš učena pokušaja!

Prvo se reedom prisjetimo ponečega od dotičnog, a potom pokušajmo shvatiti i razloge!

Crkva - mistično tieelo Kristovo

... *Tii si Petar-Stieena, i na tooj Stieeni sagraadit ću Crkvu svoju ...* - bijaše prvo što je Isus najavio da će učiniti za svoje stado na zemlji. Ali i posljednje što je, kao već uzkrslj, učinio (uzstanovio): *Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me? ... Paasi oovce moje! ...* jest "začeeće" svoje Crkve. I, napokon, Crkva se objavljuje svieetu ("rodeenje") na Pedesetnicu (Duhove) i šiiri se počevši od Jeruzalema.

Euharistija i sveeta pričest

Nahraanivši dvaput čudesno umnoženim kruhom i ribom tisuće ljuudi pokraj Tiberijadskoga Jezera, Isus svraća u Kafarnaum i u sinagogi najavljuje i obećava: ... *Jaa sam kruh žiivi koji je s neba sišao. ... Kruh koji ću jaa dati, tieelo je moje - za život svieeta. ...* Među slušateljstvom, najprie tajac, pa snebivanje, a onda i sumnjičavo mrmljanje. Očekuju pojašnjenje oviih dotad najčudnijih Isusovih rieči. Ali ove rieči nii'su prispodobne, nego doslovna istina: ... *Tieelo moje je praavo jelo. Krv moja je praavo piće. ... Tko jede ovaj kruh, živjet*

⁴⁷O blagdanu Svetih (apostoola) Šimuna (*revnitelja*) i Juude (*Tadeja*, "brata" Isusova) (st1281024).

⁴⁸... *Tko se onda može spasiti?*, pitahu Ga zaprepašteni učeniici, a On im, pogleda uprta u njih, odgovori: *Ljuudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće.* (v. Mt 19, 16-26, završni odlomak!)

će uvijek. . . ., neumoljivo je čvrst i jasan Isus. A kad su Ga potom mnogi sumnjičavci napuustili, Oon za preostale slušatelje “tjera mak na konac” do kraajnosti: *Da možda i vii ne kaanite odiiči?* Šimun Petar tada izpred sviih ponovno izpovieda svoje vjeru i ovi ostaju uz Isusa. A Isus izpuunja svoje obećanja “tek” na Posliednjoj Večeri, i too je NJegov posliednji čiin prie straašne i slaavne odkupiteljske muke i smrti - cieene našega oslobodeenja iz talačkoga zarobljeničtva pod *zmijom*.

Sveobće Pomireenje i sveeta izpovied

Sveobće Pomireenje (ovoga svieeta s Bogom) plood je Odkupljeenja. Od izgona iz Raja do Isusove smrti na križu čovjek nii’je mogao pristuupiti Bogu (osim, ako ga saam Boog ne bi pozvao!). Aandeo kerub *s ognjenim mačem* “stražaari pred rajskim vraatima”, a na zemlji, u šaatoru Jahvinu, pa poslie u Hraamu, podignuta je “neprobajna” *zaavjesa* izpred *sveetinje nad sveetinjama*. Isusova dragovoljna muka i smrt dokiidaju dugotrajnu odieljenost čovjeka od Boga. Maknut je stražaar -aandeo kerub, a *hraamska zaavjesa je razdrieta popola - odozgor dodoljr*. Od toga časa svaki čovjek smje pristuupiti Bogu na osobno pomireenje - sveetu izpovied. I baš prvi čiin po Uzkrsnuuću bijaše Gospodinovo ovlašteenje učenicima da, u snaazi Duha Sveetoga, *odpuuštaju ili zadržavaju griehe* ljuudima.

Pokušat ćemo sve navedeno razumski logičnim sliedom povezati u jedincatu nerazstavljivu celiinu - smislenu priču.

Počnimo od Posliednje Večere i na njooj uzstanovljene Euharistije! Isus se ponizuje i pere učenicima noge. Oon saam ih čisti od griecha pred Bogom (*. . . vlaastan je Siin Čovječji odpuuštati griehe. . .*), da bi smjeli doostojno blagovati Njegovo tieelo i krv. Ali poslie napominje: *Nii’ste svi čisti*. Dakako, mislio je na Judu Izkariota koji je odlučio da Ga izda. Tiime nam Isus jasno kazuje da neema podpunoga Božjega oprosta bez čovjekova izkrena htieenja, čvrste odluke, da ubuduće nee’će griešiti!

Istodobno ih priprema i za svoje svećeniike - posredniike između Boga i ljuudi: *Ovo činite meni na spomen!* I višekratno obećava da će im (od Očca i s Očcem) poslati Duha Sveetoga.

A po Uzkrsnuuću, istoga daana uvečer, Gospodin dovršuje svećeničko reeđenje svojih učeniika: *“Miir vama! Kao što mene posla Otac i jaa šaljem vaas.”* Too rekavši, dahne u njih i kaaže im: *“Priimite Duha Sveetoga! Kojima odpuustite griehe, odpuuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.”* Oni, dakle, koji su ovlašteni činiti *ono NJemu na spomen* za druge, ovlašteni su sada i za *čišćenje* drugih, da bi ovi mogli doostojno blagovati tieelo i krv Kristovu. A kako se

čovjek čisti od grieha pokaazao im je Isus na kriižu kad Mu se je *izpoviedio* skruušeni raazbojnik.ponizno, u Straahu Božjemu, izkaazati svoju malenost pred Bogom, priznati da je jediino Oon dobar, izkreno izpoviediti svoju griješnost, prihvatiti zasluuženu pokoru - svooj kriiž (a ne iskati da se “siide s njega”!), te usrdno moliti za Božje smilovanje.

A sada o Crkvi. Osmoga daana po svoomu uzkrsnuuču, za drugoga ukaaazanja izabranim učenicima u dvorani Posliednje Večere, Isus ih šalje pred sobom u njihov zavičaj - Galileēju. Dok su Ga izčekiivali, odluučiše pooč u (noči) ribolov na Tiberijadskom jezeru - upravo na ono čiime su se biili bavili prie no što ih Isus pozvao da idu za NJiim - . . . *ali tee noč ne uloviše ništa* (svjedoči *ljuubljeni učenik!*). Koliko li je u ovomu poruke i pouke! Zar im Isus na saamomu početku nii'je bio rekao: “*Učinit ču vas ribarima na ljuude.*”?! Preskočimo, za ovu svrhu, ono o čudesnomu ulovu na Gospodinov (koji im se još ne bijaše očitovao!) nagovor, i razmotrimo samo ono što se izravno odnosi na Crkvu!

“*Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me (više nego) ovi?*” *Da, Gospodine, Tii znaaš da te volim.* - odgovara Mu Šimun Petar. “*Paasi oovce (jaganjce) moje!*” - ovlašćuje ga Gospodin. I tako triput! Tiime je Kristova Crkva uzstanovljena. U tomu času ju tvore: Gospodin Isus, jedanaestorica NJegovih izabranih učeniika-svečeniika i oko *peet stotina* oniih koji su povjerovali da je Oon Mesija i da je uzkrsnuo

Osvrnimo se samo na trii popratna znaaka:

- prvo, Gospodin - Emanuel **silazi** iz Judeeje (Jeruzalema - prebiivališta Božjega) u Galileēju (“među neuk i prostodušan puuk”)⁴⁹ i oondje uzstanovljuje svoju Crkbu;

- drugo, Šimun, unapried nazvan Petrom, tek sada, po Gospodinovoj idredbi i ovlaštenju, postaje istinskim *Petrom- Stieenom*, tj. temeljem Kristove Crkve;

- treće, Crkva postaje i ostaje nenadvladivom od *Zlooga*, jer je njezina “armatuura” sazdana od bezuvjetne Ljubavi Božje - Isusove i uzvraćene ljubavi čovječje - Šimunove. A samo **ljubav** (za raazliku od znaanja, truuda, svih amogućih sposobnosti, čak i vjere i ufanja), prosvietljuje nas Sveeti Pavao, **nikad ne prestaje**.

Gospodin, malo prie svooga uzšaašća Očcu, zapovieda učenicima-apostolima: . . . *Idite po svemu sviyetu i propoviedajte Evandjelje sviim naarodima krsteč ih u ime Očca i Siina i Duha Sveetoga! I, evo, jaa sam s vama u sve daane do svršetka svieta.* Ali im i zapriječuje da

⁴⁹Prisjetimo se **silazaka** u Galileēju: dvanaestgodišnji Isus (s roditeljima) iz Hraama u Nazaret, te tridesetgodišnji Isus iz judejske puustinje (po krštenju i četrdesetdnevnomu postu)! .

Crkvu očituju svi etu *dok se ne obuuku u Silu Odozgor*- Duha Sveetoga - kojega *će* im Oon i Otac poslati kad uziide k Otcu. Jer, doista, samo Duh pokazuje svi etu *što je grieeh, što li pravednost, a što osuda . . .* Deseetoga daana po Uzašaašću, a pedesetoga po Uzkrsnuuću, uzišli Gospodin izpuunja svoje obećanje. Silazi Duh Sveeti na apostoole, okupljene na molitvu s materom Isusovom, u dvorani Posljednje Večere u Jeruzalemu.

Too *kršteenje Duhom Sveetim i ognjem* smjemo prispodobiti s današnjim biskupskim ređenjem! Oni, biskupi, dodatno i posebno osnaženi Duhom Sveetim, ovlaštteni su i zaduženi da tumače rieči Božje te nadziru i čuuvaju Isusovo maalo stado - svatko u svojoj mjestnoj Crkvi, tj. biskupiji, a istodobno su podložni primaatu Petrova naasljednika - riimskoga biskupa - koji je ovlašten i zadužen da *paase*, nadzire i čuuva cielokupno Kristovo stado.

Zamietimo da je, kao i Gospodin naš, Isus Krist, i NJegova Crkva “začeta” u Galileiji, a “rođena” u Judeiji!

Preostaje shvatiti priividno protuslovlje istodobnoga *uzlazka Otcu* i *ostanka s nama*. No, Oon nam je too pokazao za stolom u Emausu, pošto su ga ona dvojica usrdno molila “*Ostani s nama!*”. Da, uistinu, Euharistija, posljednji NJegov čin prie Odkupljenja, jest Kristova traajna, žiiva i cielovita prisutnost u NJegovoj putujućoj Crkvi. I po tomu ona i jest *Mistično Tieelo Kristovo*.

⁵⁰“Blago siromasima duhom!” - Zašto?

Po Matejevu evanđelju (Mt 5, 3-10/11), Gospodin Isus, u “Govoru na gori”, na prvo mjesto od osam/devet blaženstava stavlja ovo:

“Blago siromasima duhom! Njihovo je Kraaljevstvo Nebesko.”

Čuo sam, a i pročitao, nekoliko raazličitih i dobro teološki utemeljenih razmaatraanja (tumačenje?) tiih Isusovih riecei. A raazliike (ne prevelike!) se pojavljuju samo kao posliednice raazličitih polazišta, tj. uslied raazličitoga poimanja onoga što je, odnosno, oniih koje je Isus nazvao *siromasima duhom*. No, ni u jednomu od tiih razmaatraanja težište se ne pridaje **doslovnomu** značenju Isusovih riecei! A naša priča smjera na too da bi se baš od toga trebalo kreenuti.

Prvo: “Govor na gori” nii’je govor o Kraaljevstvu Nebeskomu, nego o nekim dostatnim uvjetima za ulazak u njega. Stoga takav govor moora biti, a i jest, ljuudima jasan i shvatljiv. S druge pak straane, kad Gospodin Isus govori o Kraaljevstvu Nebeskomu / Božjemu, Oon ga tek oslikaava ili opisuje u prispodobama (uzporedbama), jer i neema naačina da se onostrana stvaarnost jasno izkaaže ljudskim rieceima. (Objavljeno nam je da su svi ljudski jezici, pa i sva maašta, preoskudni za izkazivanje onoga što je *Boog pripravio onima koji Ga ljuube*.)

Drugo: U Lukinu izvješću o istomu (Lk 6, 20) piše samo *“Blago vama siromasi! Vaše je Kraaljevstvo Božje.”*, pa ni neema dvojbe o sveobuhvatnu značenju. Jer *siromah* (barem u čaakavaca!) podrazumie koliko veoma veliku tielesnu ili duhovnu oskudicu, toliko i ova značenja: ubogar, jadnik, nemoćnik, boleštniik (tielesni i/ili duševni), usamljeniik (ne osamljeniik, tj. ne po svojoj volji ili izboru!), nepravedno osuđeni utamničeniik, pa i neka iina. Svi takvi trebaju pomoć oniih koje nii’su *siromasi*, da ovi, *siromasi*, ne bi izgubili vjeru - njima dostatnu za *ulaznicu*, dok oni, pomoćnici, svojom pomoću stječu *bodove* za ostala blažeenstva (v. i *Posliednji suud*; Mt 25, 31-46).

Ttreće: Što se može zaključiti kad *siromasima duhom* shvatimo i kao *siromasima Duhom*? Najprie, protuslovlja neema, jer *Duh puuše kako hoće*! One koje je “zaobišao” oovdje, nadaarit *će*, po svojoj Pravednosti, oondje. Upravo objektivna nemoć (“nesposobnost”) da se umnoži nešto (daare, *taleente*) što **nii’je priimljeno**, postaje takvima pečatom na vjeri za *ulaznicu* u Kraaljevstvo Nebesko.

Četvrto: Isusov razgovor s bogatim mladićom i NJegov zaaključak (Lk 18, 24-25) *“Kako li je teško imućnicima u Kraaljevstvo Božje!*

⁵⁰st041124

Lakše je deevi kroz ušice iglene nego bogatašu u Kraaljevstvo Božje.” odražava upravo antipodalne položaje (staanje gleede spaasenja) onih veoma *nadarenih* u odnosu na one posve *siromašne*.

I, napokon, peeto: *Siromaštvo duhom* je urođena (smjelo bi se reći i darovana!) zaštita od najgorega grieha - pogubne čovjekove oholosti.

⁵¹Novi je stariji od Staaroga! - Kako i zašto?⁵²

Naaslovni uzklik očito protuslovi ljudskomu poimanju i razmišljanju o prostoru i vremenu. No, oon je izrečen u smislu nadprostorne i nadvremenske otajstvene stvaarnosti, a odnosi se na Staari i Novi Zaavjet (Saavez). A da je, zaista, Novi skrovito najavljen i obećan prie Staaroga, svatko može zaključiti čitajući Piismo. I da se nij'je "dogodio" Novi Saavez, Staari bi postao i ostao zagonetnom legendom o židovskoj poviesti (čemu su dokaz i neke današnje skupiine-zajedniice kod naše najstarije braće!). O tomu govori ova, nama nedovršiva, priča.

A radi njee valja početi od pradaavnoga i prvoga čovjekova paada. U Knjizi o Postanku čitamo:

... Nato Jahve, Boog, reče zmiji: "... Neprijateljstvo jaa zamećem između tebe i Žene, između roda tvooga i Roda njezina: oon će ti glaavu satirati, a tii ćeš mu vreebati pectu." ...

Tiim neprolaznim riečima bijaše, prie svih obećanja i saaveza, najaavljena Rieč koja će se utiřloviti i **rođiti** od Djevice: Emanuel, Odkupitelj i Spasitelj. Potom Boog iztjera čovjeka, Adama, i ženu njegovu, Eevu, iz vrta edenskoga, a izpred raajskih vrata postavi straažu - aandela kerubiina s ognjenim mačem - da zaprieči pristup k *stabilu životnomu*. A Adam i Eeva, i njihovo potomstvo, postadoše taocima zmijinim, daavno prie baačenom (sa zavedenim anđeelima) na zemlju. Prodoše brojna tisućjeca u odvojenosti čovjekovoj od Boga, tiekom kojih je, ipak, Stvoritelj pazio da kruna NJegova stvaaranja, što *ju načini na svoju sliku* i za sebe, ne propadne. I za too dade obećanje (pradaavni saavez s Noom i sinovima njegovim).

I opet prodoše tisućjeca, a onda se u Uuru Kaldejskomu rodi Abram ... *Jahve reče Abram: "Idi iz zemlje svoje ... ! Velik ću narod od tebe učiniti ... Blagoslivljat ću one koje te blagoslivljali budu ... ; sva plemeena na zemlji tobom će se blagoslivljati."*

Boog vođaše Abrama do Egipta i natrag, kroz mnoge kuušnje i nedoumice, ali i s pomoć i obećanjima. a Abram Mu svagda osta vjeran i poslušan. I Abram dobi siina *od robkinje* (služkinje), ali i obećanje da će dobiti i siina-baaštinika *od slobodne* (žene svoje). I tada Jahve prozva Abrama *Abrahamom* - očcem mnogih naarooda. Po ženinoj želji i naaputku Jahvinu, otjera Abraham siina *od robkinje* i mater njegovu iz svoga doma za svagda. A potom doođe Abrahamu strahotna rieč Jahvina:

⁵¹st271124

⁵²v. i pričū na str.63.

“Uzmi svooga siina, jediinca svooga Izaka koga ljuubiš, i poodi u krajinu Moriju pa ga oondje prinesi kao žrtvu paljenicu na brdu koje ću ti pokaazati!”

Može li za oćca biti veće kuušnje od ove? No Abraham osta vjeran i poslušan Bogu svoomu do kraja. A kad podiže noož da na žrtveniku zakolje siina, aandeo Jahvin ga zaustavlja. I upravo u tomu času Boog je Abrahamu, doista, dao *zaavjet* o sveobćoj pomirbi i spasonosnomu odkupljeenju paloga ljudskog roda. Naime, budući da Bogu ništa ne treba, pa, dakako, ni naše žrtve NJemu ili za NJega, ono što Jahve traazi “za sebe” od Abrahama je, zapravo, za Abrahama i njegovo potomstvo. Dakle, ono što nii’je izrećeno, a oćito je, smje se izreći ovako: *Ne tii, Abrahame, kao ni tvoji potomci, nee’ćete žrtvovati svoje prvorođence meni, nego ću jaa, Jahve, Boog vaš, kad se izpuni vrieeme, žrtvovati svooga jedinorođenoga siina (kao Siina Ćovjećjega i tvooga potomka) za pomirbu s vama i svim ljuudima.*

I too je Viećni Saavez što ga zovemo Novim, a jasno je obznaanjen na Posljednjoj Većeri i, od izabranoga naaroda, prihvaćen pred Pilatom (*“Krv NJegova na naas i na diećcu našu!”*)⁵³ A sve ono između, počevši od Izaka i Jakova, i Josipa u Egiptu, te Mojsija i Arona pri Izlazka, pa sve do Josipa iz Nazareta, Ivana Krstitelja i Kajfe, što nazvasmo Staarim Saavezom, vodilo je k izpunjeenju onoga neizrećnog *zaavjeta*. Podsjetimo samo na dio Jakovljeva blagoslova i oporuke sinovima: . . . *Od Juude žezlo se kraaljevsko ni palica vladalaćka od noguu njegovih udaljiti nee’će dok ne doođe onaj komu pripada - komu će se naarodi pokoriti. . . .*

Stari Saavez je, dakle, bio neobhodna dugotrajna priprava da bi se mogao shvatiti, a onda i izpuniti daavno najavljeni Novi Saavez. A jediini naarod, izabrani, pod Staarim Saavezom, unatoć mnogim prooroćkim i pokornićkim psalmima (. . . *Jer je u Gospodina milosrđe i obilno je u NJega odkupljeenje; i Oon će odkuupiti Izraela od svih grieeha njegovih.; . . . odkuupi me, Gospodine, Bože vjerni!*), pogriešno je shvatio (kako onda, tako idanas) mesijamsko obećaanje - *novinu* koja tek dolazi. Naime, svoju je *izabranost* prećesto shvaćao kao već slobodan pristup k Bogu, zaboraavljajuć na *hraamsku zaavjesu!* I samo je Božja Muudrost mogla posložiti ono “nemoguće” - da

⁵³Na piitanje “Tko je, kada i gdje ovlaastio Isusa-Pomazaniika da zastuupa Boga Oćca i nudi Novi Saavez ljuudima?”, odgovor je “Boog Otac saam, pri *Preobražeenju* na gori Taaboru.” Zaista, u naazoćnosti dvojice nebeskih i trojice zemaljskih svjedooka, ćuje se Oććev glaas: *“Ovo je Siin mooj, LJubljeni - mooj Izabranik. NJega slušajte!”*

ubijajuć Pomazanika, *Stuugu Jahvina*, prihvate saavez u krvi Jaganjčevoj (ponuđen: *za vaas*⁵⁴; večer prie) *na oprošteenje griecha*. Saavez je too *Novi i Viečni*, odkupiteljski i spasonosni, ne samo za njih, nego *“i za sve ljuude”*. (Ostali se nii’su moorali i “formalno” s tiim složiti, jer nii’su biili pod Staarim Saavezom; njima je too bio neprocienjiv Boožji daar!)

I prie kraja, kako i koliko mogu (učeni!) ljuudi izmieniti smisao Božjih rieči (*“Moje miisli nii’su vaše miisli”*, *govori Gospodin . . .*), iztaknimo ovo: I Staari i Novi Saavez počijavaju na istim dvijema stožernim odredbama - zapoviedima o ljuubavi prema Bogu i o ljuubavi prema čovjeku. Njihovu “normizaaciju” je saam Boog, Jahve, sročio u Deset Zapovieedi (tri prema sebi, te sedam za međuljudske oodnose) predanih Mojsiju. A u što su se primienom (“ciepidlačkom podnormizaacijom”) u svakodnevnomu životu pretočile mnoge od tih zapovieedi, svi dobro znaamo. Foorma je postala važnijom od sadržaja - *subota je postala važnijom od čovjeka* radi kojega je određena! I, što bijaše najgore, griech se je izjednačavao s griešnikom, a griešnike je trebalo (unatoč mnogim prooročkim upozorenjima) pogubiti i iztieebiti, a ne ih obraatiti i spaasiti.

Zaavjet o (i Saavez u) uzajamnoj ljuubavi ljudskom se je uzkogrudnošču i sebičnošču duboko sroozao i sveo na kruuti ugovor sa stotinama propiisa i crtiica - *uredaba ljudskih* - i na *predaju*. A njihovo strogo izvršaavanje nazvano je *pravednošču*. Kad se je *izpunilo vrieeme* i došao Emanuel-Pomazaniik, Oon sve vrača na početni smisao: *oprostiti* - svaki put, *ljuubiti* - i neprijatelje, *moliti* - i za progoniteljea, *pomoč u nevolji* - i subotom, . . . I too Oon naziiva *večom pravednošču* - bez koje neema ulazka u Kraaljevstvo Božje. Da, *Oon je Miir naš* - pomireenje naše s Bogom! Ali, još i više: svladavši viečnu tielesnu smrt, obnovio je Uzkrsnučem naš život⁵⁵. I too je največa *novina* obečana Abrahamu kao *očcu mnogih naarooda*. Jer, *Oon je Boog živih, a ne mrtvih!*

Doista, Staari Saavez započinje s Mojsijem, a Novi - još s Abrahamom. *Novina* što ju je Boog svojom zaakletvom obečao Abrahamu, mnogo prie Mojsija i Staaroga Saaveza, bijaše obnova prijateljstva i života s ljuudima kao u prvim daanima. A *Škrinja Zaavjetna* s Božjim riečima na kamenim pločama bijaše najava i znaak za onu u kojoj će se žiiva Rieč Božja utieloviti.

Naša, nama nedovršiva, priča je gotova. A njeezono slaavno dovršeenje izčekujemo!

⁵⁴Dvanaestorica apostoola predstavlja dvaanaest plemeena Izraelovih!

⁵⁵Sveeti Pavao nam posvieščuje: *Da Krist nii’je uzkrsnuo, uzaludna bi biila vjera naša!*

⁵⁶Otaajstvena priča u pjesmi - Zašto?

Ono što je ljudskomu umu neshvatljivo ili što nadilazi njegov razumski doseg, a srđce ipak vjeruje da tako jest, neema smisla pokušavati pojasniti razumskim razlozima (“argumentima”). Naime, stvaar je u tomu da njih, odgovarajućih i potrebnih za ljudsko rasuđivanje, u takvu slučaju **neema!**

Ali tada nastupaju duša i srđce te neodoljivo nukaju: vjeruj i **pjevaj!**

Nek' razum plitak u'mene
sad' ove rimee obraane:
U troje jedno - ljuubav jest;
obiitelj sretna - njezin plees.

Oo, LJuubavi jedincata,
nad'vriemenska, nad'prostorna,
bez'uuvjetna, nedieljiva,
a skupna u osobama!

Otaajstvo too neshvaljivo
Tii Troojstvom svojim kazuješ:
sve ono što 'viek saamo je,
too ljuubav biti ne'može.

I u'dvoje kad jaaviš se,
još nii'si Taa gdje život vr'je:
bez ploda, želje za trećm,
jalovost plodi sebičnim'.

A da Te čovjek okusi,
na zemlju k nama sišla si
i smrtnu put odjenula
za zagrljaj obiiteljski.

U Troje Jedno - LJuubav Jest;
Obiitelj Sveeta - NJeez'na čeast!

⁵⁶Na Bezgrišno začeeće, st. '24.

⁵⁷Niti jedno slovice se ne smje izbrisati - Zašto?⁵⁸

Gospodin jasno reče svojemu naarodu da nii'je došao Zaakon uknuti, nego ga izpuniti. I da ništa od onoga što je u Zaakonu nee'će prooć dok se sve ne sbude A onda je oštro upozorio što čeka moguće "revizioniste"! Too se može učiniti čudnim, nekome i protuslovnim, kad se uzporeedi s NJegovim priekorom o vršenju svakodnevnih propisa, tj. o *napuuštanju uredaba Božjih* pri vršenju, i njihovom zamienom "praktički ugodnijom" *predajom ljudskom*.

No, kad se dublje promisli, odkriiva se praavi smiisao NJegova priekora i upozoreenja. Naime, gotovo redovito, u srži svake uredbe (zapoviedi) Božje stoji ono **što** se treba činiti, dok uredbe ljudske (predaja) propisuju **kako** too činiti. Buduć da je, u odnosu s Bogom, ono *što* nužno duhovno, unutarne i skrovito, a ono *kako* redovito tvaarno, vanjsko i vidljivo, too se je, vremenom, *što* počelo svoditi (pa i procienjivati) na ono (onim) *kako*. Kraajnji izhod: *kako* je postalo važnijim (pa i bitnim) od onoga *što*. Sažeto: "Subota je postala važnijom od čovjeka." Gospodin Isus je too staanje opiisao prooročkim riečima Izaijinim: *Naarod me ovaj uustima časti, a srdce mi je daleko od mene. Uzalud me štiju naučavajuć nauke - uredbje ljudske*.

Kako se Boga štije i časti, hvaali i slavi, i srdcem? Najprije, trebamo biti poput dieće: puni vjere, pouzdaanja i ljuubavi prema NJemu (prve trii zapoviedi), a prema bližnjima (preostalih sedam zapoviedi), Oon je sažeo pod *veću pravednost*: oprostiti svaki put, podnositi uvriede i zlostavljanje, ljuubiti neprijatelje, moliti za zločince ..., a too se dokazuje djelima: od početnoga - *nasititi glaadnoga*, pa sve do onoga - *pohoditi utamničenoga*.

Ali tiim razmaatranjem nii'smo odgovorili na naaslovno piitanje. Naprotiv, proizlazi da smo ga još više zamrsili i znatno otežali! Premda je, dakle, u Piismu (Zaakonu) ljudski *kako* u mnogoćemu, doista, izkriivio Božje *što*, Gospodin zabranjuje da se išta od zapiisanoga izpušta ili odbacuje. Noorme što izkriivljuju ili promašuju sržni smiisao Božjih zapoviedi nii'su, nužno, donesene namjerno takvima, nego su, najčešće, proizišle kao poslediiice koliko oslabljene vjere, manjkava ufanja, te neprestane tielesne ovisnosti o tvaarnim dobrima i želje za sigurnošću, toliko i čovjekova plitka razuma i kratke pameti⁵⁹.

⁵⁷Na Stipanje, st. '24.

⁵⁸v. i priiču na str.59.

⁵⁹Podsjetimo se kakvoga je Mesiju (Odkupitelja i Spasitelja, v npr. broojne psaalme!) očekivao ondašnji izraelski naarod! A takvoga, čini se, i dandanas čekaju židovski vjerniici.

Zašto se unatoč tomu, ipak, u Zaakonu ništa ne'smje, pa i nee'će, brisati ni izpuštati *dok se sve ne sbude*⁶⁰?

Najkraći i najvjerojatniji odgovor: Jer je rieč Božja istinita i nepromienjiva i, jednom poslana ljuudima, *ne vraća se Bogu bez ploda*, tj. *dok se sve ne sbude*. Svi, dakako, shvaćamo da too što nezrielo dieete često prolagodi izvršenje o'tčeve zapoviedi svojoj volji ili želji, u zapoviedi ništa ne mieenja! Ali onaj tko vršenje prilagođuje sebi, duužan je doosliedno se toga držati - sve dok ne uvidi i prizna pogriješku, te prihvati prosvietljujuću istinu, pa počne po njooj i s njoom žiivjeti.

Taa sav "prieepor" u Isusovu odnosu prema židovskim starješinama, farizejima i pismoznancima sažet je u ovoj rečenici iz Ivanova *Prooslova* (što podpuno pojašnjuje Šimunova proročanstva u Hraamu!): *Svietlo istinsko koje prosvietljuje svakoga čovjeka doođe na svieet; bijaše na svieetu, i svieet po NJemu posta, i svieet Ga ne upozna.*

Budući, dakle, da ondašnji židovski starješine, pismoznanci i farizeji nii'su povjerovali da je Isus iz Nazareta obećani Mesija, onaj koji je došao **izpuniti a ne dokinuti** Piismo (Zakon predan Mojsiju i Zaavjet dan praotcu Abrahamu!!), biili su duužni i dalje se držati Piisma. Isto, dakako, vriedi i danas za sve koji ne vjeruju da je Isus iz Nazareta Pomazanik Božji - Krist Gospodin. Kakva im je budučnost, samo Boog zna. A onima koji su NJemu i u NJega tada povjerovali, Oon (koji *izpuunja staaro*, tj. Piismo - Staari Zaavjet) najavljuje: *Evo, sve činim novo.*

Napokon, Učiteljeva *prispodob*a o *pšenici i kuukolju* ima duboko značenje i u ovomu razmaatranju. Doista, neupućeno čupajuć ljudski *kako-korov* moglo bi se dogoditi da se, i nehotice, izčupa i koji klaas Božje *što-pšenica*.

⁶⁰Čini se da neki teolozi dvoje o tomu je li se *sve sbilo* (izpunjenje Staaroga Saaveza) Kristovim uzkrsnućem ili će se *sve sbiti* tek po NJegovu Slaavnomu dolazku.

⁶¹Biblija u napeticama - Zašto?

Današnji čovjek žuudi za svakojakim pa i kraajnjim uzbudeenjima i gotovo da je o njima ovisan traazeč sve jaču i jaču “doozu”. Nekoliko je očitih uzrooka tomu, ali u njihovu razčlanbu oovdje nee’čemo ulaziti. Samo čemo navezti onaj osnovni: izkriivljeno, pa i pogriešno, poimanje *čudesnoga* u sbiivanjima i događajima. Držimo li, naime, da je *čudo* u svieetu izniman ili veoma riedak ili protupriirodan događaj⁶², skreenuli smo s puuta prema spoznaji celovite istine o stvaarnosti - fizičkoj i metafizičkoj. I dok too svatko osobno ne zamieeti, nikakvi ga priečaci ni nadomiestci nee’če moč zadovoljiti ni smiiriti. .

Jer istinsko čudo nii’je “ekscēs”, tj. iznimka ili velika riedkost ili što naaravi protivno, nego neprestano i redovito ili učestalo ponaavljanje onoga što nam se čini da je samo po sebi razumljivo ili “prirodno zadano”.

Božje djelo - sva stvaarnost koja nas okružuje, vidljiva i nevidljiva, a koje smo mi, ljuudi, najvažniji i najvriedniji dio - veče je i čudesnije od sviih čudesa što bi ih čovjek ikada mogao i zamisliti. A neprekidnost toga, skrovitoga i vidljivoga, Božjeg djelovanja⁶³, kroz svu ljudsku poviest, tvori čudesni dugački laanac od tako i toliko uzbudljivih *napetica* da mu nema premca ni u najrazigranijoj ljudskoj maašti. Unatoč tomu, oholi čovjek umišlja da je sve too tek izhod u spletu samonastalih prirodnih siila, te ponešto ljudskoga voljnog djelovanja i poneke slučajaosti.

Nee’čemo dalje o tomu obćenito, več čemo samo posložiti jednu od više mogućih *nizaanka* u bogatu smislenu slieedu *biblijskih napetiica* (s kratkim natuknicama), koja odkriiva čudesno i proviidnostno Božje neprestano djelovanje.

I. Prvi paad

Umjesto da ga (*Raajski Vrt*) obrađuje i čuuva, čovjek je, zaveden i prevaren od *Zloga*, poželio da njiime gospodaari.

II. Kajin i Abel

Kakva žrtva je Bogu ugodna i kako, čovjeku teeško shvatljivo, Oon na njuu odgovaara?

III. Što je Noina laađa, a što obč potop*

Samo *petero pravedniika* je, možda, dostatno da se pošteeđi graad, ali ne i da se spaasi sav svieet.

⁶¹st, u žežiin Kršteenja Gospodinova, '25.

⁶²za neke i nemiguč pa, dakle, ni *ne postoji!*

⁶³“*Otac mooj neprestance raadi. Zato i jaa raadim.*”

IV. Abraham i Saavez-Obećanje (Zaavjet)

Ne, tii, Abrahame, a ni tvoji potomci ... za mene, nego *ču* jaa, Jahve, žrtvovati svojega siina za vaas i za sve ljuude.

V. Ezav i Jakov-Izrael

Božji blagoslov po NJegovu svećeniku, čak i prievarem dobiven, ne može se poništiti ni povući. Doista, NJegova Rieeč je neopoziva i nepromienjiva.

VI. U Egipat - kao i praotac

Poklonit će mu se njegovi koji ga za dvaadeset srebrniika prodaše svojoj starijoj braći - Išmaīlcima, dok će Jakov proročanski blagosloviti svoje potomstvo.

VII. Mojsije i Piismo (Zaakon)

Zar si zaavidan sbog mene? Oh, kad bi sav narod Jahvin postao prorokom! Kad bi Jahve na njih izlio svooga Duha!

Taa ni'je too za vaas praazna rieeč, jer ona je vaš život. Sbog ove rieeči žiivjet ćete dugo na zemlji koju ćete, priesavši Jordan, zaposjesti.

VIII. Kraaljevi

Šaul, David, Salomon ...

Reče Gospodin Gospodinu mojemu: "Sjedi mi sdena dok ne položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim!"

IX. Prooroci

Samuel, Ilija, Elizej, Izaija, Jeremija, Ezekiel, Daniel, Jona ...

Evo: Djevica će začeti i roditi siina, i nadjenut će mu se ime Emanuel

X. Job

Najjači vjerniici i najveći pravedniici najviše pate i trpe. A sućutno prijateljsko mudrovanje o raazlozima dodatna im je muka i velika kušnja.

XI. Marija i Elizabeta

Fiat mihi! - vriemenska razdielnica.

Taa odkuda meni da mi doođe mati Gospodina mojega?

XII. Novi Ilija

... između rođenih od žene ne uzsta veći od Ivana Krstitelja.

XIII. Isus Krist - Svietlo na prosvietljenje naarooda i Spasitelj

Koga Otac šalje na svieet? Što je prvotna volja Božja? (*Boog ni'je poslao Siina svooga da suudi svieetu, nego da se svieet spaasi po NJemu.*) Prvo Šimunovo proročanstvo!

XIV. Isus Krist - Jaganjac Božji i Odkupitelj

Boog dopuušta da se prvo izvrši ljudska volja. Božji paradoks: Ubijajuć Spasitelja, Izabrani Naarod prihvaća Odkupljenje i Odkupitelja. (*Krv Njegova na naas i na diećcu našu!*) Drugo Šimunovo proročaanstvo!

XV. Uzkrsnuće Kristovo

Što traažite Žiivoga među mrtima? Pashom kroz svoju tielesnu smrt - "zmijin daar" čovjeku - Oon je svlaadao smrt i otvorio puut u život viečni!

XVI. Neprekidni rat

Zmaj ognjeni (i njegovi sluuge) vs. Crkva Kristova - vjernička svakodnevica većevo dvie tisuće godiina. *Odkrivēnje*. Crkva je nenadvladiva jer sazdana od ljuubavi. (*Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?*) A objavljeno nam je da će prooći sve osim ljuubavi.

Na kraju, što su zaiosta praava čudesa, na kontinuitet i opetovanost (a ne na iznimnu rieedkost!) kojih kroz odabranu *nizanku* neizravno ukazujemo? Spomeenut ćemo samo četiri. Prva dvaa su vidljiva i provjeriva, a druga dvaa - skrovita i otaajstvena:

- **prirodne siile** što raznoliko i posvuda djeluju, a sve one su tek očitovanje jedne jediine Sile - viečnoga Loogosa - prauuzroka i smislenoga tvorca onoga što shvaćamo proostorom i vriemenaom, kao i svega u njima, a saama ostaje čovjeku nedokučivom jer je ona viečni i nepromienjivi Biitak: Jaa Jesam;
- **život u milijuunima obnovljivih i promienjivih tielesnih oblika**, dok ga ohol čovjek uporno, a bezuzpješno, traaži (oondje gdje ga saam naađ ne može) ne shvaćajuć da život **nii'je što** (u proolaznu tieelo), **nego tko** (u neproolaznu duhu);
- **Gospodinovo utielovljenje** - žrtvovani, a opet žiivi Jaganjac Božji na svakoj sveetoj misi - za našu spasonosnu duhovnu hraanu. Ponaavljajuće čudo pred kojim bismo, na tlu prostrti, u bezkrajnoj duhovnoj zahvaalnosti i poniznosti moorali ostati posve nieemi;
- **neprestano i opetovano opraaštanje naših grieeha i pries-tupa** čim ih izkreno i razkajano priznamo. A too bezkrajno milosrdno opetovanje je doista čuda nad svim čudesima - čudo neshvatljivoga i neproničivoga Božjega Jastva očitovanoga u neizcrpnoj i viečnoj Ljuubavi!

⁶⁴Veća pravednost - Zašto?

Gospodin Isus, u *Evandeoskoj Besjedi na Gori*, o *Mojsijevu Zaaknu* reče (Mt 5, 17-19): “*Ne mislite da sam došao ukinuti Zaakon ili Prooroce! Nii’sam došao ukinuti, nego izpuniti. Zaista, kaažem vam, dok ne proode nebo i zemlja, ne, ni jedno slovice, ni jedan potezic/ iz Zaakona nee’će prooči dok se sve ne sbude. . . .*” A malo potom (Mt 5, 20) dopunjuje: “*Uistinu kažem vam: ne bude li pravednost vaša veća od pravednosti pismoznanaaca i farizeeja, ne, nee’ćete uući u Kraaljevstvo Nebesko.*”

Ali, što je *pravednost*, a što *veća pravednost*? Sjetimo se, prvo, Isusova očitovaanja da je *poslan samo k izgubljenim oovcama doma Izraelova* (Mt 15, 24)! K tomu, Matejevo evanđelje je piisano prvenstveno za Židoove. A za pravovjerna Židova, *pravednost* je podrazumieevala da se beziznimno pridržava svih odredaba *Mojsijeva Zaakona*. No, što bi onda mogla biti *veća pravednost*? Upravo o tomu, u nastavku svoje *Besjede*, Isus poučavaa okupljene slušatelje, a po njima i naas (Mt 5, 21-48; 6; 7, 1-12). Prisjetino se nekih Gospodinovih “kontrapuunkta” o *pravednosti vs. većoj pravednosti!*

- *Ne ubij!* - *Ne srđi se na brata svooga, ne govori mu “Glupane!”*, ni “*Ludače!*”;

- “*Ne čini preljuba!*” - *Ne gledaj ženu s požudom u srcu!*;

- “*Ne odpuštaj svoju ženu bez odpušnice!*” - *Ne odpuštaj svoju ženu nikada, osim sbog preljuba!*;

- *Ne zaklinji se kriivo!* - *Ne zaklinjite se nikako! . . . Vaša riecec neka bude: Da - da; ne - ne!*;

- “*Oko za oko, zuub za zuub!*” - *Ne opirite se Zloomu! Pljusne li te tko po desnemu obrazu, okreeni mu i drugi! Onomu tko ti otima doolnju haljinu, prepuusti i goornju! Ako te tko prislili jednu miilju, poodi s njim dvie! Tko od tebe što zaište, podaj mu i ne okreči! se od onoga koji hoće da mu pozajmiš!*;

- “*LJuubi svooga bližnjega!*”- *LJuubite neprijatelje, molite za one koji vas progone!*;

i td. da ne navodimo sve (o milostinji, o molitvi, o postu . . .). Ipak, nuždno je čuti i izpravno shvatiti (pokušat ćemo too na kraju) još onu predposliednju:

Ne suudite da ne budete suudeni! Jer suudom kojim suudite bit ćete suudeni. . . .

Kako se je pojaavilo takvo i toliko provedbeno neslaaganje, ponegdje gotovo do protuslovlja, a počelo im je isto(?!): *LJuubi Gospodina, Boga svooga, iznad svega, a bližnjega svooga kao saamoga sebe!* Pa ni prvi “Božji pravilnik” (*Deset Zapoviedi: 3 + 7*) ne dopuušta takvo ni toliko odstupanje. Držimo da je odgovor otajstveno sadržan u ovomu:

Čovjeku saamomu nii’je moguće (u njegovoj omeđenosti nii’je mu daano!) izpravno uskladiti bratsku ljuubav s provedbenim propisima, tj. čovjek, po sebi, nii’je sposoban za *veću pravednost*⁶⁵. Samo Boog, LJubav bezuvjetna i Muudrost bezkraajna, može pomiriti i skladno sustaviti “srđce i razum” u čovjeku - miljeniku NJegovu.

Neprestance, tieekom svekolike poviesti, vidimo i uviidamo da se saam čovjek, bez milostne Božje pomoći, neminovno suobljučuje ovomu svieetu, te se, i ne htijuć, odmiče od Onoga koji ga je *za sebe stvorio*. Što je još gore, u svojoj kruutoj “pravovjernosti” i pravednosti, utemeljenoj na pravilima - provedbenim noormama, umišlja da je bliži Bogu čim se čvršće drži zaakonskih odredaba što ih je saam propisao.

Ipak, ovo “saam propisao” valja dopuniti i pojasniti: “s Božjim dopušteanjem (ovlašteanjem)”. I zato Isus naglasuje da se “nijedno slove u Zaakonu nee’će izbrisati dok se sve ne sbude”. Jednom donesen i prihvaćen Zaakon moora se obdržaavati sve do njegova *izpunjeenja*. A upravo Oon ga je došao *izpuniti* - ne “pravednim” (po Zaakonu) suuđenjem, nego odkupljujućim sućutnim milosrđem do smrti na križu.

Stoga se o Staaromu Saaveu smje razmiišljati i kao o (pravilima-odredbama o) žiivljenju u “vrieemenu od *pravednosti*”. A ono je bilo nuždna priprava za ostvareenje njegova *izpunjeenja* (njezine *punine*) u Isusu Kristu po Novomu Saavezu u “vrieemenu od *veće pravednosti*”⁶⁶. trebalo je, doista, za sav pali i u taami luutajuć svieet, izabrati i pripravititi (barem) jedan naarod da bude priimjer i putokaz ostalima za ono što je viečni Božji naaum. A po njegovoj pripravi, moorao je siići i saam Emanuel da naarod izabrani o tomu pouči i saam sve too djelima pokaaže i, na kraju, vlastitiim žrtvovanjem dokaaže⁶⁷. Ali,

⁶⁵ *A Isus upre u njih pogled pa im reče: “LJuudima je to nemoguće, ali Bogu je sve moguće.”* (Mt 19, 26)

⁶⁶ Čitajuć prediivne psalme neprestance i opetovano najlazimo na izkaaze goruće žuudnje za (međuljudskom) *pravednosti*, izvršeeenje koje čovjek (nepravdom i tegobama pritishnut psalmist) očekuje od Boga. Pritom se prečesto ne razlučuje grieeh od griešnika (v. primjerice Ps 101(100)), a upravo too raazlikovanje je u srži Isusova naauka. Ali, s druge straane, u “osobnomu sporenju” s Bogom, psalmist redovito moli za i ufa se u (čega možda i nii’je sviestan!) *veću pravednost* Božju (prema njemu - griešniku!).

⁶⁷ *Da roba odkuupiš, Sina si predao.*

nažalost, kako i koliko onda oni, tako i (razmjerno) toliko i svi mii poslie, posebice danas . . .

Zaključimo(!): Čudesnu “Božju logiku” o *većoj pravednosti* čovjekov uum ne može do kraja proniknuti ni u potpunosti shvatiti. Preostaje mu da vjeruje Rieeči i u Rieeč! I upravo se u tomu odkriiva smisao onoga “nerazumljivog” uvjeta (za ulazak u Kraaljevstvo Nebesko) o čovjekovu *novomu rođenju iz Vode i Duha*, da bi opet mogao biti poput dieteta kojemu ni ne pada na pamet da propituje ili sumnja u roditeljsku ljubav, skrb i zaštitu.

A ono *Ne suudite!* . . . ⁶⁸ rečeno nam je čak više sbog naše nedostatne ljubavi, nego sbog naše plitke spoznajne mudrosti. Naime, sjetimo li se onoga konačnog razvrstavanja na “one s desna” i “one s lijeva”, uočavamo da su jedini kriterij učinjena ili propuštena milosrdna djela za svoje bližnje. Čak se ona prva zapovied ni ne spominje!⁶⁹ Jer mnogi ~~č~~ stajati pred licem NJegovim a da od čovjeka za NJega, Emanuela, nikad ni’su čuli. Ali su čuli i poslušali glaas iz saavjesti, po Duhu, da “Ga” uzljuube u potrebitoj braći - ljuudima.

⁶⁸Nemojmo brkati suđenje s opomenom ili saavjetom ili, obćeto, utemeljenom kritikom nečijega jaavnog djelovanja!

⁶⁹Taa Bogu ništa ne nedostaje! Oon ne trieba našu ljubav za sebe, nego Ga mii mooramo ljubiti iznad svega radi naas saamih - da bismo postali bogolikima. A jedini dokaz takve ljubavi jest uztrajno milosrđe (djelatna ljubav i praštanje) za brata čovjeka.

⁷⁰Smrt za Život - Zašto?⁷¹

O, Marijo, nova Eevo,
 što pod Kriižom plačeš smjerno,
 Plood je tvooj na stablu zrieo,
 priimit ~~č~~š Ga sada, evo!

Mrtvo Tieelo tii ubere,
 što svu kriivnju s naas opere.
 Mač od booli probode te
 s neposluha Eeve prve.

Jabuka nam smrt donese,
 Siin u mucu ju odnese.
 Otrov njezin je izpio,
 da bi sve naas ozdravio.

Svakom' tko Ga uzdignuta
 vjerom žiivom sad promotri,
 nee'~~č~~ tmina viečne smrti
 tieelo mu zarobit' moči.

O, Marijo, uznesena,
 i na nebu okrunjena,
 pomozi da vjerujemo:
 Po smrti - uzkrisujemo!

⁷⁰st, na Veliki Peetak, '25.

⁷¹Odgovor znaade i ima samo Oon.

⁷²“Vršnjačko naasilje - Zašto?”

Iz daana u daan, neprestance, gledamo i slušamo o tzv. vršnjačkomu naasilju među našom i svietskom mlaadeži, čak i među dietcom. Pritom čeeeto nii’je posve jasno o kavomu naasilju se govori, tj. ne razabire se što točno znaači ili, barem, što sve obuhvća izraz *vršnjačko naasilje*. Ponekad se dobiiva doojam da se i upravljani “mrki pogled” ili “po-drugljiv smiešak” smju k njemu pribrojiti. O čemu se, dakle, doista raadi?

Prvo i očigledno, zemaljski vladaari iz sjene htjeli bi, ne priznaavajući jediinoga praavog Dobročinitelja i Zaaštitnika, biti i dobročinitelji i zaaštitniici i odgajatelji sve mlaadeži diiljem sveeta. Stoga je najkrći točan odgovor, što seeže do saamoga izvorišta razmatranoga pojava, ovaj: Oholo zanemariivanje temeljne Istine (čak do protiiivljenja): *Nitko nii’je dobar do li Boog jediini*. A onda i one što sliiedi: *Bez mene ne možete učiniti ništa* (dobro, dakako!).

Upravitelji ovoga sveeta su, u svojoj izpraznoj uznositosti, umislili da po svojoj volji i svojom moću mogu postati dobročiniteljima i zaaštitnicima svemu puuku zemaljskomu. I sliedom toga usustavili su odgovaarajuće zaakoone, propiise i praviila, a njihov najvažniji dio se odnosi na državni (“građanski”) oodgoj svekolike mlaadeži. Jednim “hićcem” pogaadaaju dvaa “zeeca”: razaaraju obijtelj (a samo u njooj se doista odgaaaja!) i “uškopljuju” dietcu i mlaadež da ne bi, baš onda kad treba, spoznali vlastitu (i “naasilnu”) naarav.

A gle čuda! Kao da nii’su sviestni činjenice da oni saami vlaadaju i upravljaju primienjujući naasilje - sve do brutalne i krvave sile protiv oniih “neposlušnih”.

No vraatimo se naaslovnomu piitanju! Jesu li “arhitekti” globalnoga projekta o t.zv. *nuultoju stopi za toleranciju vršnjačkoga naasilja* svuestni da idu protiv ne samo onoga koji je jediini Dobar, nego i protiv priirode koju, gle oprt čuda!, svakodnevice promaatraju i proučavaju, a da pritom ne(?) zamiećuju ono što ih “bode u oči”?! Raadi se o bezizmnu naaravnu pojavu u “oodgoju” viših životinjskih vrsta, mlaadih sisavaca psebice, a taaj jest da se naasilje među mladuncima ne spriečaava, nego naprotiv, čak i potiče. Ono obuhvća sve od žus-tra i neumorna natjeraavanja, preko “hrvanja” i “čerupanja”, grižeja i redovitih sebičnih svaada oko hraane, pa do praavih, malo oštrijih tučnjava, za primaat u klanu. Ali čim koji “junoša” pretjera, neki “stariji maačak” ga odmah i bez upozoreenja klepne šaapom po njuškici da se primiiiri.

⁷²st030525.

Neistomišljivići će na too reći da se ondje ne raadi o vršnjačkomu naasilju, već da je too samo igra kao priprema za samostalno življenje. Da, da! I jest tomu tako. Jer u tooj i takvoj “naasilnoj igri” stječe se izpravno izkuustvo o vlastitoj naaravi i svojim sposobnostima u odnosu na druge, A tek kad se pretjera (nikako prije!), odrasli primienjuju onu “šibu iz raja”. Pritom se nauči kako nadzirati vlastitu moć i snaagu, posebice onu razaarujuću, kada ju treba pokaazati, te, ako je neizbježno, kako ju primieniti i koliko “dozirati”.

Kad, dakle, današnjoj dijetci strogo zabranjujemo po naaravi im usaađenu vršnjačku “naasilni igru”, ona nee’će, kad malo poodraastu i ojačaju, znati kako se vlada sobom, a kamo li umjeti i moć nadzirati vlastite tielesne sposobnosti te njima upraavljati. A da se je, primjerice, 17-godišnjak nekoliko puta počupao ili potukom s vršnjaakom kad mu je bilo sedam godiina, znao bi i umjeo potući se i sa sadašnjim vršnjaakom bez težih posliediica za obojicu.

Svakomu je jasno da je najlakše nešto zabraniti, a prekršielja kazniti i/ili jaavno prokaazati. No too nii’je izpravno kad je o oodgoju rieč. Oodgoj prvenstveno podrazumieva usmjeraavanje pri sazrijevanju, dopuuštanje slobodnoga izbora u skladu s naaravnom nadaarenosti, te, nadasve, neprestani naadzor da se u vlastitoj slobodi ne priede preko međe tuđe slobode. A za sve too treba uložiti mnogo truuda i umjeeća, te pritom, još i više od toga, darovati dijetci i mlaadeži pregršt izkrene, nehiinjene, ljuubavi.

I što još reći na kraju? Imao bih podosta, a reći ću samo ovo: Vraatite oodgoj obijtelji, a država neka preuzme ono što i onoliko koliko joj obijtelj dpuusti. Jer država je prvenstveno služba, pa tek onda i vlaast.

73 Što je Matematika?

U mudroslovlju (*filosofiji* - “ljuubavi i potrazi za muudroču”) koje bi trebalo obuhvatiti sve što je čovjekovu omeđenu umu dostupno (ne, nužno, i shvatljivo ili razumljivo!), posebno mjesto i jedinstvenu ulogu ima Matematika. Nažalost, riedki su *filosofi* i još riedi matematičari (čak i oni vrštni) koji su toga svieštni. I što vrieeme više odmiče, takvih je sve manje, jer se je novovieko mudroslovlje od nekadašnjega “svietionika” za svekoliku znanost sroozalo več i do kvaziznanostii. Oovdje o tomu nee’čemo podrobnije, več čemo “nedovršenom priičom” pokušati jasno i utemeljeno odgovoriti na naaslovno piitanje.

Matematika je **moost** što povezuje:

- metafizičku sbiilju s ovom fizičkom;
- onostrani svieet s ovostranim;
- netvaarnu stvaarnost s onom tvaarnom;
- duhovni proostor s onim tielesnim;
- svevriemenost (“bezvriemenost”) s jednosmjernom vriemenitosti.

A ona je darovana ljuudima po viečnoj Rieeči - Logosu - da snaagom **iz vjere u jedincatu Istinu** odkriiva NJezine **odraze** u činjenicama-poučcima, pazeč da ih ne proglašuje istinama, te da ih predaaje svim znanostima. Ta, ljudsko razmaatranje i proučavanje pojaava u ovom svieetu postaje praavom znanošču tek onda kad se čvrsto osloni na Matematiku.

Matematika, nužno, abstrahira i idealizira svoje objekte da bi se na njima, tek takvima, mogli pojaaviti **razumljivi** odrazi (poučci) čovjeku nedokučivih nepromienjivih istiina. Znanosti ih tako izkaazane, uz iina pomaagaala, primienjuju na konkretane objekte i ustanovljuju, s “približnom točnosti” (nikad podpunom!), pripadna im svoojstva, kao i njihove promieene podločne postojećim promienjivim uuvjetima.

Ono što svatko moora znati i zapamtiti jest: **Sva Matematika počiva na vjeri.**

U njezinim najdubljim temeljima nalazimo vjeru da postoje (premda ne’znamo što su!), primjerice:

- objekti što ih naziivamo *točkom*, *pravcem* i *ravninom* s određenim svoojstvima i zadanim međudnosima;
- objekti što ih naziivamo *skupovima* s propiisanim svoojstvima među kojima su i takva da je (vjerujemo!) nešto moguće načiniti, iako ne možemo dokuučiti kako (konkretno);
- *skup prirodnih brojeva* s dobro nam poznatim svoojstvima;
- ...

⁷³st180525.

Uzgre dice, svaka smislena ili neprotivna (preostalim svojstvima) izmiena prihvaćenih svojstava ili oodnosa među tiim objektima polučje dielomično drugačiju *Matematiku!*⁷⁴ Matematičke teorije i njihovi poučci bitno ovise o onomu u što smo povjerovali, tj. o svemu onomu što smo prihvatili da bude početna istina.

K tomu, premda ljudski razum razmišlja i zaključuje (o cieelomu fizičkom i metafizičkom svieetu) samo u okviiru dvovaljane logike (“ili jest - ili nii’je”), Matematika pokazuje da je too, možda, tek posledica naše razumske omeđenosti, tj. da je samo najgrublja (dvovaljana) logika primjerena ljudskim spoznajnim sposobnostima.⁷⁵

I stoga (me) siilno iznenađuju i žaloste izjaave mnogih znanstveniika, čak i matematičaaara, u kojima tvrde i “dokazuju” da je za znanost vjera izlišna, tj. da znanost uobče ne treba vjeru. Ili, još gore, da znanost poništava vjeru. Takvi (mi) se, u svojoj izpraznoj uznositosti, doimaju poput samo’osuđeniika na vješaala što saami sebi izmiču kluupicu izpod noogu.

⁷⁴Čeesto se čuje podštaapalica (kojom se hoče iztaknuti matematička točnost i (jednoznačnost): *U Matematici je uvijek $1 + 1 = 2$* . Nažalost (ili srećm!), ipak, ne moora uvijek biti tako. Moguče je, naime, osmisлити *Matematiku* u kojoj too nee’če vriediti.

⁷⁵Pa i neki *fenomeeni* iz kvantne fizike upučuju na too!

⁷⁶Nee'čé se oprostiti - (Za)Što?
 ”(Priča o svakomu od naas)

U naaravi čovjekovoj je da hoće biti velik - što veći - i u ovom svieetu da postane nadaleko poznatim, hvaaljenim, pa i slavljenim od ljuudi. No, čovjek postaje većim, pa i velikim i u Božjim očima, tek onda kad izkreno i skruušeno prizna da je veoma malen i griešan, ne navodeći možebitne izprične raazloge za svoje maane, pogrieške, prieestupe i propuuste. Pa onda, poslušan prosvietljeenjima, neprestance čisti svoje miisli i izpravlja pogrieške, te ponizno hodi novom osvietljenom stazom. Svi Božji ugodniici svjedoče nam svojim životima da je too onaj jediini *puut prema sveetosti*. A mnogi od njih su na njemu hraabro i spokojno prošli i kroz strahotno mučeničtvo.

Čemu ovaj uvod? O (ne)opraaštanju je rieč. Podrobnije, o teežko shvatljivoj opomeni našega Gospodina (Mt 12, 31-32): . . . *Ali tko rekne protiv Duha Sveetoga, nee'čé mu se oprostiti ni na ovom svieetu ni u budućemu*. Tako i u Mk 3, 29: *No pohuuli li tko na Duha Sveetoga, neema oproštejenja dovieka: kriivac je griecha viečnoga*.

Podsjetimo se da je ovu straašnu opomenu Gospodin izrekao u liice onima koji su Mu govorili da Oon *po Belzebubu, poglavici đavolskom'*, a ne *po Duhu Božjemu, izgoni zloduhe-đavle*. I stoga se njihovo bogohuljenje u prkos (na očigled njima pokaazana) djela Duha Božjega s praavom naziiva i *grieehom protiv istine*. Too se, dakle, ne praašta. A slieedi li po tomu i viečna propast?

I što s nama koji u miislama i srdcima, a onda, pokadkad, i riečima i djelima zanemarujemo darovano nam prosvietljenje od Duha Sveetoga? Ili mu se čak tvrdoglavo opiremo i nastavljam prijašnjim življenjem?! Hoće li nam se too oprostiti? Zasugurno nee'čé. A znaači li too da smo zauviek izgubili vječno sreću u zajedničtvu s Bogom? Ako bi tomu zaista bilo tako, smjeli bismo, zaprepášteni kao onomad i Njegova dvanaestorica, upiitati Gospodina: *Pa tko se onda može spaasiti?* I upravo too je raazlog za naaslovno piitanje i priču što slieedi.

Prvo, razumjemo li mi, doista, što znaače glagoli *praaštati* (učestali / višekratni) i *oprostiti* (svršeni)? Značenje im se, dakako, odkriiva po značenju staaroga (ne nametnuta nam njegovu novijeg prizvuka!) hrvatskoga priidjeva *prost* (-i, -a, -o)⁷⁷, dakle, *slobodan* (-ni, -na, -no), *nesputan* (-i, -a, -p), *ne(s)veezan* (-i, -a, -o). Posliedično, *praaštati* / *oprostiti* znaači oslobađati / osloboditi (driešiti / odriešivati

⁷⁶St, u žežiin od Duhoova, '25.

⁷⁷*Prosto zraakom ptica leti*

/ odriešiti). Po tomu, dalje, piitanje o *opraaštanju* / *oprošteenju* / *oprostu* (*odriešeenu*) svodi se na ... *tko komu što(?)*, odnosno, ... *tko koga ili što od koga ili čega(?)*. Bdiuč da je oovdje *tko* samo i jedino Boog, a *komu* / *koga* jediino čovjek / čovjeka, preostaje nam dobro promisliti te izpravno protumačiti samo (o) ono(mu) **što** se *nee'čē* oprostiti, tj. **od čega** too Boog *nee'čē* osloboditi / odriešiti čovjeka čim pohuuli na Duha Sveetoga.

Odgovor je: Od neizbježne kazne koja je nužno i mučno čišćenje. Jer se posljedica i traag sviestnoga grieeha protiv Životvorca ne mogu poništiti ili prekriti. Smrtna sjena njegova je na duuši čovjekovoj neizbrisiva. Doista, upravo taaj grieeh “hočē ubiti” duušu, a ona je daar Duha Božjega po kojemu čovjek i jest žiiv kao dieete Božje.

Izkreno priznaanje i skruušeno kajanje nii'su dostatni za odriešeenje i oslobodernje od toga grieeha, tj. za poništeenje ili izbjegnuučē njegovih(m) koobnih(m) posliediica(ma). Kao da se duuša, koja je, ipak, odlučila vraatiti se i viečno žiivjeti s Onim od Kojega jest, saama moora na otajstven naačin očistiti i izliečiti od nekadašnjega “htjeenja da okusi smrt”. Nii'je nezamislivo ni protuslovno da too čišćenje i liečenje traje i do Daana Suudnjega!⁷⁸

A neki, pak, drže, da bi ova priiča trebala imati drugačiji svršeetak. Još jasnije, da je ona posve nepotrebna, pa i bezsmislena, jer da je njezin svršeetak *več* na saamomu početku. Njima odgovaram: Kad bi tomu biilo tako, slieedilo bi da Zloduh u svoomu “arsenaalu” ima oružje jače i od bezuvjetne Božje ljuubavi i neizmjernoga milosrđa NJegova za čovjeka. Naime, tada bi svaki čovjek što je, i samo jedanput, od đavla obmanut i zaveden do huule na Duha Sveetoga, bio odmah i zauviek izgubljen za Boga. Zar ne bi tada Gospodinova objava i pooziv: *Približilo vam se Kraaljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evandeljju!* zvuučali tek kao “vrbovanje” kojim se prikriiva dielomična “Božja nemoč” u borbi (za čovjeka koji se konačno, ipak, priklonio Bogu) protiv Lucifera?!

Napokon, dakle, shvatimo da je Čistilište posljednji i više nego nuždan spasonosni Božji daar ljuudima - *miljenicima NJegovim!*

Naša priiča se svršuje onako kako moora - povratkom na *Prvi Grieeh* i Božje oprošteenje. Na Božju zapovied da ne jedu plooda s onoga stabla, te upozoreenje da *čē*, u protivnom, umrieti, uskaače Laažac (i

⁷⁸ *Zaista, kaažem ti, nee'čēš izič odande dok ne izplaatiš do posliednjega novčića* (Mt 5, 26; Lk 12, 59). K tomu, prisjetimo se Goospina odgovora prigodom prvoga ukaazanja diečci u Fatimi:: da *čē* spomenuta žena biti u Čistilištu da Suudnjega Daana. Naše moliitve, držim, mogu takvoj duuši olakšati trpljenje i muku, ali njezino čišćenje traje do kraja ovoga vriemena.

Čovjekoubojica od Poččetka) te ih zavodi i obmanjuje da baš trebaju jesti s onoga stabla jer *č* tek tiime i oni biti kao Boog. Pavši na tooj kuušnji, naši praroditelji povjerovalaše Laažcu, a iznevjeriše se Životvorcu. *Iztočni grieeh* je, doista, i prvi grieeh protiv Duha Sveetoga. A svi dobro znaamo(?) kako nas je Boog oslobodio od toga koobnoga paada pod Laažčevo talačtvo. Taa, nii'smo se mogli saami izbaviti, nego je Oon poslao Siina svojega k nama da se poniizi postajuć i čovjekom, i da nam, pozivajuć nas na obraćenje, riečima i djelima pokaaže neizmerno milosrđe Božje za paloga čovjeka.

A kad su i NJega odbaacili, Trojedini Boog nam podastire nepobitni dokaz svoje bezuvjetne ljuubavi: dragovoljno prihvaćenom strahotnom mukom i sramotnom smrću svooga Siina Čovječjega odkupljuje nas iz Laažčeva zatočenijčtva. Da, LJubav je veća i jača od svakoga grieeha. Griešan čovjek ju, dakako, ničim ne može zaslužiti. Ali ju moora svim srđcem željeti - kako priimati, tako i darivaati!

P.S. U srži naaslovnoga piitanja u novomu vriemenu, posebice današnjemu, grieehom protiv Duha Sveetoga smjemo, bez dvojbe, smaatrati konačno odbacivanje Božje Objave koju je sveetu donio Božji Siin, Isus Krist, te nastavio i nastavlja Duh Sveeti, bez prestanka, po NJegovim apostolima i pastirima. Da tomu grieehu nee'ma nit' može biti oprosta, jasno je apriori!

⁷⁹(Još smo?) Dietca Eevina - Zašto?
(Priča o svima nama)

Mii kršćani, po krštenju i dietca Božja - *Novi Israel* - naziivamo se i dietcom Marijinom. NJuu nam je za maačku nebesku dao Siin Božji i siin njezin jediini - Gospodin naš Isus Krist. Jesmo li posvema sviestni velikosti toga Isusova daara? I žiivimo li u dostojanstvu toga traajnoga milostnog blagoslova? Po svemu suudeć, osim riedkih (pa i iznimnih) vjerniika, mii too shvaćamo tek kao prikladan "objiteljski" izričaj za crkvenu zajednicu, ali, nažalost, čak ni u skladu s tiim ne žiivimo.

A s druge straane, ona, vasda poslušna *ponizna službnica Gospodnja*, doista je postala našom duhovnom maačkom i odvjetnicom pred Bogom. Koliko li je samo puta (ono što znaamo!) ona, *Kraljica nebeska i zemaljska*, sišla k nama, dietci svojoj, da nas opoomene, potakne na molitvu i pokoru, vraati na praavi puut, utješi, ohraabri, spaasi u životnoj pogijbelji, ... K tomu, tko bi mogao izbrojiti sve zahvalniice i zaavjetne darove za od njee primljene miloosti i uslišane proošnje" Napokon, gdje je, pak, sve ono od Gospodina za naas po njooj izmoljeno, kao i ono o čemu ništa podrobnije ne'znamo, ali nezabludivo osjećamo ili sluutimo da nam preko njee dotječe!

A kako joj uzvraćamo? Na prvi mah razdragano - sve do uzhićenja. I potom, osim spomenutih iznimaka, kopnimo i opetovano se suobličujemo ovomu svieetu. A too je nepogriješivi pokazatelj da smo ostali dietcom Eevinom! Jer naši su praroditelji izbačeni iz raja u ovaj gruubi svieet i moorali su mu se, od Stvoritelja odijeljeni, prilagoditi. I stoga se je, budući da nas je *na svoju sliku* i za sebe stvorio, moorao dogoditi *Emanuel!* Za naš uzpon i povratak, nuždan je bio *NJegov silazak*. A za NJegov silazak, umjesto *škrinje zaavjetne* (prebivališta Viečne Rieči *zapiisane* - Tore-Zaakona), pripremio je Oon *djevičansku utrobu* svoje *ponizne službenice* (prebivališta Viečne Rieči *utielovljene* - Tore Očovječene).

Promiena od dieteta Eevina do dieteta Marijina nii'je tek skok s trnovite staze (staaroga puuta) na praavi puut. Too je obraćenje u vjeri da se je Rieč po Duhu utielovala i rodila od Marije Djevice radi naas i radi našega spaasjenja. Nad dubokom provalijom što zjaapi između čovjeka i Boga, izdubljenom našim griesnim neposluhom, podignut je spasonosni moost koji čvrsto stoji na trima stupovima-piloönima: Utielovljenju, Odkupljenju i Uzkrsnuću. A naša nebeska maačka vodi dietcu svoju prieko toga mosta, od prvoga do drugoga stuupa,

⁷⁹st, na sv. Ivana Krstitelja, '25.

pa ih onda predaje svoomu siinu da po NJemu,, s NJiim i u Njemu prispjemo u Kraaljevstvo Božje - život vječni u zajedničtvu sa svojim Stvoriteljom - pripravljeno za maas od Počēetka.

I dok se diēta Marijina, držeći se za njezine skuute, vraćaju Domu Očēvu, toliki od nas, navezani na prolazne zemaljske ugoode, ostaju diētom Eevinom!

A Laažac i Čovjekobojica od počēetka obilazi, kao riičuč lav, tražeć i proždiruč izgubljenu diētu Eevinu.

O, mila maajko nebeska, moli za'sve nas: diētu tvoju i diētu Eevinu! I pohodi nas te vraati na Puut kad god zaluutamo!

⁸⁰Psalmist-saducej - Zašto?
(Ps 88 (87), 11-13)

Saducej piita:

*Smjestio si me u jamu duboku,
u tmiine, u bezdan.*

...

*Zar na mrtvima činiš čudesa?
Zar će sjene uzstatii i hvaaliti Tebe?
Zar se u grobz pripovieda o Tvojoj dobroti?
O vjernosti Tvojoj u Propasti?
Zar se u tmini objavljuju čudesa Tvoja
i Tvoha praavda u Zaboravu?*

Ali ni ne sluuti da Ga, zapravo, piita o onomu koji ima doođ i o nečemu što se tek treba sbiti!

A Oon, u punini svooga vriemena, odgovaara reedom i pokazuje da za uzkrsnuće na život viečni **ovo** tieelo moora proođ kroz smrt:

O, da, i too ona najveća!
*Jer mi nee'ćeš ostaviti duušu u Podzemlju
ni ati da pravednij Tvooj truuleži ugleda.
I kameenje će viikati, ako vii ušuutite!
... Ugleda poovoje gdje ležee
i ubrus koji bijaže na glaavi ...
Polomljene gole kostii će se sastaviti,
zaogrnuti se meesom,
i oplesti žilama, te prektiti kožom -
- i oživjet će.
Užeeta smrtna sapeše me,
stegoše me zaamke iz Pozemlja,
snašle me muka i tjeskoba.
Tada zazvah ime Gospodnje: ...*

⁸¹Gore je biti izgubljen nego mrtav - Zašto?

O naaslovnomu piitanju i mogućemu odgovoru već sam bio nešto napisao, ali ne smeta još jedanput o svemu promisliti. Mislim, dakako, na svima znaanu predivnu Gospodinovu prispodobu o razmetnomu siinu, njegovu Otcu, koji je saama LJubav i Milosrđe, te o starijemu siinu koji pravednost i žrtvu predpostavlja milosrđu (Lk 15, 11-32)..

Gospodin Isus dvaput navodi Očeve riječi: ... *siin mooj ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!* (23); ... *ovaj brat tvooj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!* (32).

Još kao diečacić, slušajući tuu prispodobu, bio sam posve sviestan da mi izmiče njezin sržni smisao, tj. razlog za takvo stupnjevanje, Očevih priidjevnih naavooda. Naime, po ljudskoj logici je nedvojbeno da je gore biti mrtav nego izgubljen, pa se ono što je (naj)gore izriče na kraju. I svake treće godine jaa bih se opetovano “češao iza uha” očekujući da me Duh Sveeti prosvietli i da, napokon, shvatim zašto je, po Božjoj logici, za čovjeka gore biti izgubljen nego mrtav.

I tek, evo, u mojim pooznim godinama čini mi se da sam, donekle, shvatio tuu čudesnu Božju logiku. Naime, *život i smrt* su samo i izključivo u Božjim rukama. Taa čitamo:

- ... *Gospodin daaje smrt i život, ruši u Podzemlje i odande diže.* ... (Sam 2, 1-10);
- ... *Jer Oon ... dovodi u Podzemlje i odande izvodi* ... (početak u Tob 13);
- ... *“Siine čovječji, mogu li ove koosti oživjeti?”* ... (Ez 37 - Prispodoba o suhim kostima);
- ... *Oon odgovori: “Kaažem vam, ako ovi ušute, kameenje će vikati!”* (Lk 19, 39-40).

A *izgubiti se* koobna je posljedica čovjekova fundamentalna pogriješna izbora po (od Boga) darovanoj mu slobodnoj volji. Pa ako se *izgubljeni ne nađe*, tj. ne osviesti ni po milosti i ne vraati na praavi puut *k Otcu*, ni Boog svemoguć ne može mu darovati život vječni.

Daavno je muudri Sirah poučavao (Sir 15, 13-20):

... *Pred čovjekom je i život i smrt. Što oon više voli, too će nu se dati.*
...

⁸¹st031025

⁸²“Bieeli Božiči” nii’su božične pjesmee - Zašto?
 (“Moderatoorij” za krščanski božični koncert)

Evo nam sveetoga Krševana i, sutra, sveete Kaate - do Božiča tek mjesec. Sborovi, crkveni i pučki svietoni, pripremajū se za prigodne adventske i, još više, božične nastupe - koncerte. No, kako takve prepoznati te ih utemeljeno nazvati (krščanskim) adventskim ili božičnim koncertima? Pokušat ćemo too pojasniti i obrazložiti u slučaju božičnoga koncerta Da bismo u tomu uzpjeli, biilo bi nuždno najprije odrediti što je (krščanska) božična pjesma. Ali, too uvelike nadilazi čovjekovu razumsku sposobnost, jer predpostavlja i spoznaju onostranoga i otajnoga: neizmjerne i bezuvjetne Ljubavi koja se utjelovljuje i rađa *radi naas i radi našega spaasjenja*.

Ono što je čovjeku krščaninu razumom i srcem dostupno jest prepoznati pjesmu koja nii’je krščanska (posebice, katolička) ili nii’je božična. Drugim riečima, od mnogih svoojstava (i nespoznatljivih, i neshvatljivih) što bi ih (krščanska, posebice, katolička) božična pjesma trebala imati, moorale bi se zamietiti neke što su neobhodne, tj. neizostavne⁸³. Po tomu, dakle, ako takvih nema, pjesma nii’je božična (pa, pogotovo, nii’je ni krščanska božična) pjesma.

Oovdje želimo upozoriti na trii temeljna svoojstva što ih svaka (posebice, krščanska) **božična** pjesma, barem implicitno, izkazuje (moora izkazati!):

- **Djevica je rodila** dieete - siina;
- dieete je **praavi Boog i praavi čovjek**, *Siin Božji i Siin Čovječji*;
- dieete je u djevičinoj utrobi **začeto po Duhu Sveetomu**.

Ako se, dakle, poomno čitajuči ili radostno pjevajuči “božičnu” pjesmu ne shvati uumom ili ne osjeti srcem da je od Boga odabrana jedincata žena, djevica, začela po Duhu Sveetomu i rodila siina svooga i Siina Božjega – Emanuela, Odkupitelja, Spasitelja - božičnost tee pjesme je upitna.

Tiime smo pojasnili i odgovorili i na naaslovno piitanje. Nešto malo određenija od svakojakih “Bieelih Božiča” jest, primjerice, sveobće poznata “Tiha nooć”⁸⁴. Takve i njima slične “božične” pjesme pjevaju svi, pa i nelščani, čak i nevjernici. Njihovi izričaji opisuju tek spokojno ozračje, snježnu idilu, nježne ili sladunjave osječaje, osvietljenu narešenu jelku ili želju za mirom međe ljuudima, ali sve too bez Boga

⁸²st241125

⁸³u skladu s Vjervanjem

⁸⁴a čujemo ju i u liturgijskim obredima!

(pa i kad je pod jelkom štalica). One ne svjedoče iznimnu vjerničku radost zbog toga jedincatog čudesnog događaja. A dubinski u saavjesti, one ni na što ne obvezuju ni izkrena recitatora ni pjevača.

S druge strane, naša prastara “U se vriime godišća” ne samo da je prvoraazredan uuzorak kršćanske božićne pjesme - sveobuhvatan božićni hvalospjev - nego ju, još i više, smjemo nazvati “Božićnim Litanijsama”. I hrvatski vjernički puuk ju je baš tako i pjevao - od prve do posljednje kitice. A too nii’je moguće bez duboke vjere! Dvojim da igdje na svieetu postoji slična joj kršćanska božićna pjesma.

Želi li se učiniti još finija raazredba u skupu kršćanskih božićnih pjesama, tj. takva koja bi ih razvrstala na one liturgijske i sve ostale, valjalo bi ući dublje u njihov “teološki skelet”. Navedeni nuždni uvjeti mi’ su za too, obćenito, i dostatni. Too o takvo “probiranje” valja prepuustiti pobožnim učenim ljuudima i crkvenimm pastjirima.

Oovdje se do sada nii’ smo osvrtali na “glasbeno ruho” koje je, dakako, veoma važan dio svake kršćanske božićne pjesme. Too treba prepuustiti školovanim crkvenim glasbenicima.

I još se nešto, doista bitno, moora znati: Nijedna pjesma, ni molitva, ni zaaziv ... ne smje se uvrstiti u liturgijski obred (posebice ne u sveetu misu), kao ni u ikoju, u liturgiskomu proostoru, dopuštenu pobožnosti bez pismenoga dopušteenja mjestnoga biskupa. Neka, usrdno molim, svaki crkveni sborovođa i svaki predvoditelj crkvene pobožnosti provjeri postuupa li (oon saam) u skladu s navedeni(o)m uuvjtom (obvezom)!

Za Badnji Koncertić '25. (bez "Zašto?")

Poticajan uvodni nagovor prije svake pjesme (priedlog):

1. Raduj se puuče kršćanski! Raduj se svieete cieeli! Gle, ove noć blistave Odkupitelj tvooj dolazi. I, tek ~~o~~ samo raana zora one noć najmrklije jače razsvieetliti zemlju.

Raduj se, o, Betleme!

2. "Nebesa snieežna su i studen je zraak, al' Izraelu novom' raada se Spaas. Doođi da sniivaš na srđcu mom'; da grijem te 'z duuše plamenom!" Slava Bogu na visini!

Pastorella (Couperinova)

3. Otajno i potiho dolazi nam Dietešce Diivno - Prvorodenac i Jedinorodenac - Emanuel i naš Spasitelj. A, eno, bezkućnik pa izbjeglica! Smjerno priidimo te se NJemu poklonimo! I, u ovoj tihoj noć, radoštno Mu nježnu pjesmu-uspavanku s anđeelima složno zapjevajmo!

Tiha nooć

4. Dok su oni učeni "mudrovali" i sumnjali, oni neuki i priprosti su povjerovali. Zato bijahu nagrađeni viđenjem (sumnjičavcima nedostupnim) nebeske *Slave NJegove: I odjednom se aandelu pridruži siilna nebeska voojska hvaaleći Boga i govoreći: "Slava na visinama Bogu, a na zemlji miir ljuudima, miljenicima NJegovim!"*

Kaziivanje betlehenskoga pastiira

5. Evo nam Spasitelja! Poraada Ga Djevica. Ali gdje?! Sva udoobnost mu špiljska štalica, jaslice i slama, a anđelsku službu zamieenila, gle, družba - magare i vol. Kakve li Božje "pedagoške lekcije" ovomu svieetu što, prečesto, na najveć NJegov daar: trudnoću i porod - novi život, gleda kao na teret i treiira ga kao da je bolest! A psalmist opominje:

*... sinovi su daar Gospodnji;
plood u utrobi NJegova je nagrada ...*

Uzstanimo žuurno i puni hvaale pohitajmo k NJemu u Novi Betlehem - svetohranište u svakoj crkvi NJegovoj! Zalutati ne možemo jer nooć je ova svietlija od sjaajna daana sunčana.

Preveliku radost

(za “*Agnus*”):

1. Tko u čudo vjeruje? Samo onaj od krotka i ponizna srđca. Jer čudo po srđcu pogled iz dušu uzdiže i razum prosvjetljuje, a u oholice se vjera ne priima. Kako onda, tako i danas!

O, pastiri, čudo novo!

2. O, sjajna zvieezdo betlemska, // tii nii s' k'o tieelaa nebeska,
več Svietlo Duha Sveetoga, // koj' uumove sve i srrđca,
što traaže: gdje j' istina?, // gle, dovodi do Isusa -
- utielovljena Božića!

Zvieezda

⁸⁵Marija je Nova Eeva - Zašto?

Stiidim se priznati: Mnogo puta sam bio čuo da su, i ponešto o tomu zašto su, još prvi crkveni ođci, apostolski nasliedniici, govorili i piisali o Blaazenoj Djevici Mariji kao o *novoj Eevi*, a jaa nii'sam našao vriemena da i saam pročitam, makar dielimice, njihovu dragocienu ostaavštinu. A evo sad, pod staare daane, nešto me sili da o tomu razmiišljam pa, učini li mi se "novim", ponešto i zapišem.

Ono temeljno o Eevi i Mariji, što po Objavi vjerujemo, može se sažeti ovako:

- Eeva** je (od Boga) **stvorena**;
- **načinjena** je *od rebra Adamova* - prvoga čovjeka;
- **tieelo njezino** cieelo je od tieela Adamova;
- **bez grieeha** je i posve **slobodna**, osim od **jedne jediinu** jasne **zapoviedi** (zabrane);
- **bezsmrtna** je (kao i Adam); dok god ne prekrši tuu jedincatu zapovied;
- može **viečno žiivjeti** u zajedničtvu s Bogom Stvoriteljom;
- u svojoj slobodi **ima** (s Adamom) **zadaču** - da raada dietcu i potomstvom napuuči zemlju;
- Eeva je, u svojoj slobodi, **pokleknula** (potom i Adam);
- **odpala** je od zajedičtva s Bogom i postala **tielesno smrtnom** (kao i Adam);
- po njooj (i Adamu) je **smrtno** i sve njihovo **potomstvo**;
- njezino umrlo **tieelo** sada je **praah neprepoznatljiv**. te čeka *uzkrsnuuće* sviih *mrtvih*.

Marija je (od žene i čovjeka) **rođena**:

- njezino **tieelo** je **smrtno**;
- po Stvoriteljovoj volji **jediina je bez nasliednoga grieeha** (što smo, u Lurdu, od njee saame doznali!);
- **slobodna** je, ali pod Zaakonom sa **stotinama zapovieedi i uredaaba**;
- od Stvoritelja prima **zadaču**, po aandelu navieštenu, da treba roditi Siina Božjega;
- u svojoj slobodi, i zadobivenoj milosti, pristala je izvršiti priimljenu **zadaču** kao volju Božju,
- postala je **Kristorodicom** i **Bogorodicom**, ali i ostala **vasda Djevicom**;
- u svemu je i **do kraja** biila vjerna, **poslušna i ponizna službenica Božja**;

⁸⁵st271225

- njezino smrtno **tieelo** je, netom po uminuću, Siin **suoblićio uzkrslomu bezsmrtnom tieelu** svojemu, te ju, duušom i uzkrsnutim tieelom, **na nebo uznio**;

- Trojedini Boog ju je okrunio za **Kraljicu Nebesku i Zemaljsku**.

No, u svrnu ovomu, “skrivena” je čudesna i teežko pojmviva, a ipak nepobitna, “inverzija” (u vječnomu i **nepromienjenu** Božjemu nauumu i NJegovu sveznaanju!).

Da bismu ju opijsali i takvom shvatili, trebamo se prisjetiti Abrahama-Abraama. Abram je bio priimio obećanje od Jahve o siinu i potomstvu. No, ne bijaše strpljiv u izčekivanju svooga prvorođenca, te se dade nagovoriti od Saraje, žene svoje, da legne s njezinom služkinjom, Hagarom. Pa po njooj dobi prvorođenca, Jišmaela.

Tako se, u svojoj slobodi (koja preduvjet za ljuubav!), Bogu iznevjeriše i Adam po Eevi i Abram po Saraji.

No, Boog nii'jee odbaacio Abrama! Poslie sklopljena Saaveza, kad Abram posta Abrahamom, a Saraja - Saarom, obeća im Jahve, već jaako ostarjelima, da će uskoro dobiti siina. No Saara ne povjerova, nego se, čuvši obećanje o siinu, nasmija! A kad ga, ipak, porodi, nadjenuše mu ime Izak - “Smieško”. Ali je, sbog predhodne nevjere, Abraham mooraao prooći kroz onu straašnu kuušnju i ostati Bogu vjernim. Stoga ga i nazivamo *peaotcem naše vjere*, i oon too doista jest.

No oon je pritom bio izkušavaan i za sve naas - potomstvo Adamovo i Eevino. Jer, ono što oonda i ondje, na kraju, nii'je biilo kaazano, a jasno se naslućuje jest ovo: Nee'ćeš tii, Abrahame vjerni i poslušni, žrtvovati svojega siina meni, nego ću jaa, Jahve, kad se izpuni vrieeme, žrtvovati svooga siina, jedinorođenca, za tebe i tvoje potomstvo, i za sve ljuude.

Doista, ne može saam čovjek k Bogu do spaasjenja bez pružene jaake Božje ruuke-ppomoćnice. Pa stoga najaavi Boog, po prooroku, svooj silazak na zemlju - Emanuela: *radi naas i radi našega spaasjenja*.

Napokon, u punini staaaroga vriemena, rodi se Marija, od Boga izabrana i milošču puna miloosti, kć iz potomstva Abrahamova, Izakova i Jakovljeva-Izraelova - naaroda od Boga izabranoga. Pa, po treći put, sve kreenu izponova. Ali sada započe “obratnim redosliedom! **Ne prvo Adam pa onda, od tieela njegovog, Eeva, ne prvo Abraham pa Hagara, služkinja Saarina, umjesto Saare, te Saara, nego, prvo Marija pa, po Duhu, od tieela njezina, Isus - Siin Čovječji, ali i Siin Božji** koji je kao Boog Siin rođen i od Otca prie svih viekova.

I zato: ne više Adam i Eeva i svekoliki ljuski rood, ni Abraham i Saara i sve tielesno potomstvo njihovo - *Izrael*, nego Marija Duh Sveeti i sve duhovno potomstvo njihovo - *Novi Izrael*.

Zaista, smjemo govoriti da je Marija - Nova Eeva, a Isus Krist, Spasitelj naš i Odkupitelj - Novi Adam, i da je ona Maačka Njegove Crkve - *Mističnoga Tieela Kristova* - kojoj je Oon Glaava, a svi kršteničici - udovi. A da je ona, doista, praava duhovna **maajka** (ne samo naazivom *Maačka*!) nama - Novomu Izraelu, potvrđuju nam njezini učestali silazci među naas, pri kojima nas sve hraabri, a mnoge i lieeči i ozdravljuje duhovno i tielesno, te još i više, opomonje i upozoraava na griješno staaanje ovoga svieeta, te nuka na neprestanu usrdnu molitvu i skruušenu pokoru za sebe i svoje bližnje.

Preostaje pojasniti i razumjeti da se, i zašto se, naše razmišljanje i zaključivanje ne kosi (a priiividno se ne slaaže!) s onim: *Potomstvo njegovo ostat će dovieka!*, pa (višestruko) *Siine Davidov, smiluj se meni!*, pa *Hosana Siinu Davidovu!*, ... K tomu, Marijin blaagi prieekor dvanaestgodišnjemu Isusu: *Siinko, zašto si nam too učinio? Gle, otac tvooj i jaa žalostni smo te traazili.*, te Isusov odgovor: *Zašto ste me traazili? Nii'ste li znali da mi je biti u onomu što je Očca mojega?* Saama Marija nazva Josipa Isusovim očcem. Isus too ne nieeče, već skrovito ukazuje na duhovnu stvaarnost, tj. na Očca nebeskoga.

Po komu ili čemu je, dakle, Isus - *Siin Davidov*? Dakako, po očcu Josipu – Davidovu potomku. Ali, po čemu je Josip - *otac Isusov*? Jasno je da nii'je po tieelu. A nii'je ni po duhu. Odgovor je: Samo po **Zaakon**. Jer, kako onda tako i danas, zemaljsko *oččinstvo* je "formalno-praavni" oodnos, tj. zaakonska sveza. Dakle, Isus jest *Siin Davidov*, jer je Oon zaakoniti siin Josipov i jer je Josip Davidov potomak, po mužkomu niizu, i zaakoniti muuž Marijin⁸⁶. A i saam Isus kaaza: *Nii'sam došao ukinuti Zaakon, nego ga izpuniti.*

⁸⁶Crkva ga imenuje *zaručnikom* Marijinim. Tiime mu oduzima, tj. ne iztiče, veliku kriepest, jer oon je, doista, zaakoniti **djevičamski muuž** Marijin.

⁸⁷Bezbožno praavo je naasilje - Zašto?

Tieekom cieele poznate nam poviesti, do pojavka tzv. demokratskih društvenih ustroja, bijaše svakomu jasno da su praavo i praavni sustavi utemeljeni na sili, tj. moć što iz nje proizlazi. Tako je jakac “nadzirao” slabija, bogataš . siromaaha, vlastelin - podanika, kralj - svoj narod, država - svoju naciju. U današnjim tzv. demokratskim državama i višedržavnim zajednicama, uvjeravaju nas da “praavo proizlazi iz naroda”, premda nitko ne zna što too točno znaači osim, možda, da bi svi trebali biti “jednaki (ravnopravni) pred zakonom”, ali ni taaj izričaj nii’je jednoznačan.

Nijedan svietovni zakonodavac, odkad je svieeta i vieeka, nii’je jaavno postavio, i nikad nee’će jaavno postaviti, (a kamo li odgovoriti) na ova dva temeljna piitanja:

1. Odakle čovjeku (ljuudima) praavo da odlučuje(u) te propisuje(u) praava i zaabrane ostalim žiivim biicima, kao i da uređuje(u) oodnos prema neživoj priirodi?

2. Odakle čovjeku (ljuudima) praavo da odlučuje(u) te propisuje(u) praava i zaabrane ostalim ljuudima?

Zašto, primjerice, jaa smjem (imam praavo ili držim da imam pravo) zgnječiti muhu koja mi dosađuje, a ona mene, ako joj smeam, pa i kad bi mogla, ne smje (neema too praavo)?

Odlučivati o nečijim praavima i zaabranama znaači, najblaže rečeno, stavljati ga (bez njegove privole) u povlaštenu ili u podređenu položaj u odnosu na ostale. Pa i kad se, bez duboka ili čvrsta uporišta, propisuje tzv. sveobća *ravnopravnost*, na djelu je formalno izvrnuta i obmanjujuća logika, jer bi ona tek mogla biti počelo, a ne poslieedak. Stoga se oovdje doista raadi o fundamentalnim piitanjima. O *slobodi obćenito*, kao i tzv. *ljudskim slobodama*, zasad nee’čemo, jer je too još složenije piitanje.

Da bi se izbjepla (postojeća i najučestalija) logička pogriška u izgradnji praavnoga sustava, nužno je shvatiti da nositelj kojega praava ne smje saam biti i uporište za too praavo. Posebice, dakle i posve jasno, svako čovjekovo praavo moora se utemeljiti na nečemu što mu je pridodano i čini ga vriednim i dostojnim toga praava. U protivnom, svieet bi se našao u praavnomu kaosu - prepun međuse protuslovnih “samodaanih i sebidaanih” praava. Uzgrelice, na nekim područjima i nii’smo daleko od toga!

⁸⁷st260126

Valja nam, stoga, kreenuti od saamoga počeatka. a taaj je Knjiga o Postanku (Pos 1, 26-28). *I reče Boog: “Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude **gospodaar** ... - svooj zemlji - ...!” ... Na svoju sliku stvori Boog čovjeka, na sliku Božju Oon ga stvori. mužko i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Boog i reče im: “Plodite se i množite i napuučite **zemlju**, i **sebi ju podložite! Vlaadajte** ribama morskim i pticama u zraaku ...!”*

Eto, too je ono *sine qua non!* Izvorište i uporište čovjekova (ljudskoga) praava na vladanje i upraavljanje sviime što je na zemlji. Jer Boog je stvorio čovjeka i sve ostalo, ali je samo čovjeka obdario i dieelom svojega dostojaanstva (*Božja slika*) te mu na upraavljanje i vladanje povjerio sav tvaarni svieet. A i Gospodin Isus reče (Mt 10, 29-31; Lk 12, 6-7) da ni vrabčić ne pada bez znaanja Otčeva, a da je čovjek vriedniji od mnogo vraabaca. Tiime smo odgovorili na piitanje prvo.

Da bismo izpravno odgovorili i na drugo piitanje, trebamo, prie svega, biti sviestni nuždnosti onoga što se oondje propituje. Jer u skupini (zajednici), da bi obstala a ne samo naapredovala, trebaju prevladaavati miir i sklad. A too se postiže uređenjem (propisivanjem) međusobnih oodnoosa. Čvrsto uporište za too jest *najveća zapovied*, tj. ona - one dvie u jednoj (Mt 22, 36-40) *o kojima visi sav Zaakon i Prooroci*. Sažete (u jednu) glaase: “LJuubi Gospodina, Boga, iznad svega, a bližnjega svooga kao sebe saamoga!” Po tomu, praavno ustrojstvo svake društvene skupine (ljudske zajednice) mooralo bi počivati na uzajamnoj ljuubavi - barem među pripadnicima tee skupine (zajednice). Uostalom, budući da je svaki čovjek stvoren na jedincatu *sliku Božju*, jednkopraavnost svih ljuudi mooralo bi biti praavno počeelo. Tek potom, s dodatnom i preuzetom odgovornoosti i/ili dužnoosti (nekih), dobiva se i odgovarajuće dodatno praavo, ali ne na uštrb onih svima zajamčenih.

Na koji način izgraaditi takav praavni sustav vaažno je ali ipak drugotno piitanje. Mnogi govore, neki i tvrde, da je *demokratski* uređena društvena zajednica (prednost u odlučivanje po raazmjernoj većini) najvažniji preduvjet za donošenje pravedna praavnoga sustava. Ne dieelim too mišljenje jer po njemu ljuudi čeeo, ali pogriešno, zaključuju da je dobro, čak i istnito, ono što odlučuje i prihvaća većina. Toom stranputicom je, nažalost, ljuude “zaapadnoga svieeta” ljuude povelu tzv. Prosvietiteljstvo. Posljedice su pogubne - sve do raztaakanja “kršćanske civilizacije”. A svatko zdrava razuma znaa ovo: Pa i kad cieeli svieet prihvaća ili tvrdi da je nešto dobro ili istnito, too ipak može biti loše i lažno.

A kakva je praavna stvaarnost u svieetu, tj. u što se pretvara praavni sustav bez polazišta o čovjekova dostojanstvu utemeljenomu u Bogu Stvoritelju? Upuutimo li se, razmaatajući “praavno klupko”, prema izvorištu, odkrit ćemo da svemu takvomu praavu (koje su propisali ljudi saami) uporište stoji na “praavu jačega”, tj. na goloj ili prikrivenoj **sili**. NJuu, po tomu i takvu praavu, povratno hrane i jačaju ugrabljeno tvaarno bogatstvo, po njemu stečena dodatna moć i prigrabljena veća vlast. I ciklički proces se nastavlja sve dok ne pukne u masovnoj pobuni onih podređenih ili u krvavu ratu do konačne pobjede ili predaje. Potom sve kreće izpočetka s novim ili istim zakonodavcima - “propisivačima” ljudskih praava i zaabraana.

Događa se, nažalost, do i oni koji kreenu s praavoga polazišta neriedko izkriive odreedbe Božje i njihove poslieedke, te ih “nadmjeste” uredbama ljudskim. Izhode znaamo - “poviest se ponavlja”!

Na kraju, tek natuknica o dodatnim “praavima” nekih posebnih, kako mnogobrojnih tako i raazmjerno malobrojnih, ljudskih skupiina. Svi koji su njima obuhvaćeni već imaju praava kao i svi ljuudi izvan tiih skupiina. Pa ipak prečesto čujemo: *diečja praava, ženska praava, praava spoolno nastranih osoba, praava oniih što bi htjeli biti* “i / ni mužko i / ni žensko”, ... Ona su napiisana pa *de jure* i *de facto* postoje. No ona su lažna i izprazna. Jer, doista, neema niti može biti dodatnoga ili izključiva (ekskluzivnoga) praava za nekoga ili neke, a da uz too ili takvo praavo ne ide i odgovarajuća dodatna obveza ili dužnost. Pa kaažite mi, usrdno molim, koje su too dodatne obveze ili dužnoosti za dieću, ženee, mužkoljubce, ženoljubiteljiice, istospolne braačne “družbee”, “i / ni mužke i / ni ženske” ljuude, ... ?! *Sapienti sat!*

⁸⁸Spasonosne pobožnosti - Zašto?

“Devet prvih peetaaka”, “Peet prvih suboota” . . . , posebne zaavjetne molitve (svakodnevnne, tjedne, mjesečne ili dr.) za spaas u pogibelji ili za sretnu smrt. Predpostavljam da neema odrasla katolika koji nii’je čuo za neku od navedenih ili za koju drugu od katoličkih pobožnosti ili molitava koje “jaamče” milostnu Božju pomoć u životnim pogibeljima ili na moliteljevu smrtnomu času. Među starijim vjericima gotovo da i neema onih koji se nii’su Bogu ili Blaženoj Djevici Mariji ili kojemu svećcu utekli barem po jednoj od tih pobožnosti ili molitava. S druge strane neki, posebice mlađi, katolički vjernici do njih ne drže, a ima i onih koji tee pobožnosti i molitve sviestno zanemaruju jer ne vjeruju u njihovu teološku utemeljenost, tj. kako saami čeesto govore, jer se “s Bogom ne trguje”.

Imajuć baš njih na saavjesti, osjetio sam pooriv da o ovomu kaažem, pa i napišem, nekoliko miisli u obranu tih pobožnosti i molitava, polazeć od staarzaavjetne Rieči Božje kao i od Radostne Vieesti.

Najprije, zaista, “s Bogom se ne trguje”. Ali ne stoga što bi too biilo, kako oni obrazlažu, “nedostojno za čovjeka ili uvriedljivo za Boga”, nego stoga što Boog ne trguje uobće jer NJemu ništa ne nedostaje niti treba! Raadi se nečemu drugom i too treba pojasniti i shvatiti. Boog samo daaje i too bezuvjetno. A kad govorimo da Boog od naas nešto priima, zapravo kazujemo da Oon dopušta naš priinos, žrtvu ili hvaalu sebi na čaast i slavu, ali nama na korist, tj. *radi naas i radi našega spaasjenja*. Taa i Siina svojega, Jedinorođenca, k nama je poslao za Emanuela-Spasitelja te, kod svojih neprimljena, za naas dao kao Pomazanika-Odkupitelja i za žrtvenoga Jaganjca-Odkupninu.

A sada o “pogađanju i cienkanju” s Bogom. Prvo, prisjetimo se Abrahama i njegova razgovora s Bogom kad mu je biilo najavljeno uništenje dvaju gradova i “sviih” njihovih žiiteelja “Pogađanje i cienkanje” je “spuustilo” brooj (za poštedu) dostatnih pravedniika s pedeset (Abrahamov “početni minimum”) na deset! A “minimum ” Božji, čini se, bijaše petero! (Uz Lotovu obitelj trebao je barem još jedan pravednik za poštedu sviju!). No, Boog je, ipak, od uništenja spaasio sve svoje, premda ih bijaše samo četvero.

Mnogi ne shvaćaju biit, odnosno pouku, toga Abrahamova “pogađanje i cienkanja” s Bogom. Vaažno je, dakako, i što i koliko, ali **bitno je zašto**. Zašto se pri ovomu, dakle, Abraham “cienka” s Bogom i Boog too

⁸⁸st050226

prihvata? Prvo, ne zanemajmo too da je baš tada Abraham (u svojoj stotoj godini) priimio najavu da će mu žena Saara dogodne roditi daavno obećanoga siina! Drugo, Abraham ima na uumu svooga rođaka Lota i njegovu obitelj što bi mogli straadati u najavljenju uništenju. I, treće je ono što Abraham govori, tj. da mu je izkreno stalo do toga da skupa sa zlikovcima ne budu iztriebljeni i pravedniici.

Abraham se, dakle, zalaaže za život svakoga koji se kloni zla, pa se, evo, za sve takve usuđuje i “cienkati” s Bogom. Jer, u protivnom, mogao je šuutjeti i misliti: (ili čak reći): “I treba ih iztriebiti do zadnjega kad su gotovo svi u takvu i tolikomu zlu ogriezli.”: Ono prvo je sućutna ljuubav prema bližnjemu svoomu, a ovo drugo - naslada sbog zasluužene kazne za počinjeno zlo. Drugo je po ljudsku, a prvo - po Božju! I zato Boog prihvaća “pogađanje i cienkanje” s Abrahamom! Ne sebe radi, tj. ne da bi “obraanio svoju praavdu”, nego radi Abrahama, tj. da bi ga ohraabrio u brizi i ljuubavi prema braći - ljuudima!

Nastaavljajući s Mojsijem i proorocima, tj. Zaakonom - Torom, smjeli bismo reći da je u njemu podosta toga što bi se moglo nazvati “cienkanjem s Jahvom”. I saam Gospodin Isus prekoraavaše svoje da se *drže uredabe ljudskih* umjesto da *vrše odreebe Božje*. Tako je, kao najdrastičniji priimjer, iztaknuo da im je subota postala važnijom od čoveka radi koga je stvorena! Ali, čak i taa kao i sve slične odreedbe, za njih se nee’će mieenjati, niti ijedna ukinuti, jer bijahu ovlaaašteni za donošenje propiisa, kojih se onda mooraju držati. Najkraće, čak i kad se *ljuubav prema Bogu i bližnjemu* “cienkanjem pretvori u ugovor”, Boog ostaje vjeran, ali isto zahtieeva i od ljuudi.

A sada protupriimjer kao priimjer u kojemu Boog ne prihvaća “cienkanje” s čovjekom. Nalazimo ga u Isusovoj prispodobi iz Radostne Vieseti (Mt 20, 1-16) o poogodbi s nadničarima za dneevnicu u Gospodaarovu vinogradu. Prispodoba je obće poznata i njezin bitni, eshatološki, smiisao je svima jasan (kao i too da pripadnost izabranomu naarodu - Izraelu ne povlaači i veću zaaslugu, nagradu ili prednost pred ostalima) pa ju oovdje ne treba podrobnije navoditi. No treba upozoriti da mnogi, pri prvomu čitanju, jedva zamiete (na kraju) i pokušaj naknadnoga “pogađanja i cienkanja” s Bogom. Naime, prvounajmljeni nadničari, vidjevši izplatu posliednjima, pomisliše i očekivahu, po ljudsku, da će dobiti više od ostalih, tj. više od pogođenoga. A Gospodaar im izplaćuje točno po poogodbi, pa oni, nezadovoljni, mrmljaju i buune se. Ali Gospodaar ne prihvaća “cienkanje” o mogućoj povišici. Naprotiv, oštro ih kori. Zašto?

Usudujem se odgovoriti: Ne zato što svojim celodnevničkim radom, dužim od rada svih ostalih, nisi, po ljudsku, “povišicu” možda zaslužili, nego zato što su lakomi i zaavidni onima koji su manje vremena, tj. kraće, radili, a jednako su plaćeni. Upravo završna rečenica Gospodaraova odgovora *jednomu od njih*: “. . . Ili zar je oko tvoje zlo što sam ja dobar?” potvrđuje da lakomost i pohlepa ili zavist posve zapriječuju svako “pogađanje i cijenjanje” s Bogom.

A sada se vraćamo na našu temu! Pošto smo prethodnim razmatranjem izključili zaabludu o mogućnosti da se “trguje” s Bogom, te onda razbistrili što znači “pogađanje i cijenjanje” s Bogom, više ni je teško pojasniti i potvrditi spasonosnost spomenutih poboznoosti i molitva “s obećanjima”. Za to je dostatno izpravno shvatiti Isusov razgovor s bogatim mladikom (Mt 19, 16-26; Mk10, 17-27; Lk 18, 27). U NJegovu zaključku o bogatašima i skrovitomu obećanju, tim zaključkom zaprepasanim učenicima (o Božjoj pomoći ljudima), nalazimo čvrsto utemeljenje za ono što želimo teološki podkriepiti.

Pa krenimo ređom!

1. Bogati mladik, privučen Isusovim naukom i popratnim značenjima, želi već sada, **za ovoga života, osigurati sebi** život večni, pa pita Gospodina što mu je u tu svrhu činiti. Isus ga upućuje na zapoviedi. Na podpiitanje: “Koje”, Gospodin mu navodi one što uređuju međuljudske odnose. Mladik potvrđuje da ih je sve čuvao, te pita: “Što mi još nedostaje?” Tada Gospodin kaža, njemu i svakomu od naš, da je, za ovoga života, sigurno jaamstvo za život večni u Kraaljevstvu Božjemu samo hood za NJim u podpunoj slobodi od svake navezanosti na zemaljska dobra.
2. Doista, drugačije i ni je moguće. Jer, podpuna sigurnost je samo u stalnosti NJegove blizine, a kako NJemu, u spasiteljskomu hodu, stalno biti bližu, ako se ostane naveezan na ma koje zemaljsko dobro!
3. Bogati mladik, doznajemo, ode žalostan jer imao je velik imeetak. Potom sliedi svima znani Isusov, za učeniike zaprepasujuć, sažetak o devi i iglenim ušicama naspram bogatašu i Kraaljevstvu Božjemu.
4. “Pa tko se onda može spaasiti?” pitaju Ga posve zbuunjeni učenici, kao i svi mi danas.
5. Isus **upre pogled u njih** i reče: “Ljudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće.”

Eto odgovora - njima, nama i svima! Čovjek mora htjeti i nastojati ustrajno čuvati zapoviedi, a milosrdni Boog će pritom pomaagati. Taa, saam Gospodin nam je dao “Očće naš” i sedam svetih sakramenata - u jednomu od njih cieeloga sebe, a u ostalima Duha Svetoga. A kad

nam je i too premalo, Oon saam ili po Maajci ili po svojim ugodnicimana, nudi nam i ono što oovdje promišljamo. Jer, *Viečna je ljuubav Njegova!*

I na kraju, sviestni budimo da i najgorljivije prakticiiranje pobožnoosti i molitava “s obećanjima” na jaamči konačno spaasenje. U zaabludi su oni koji tako misle ili drugima tako govore. Ono, naime, svakomu vjerniku jaamči samo neizostavnu prigodu, po Božjoj milosti, za vlastitu konačnu spasonosnu odluku. O tomu nam svjedoče tisuće i tisuće katoličkih vjernika koje je životni puut bio odveo stranputicom daleko od Boga, a Njegova milostna ruuka ih je opet dotakla kad su već oni saami, a i mnogi njihovi bližnji, mislili da im je viečna propast neminovna.

